

ECITABU CA KABIRHI C'ENGANÎRO Enshokolezi

Eci citabu 2 Nga ciyûshwîre emyanzi eri omu 1 Nga, mpu burhanzi càli citabu ciguma.

EBIRI OMU CITABU CA KABIRHI C'ENGANÎRO

1. Obwami bwa Salomoni: cigabi 1, 1—9, 31
2. Akalamo k'abantu b'omu Yuda kuhika amango g'okulibuzibwa kwâbo: cigabi 10, 1—36, 23

IV. Olwa Salomoni

Salomoni ahâbwa oburhimanya n'obumanye

¹ Salomoni, mugala wa Daudi, ajà azibuha bwenêne omu bwâmi bwâge; Nyamubâho Nyamuzinda wâge ali haguma naye, anamuheka irenge bwenêne.

² Salomoni akazirhegeka Israheli yêshi, abarhambo b'e bihumbi, ab'amagana, arhegeka abacîranuzi, abarhambo b'amashanja ga bene-Israheli goshi, abarhambo b'emilala.

³ Okubundi, haguma n'embugânano y'olubaga, Salomoni anacijâ ebwa luhêrero lwâli oku ntondo aha Gibeoni, Ahôla ho habâga ihêma ly'embugânano lya Nyamubâho, liryâ Mûsa murhumisi wa Nyamubâho ajiriraga omu irungu.

⁴ Oku biyêrekîre Omucîmba gw'Amalaganyo, Daudi ali erhi agurhenzize e Kiriyati-Yearimu, aguhêka erya munda agurheganyizagya, bulya ali erhi aguyûbakire ihêma aha Yeruzalemu.

⁵ Nalo oluhêrero lw'omulinga olwajiragwa na Besaleeli, mugala wa Uri, mugala wa Huru, nalo lwàli ahôla embere z'endâro ya Nyamubâho, ho Salomoni n'embugânano y'olubaga bajagidôsa Nyamubâho.

⁶ Kuli olwôla luhêrero lwa omulinga lwàli embere za Nyamubâho, hôfi n'ihêma ly'embugânano, Salomoni arherekêra ho mbâgwa cihumbi oku nterekêro y'ensirîra.

⁷ Omu budufu bwakulikiraga, Nyamubâho abonekera Salomoni anacimubwîra, erhi: «Ompûne ngasi ebi nangwâsirwe okukuha.»

⁸ Salomoni anacishuza Nyamuzinda, erhi: «Yâgirwa wali orhonyize mwambali wâwe Daudi, ye ligi larha, nâni wanyîmika ahâli hâge.

⁹ Bunôla, yâgirwa Nyamubâho Nyamuzinda, oyûkirizagye kalya kanwa wabwîraga mwambali wâwe Daudi, larha, ebwa kubà wanjizire mwâmi omu lubaga luli lunji nka katulo k'oku idaho!

¹⁰ Onshobôze yâgirwa oburhimanya n'obumanye, lyo mbona oku nayôrha embere z'olubaga lwâwe. Bulya ndigi obwîne wankahash'irhegeka yêne olubaga lunji ntyâla?»

¹¹ Nyamuzinda anacibwîra Salomoni, erhi: Ebwa kubà kwo kwa obulagîrire kuli oku murhima gwâwe okwôla, n'ebwa kubà orhampunyiri bugale, nîsi erhi birugu, nîsi erhi irenge, nîsi erhi okuyîrha abashombanyi bâwe, n'ebwa kubà ciru orhampunyire akalamo k'ensiku nyinji, na bulya wahûnyire kuli we wêne oburhimanya n'obumanye lyo ohasha okurhegeka olûla lubaga nkuyîmisire mwo,

12 wahâbwa oburhimanya n'obumanye. Nanakuhà n'obugale, n'ebirugu n'irenge kulya kurhalisigibonekana emwa omwâmi ciru n'omuguma, embere zâwe, n'okurhakacibonekana emwa omwâmi ciru n'omuguma enyuma zâwe.

13 Salomoni arhenga ebwa olwôla luhêrero lwâli oku ntongo aha Gibeoni, ebwa ihêma ly'embugânano, ashubira e Yeruzalemu, ajiyîma yo nka mwâmi w'Israheli.

14 Salomoni ashûbûza engâlè n'enfarasi: ali agwêrhe ngâlè cihumbi na magana anni na nfarasi bihumbi ikumi na bibirhi, abihira omu ngo z'okukazihiramwo engâlè, hôfi na mwâmi aha Yeruzalemu.

15 Mwâmi alunda amarhale n'amasholo aha Yeruzalemu, mwandu nka mabuye, ahirayo n'emnyerezi mwandu nk'emikuyu emera e kabanda.

16 E Mîsiri n'e Kewe yo bakazâg'irhenza ezôla nfarasi za Salomoni.

17 Abarhimbûzi ba mwâmi bakagend'igula ezôla nfarasi e Kewe n'amarhale, bakagend'igula engâlè e Mîsiri, oku ngâlè nguma banahâna magana gali ndarhu ga sikêli za marhale, n'e nfarasi oku sikêli igana na makumi arhanu. Kwa bene okwôla kwo banakazâgigendigulira n'abandi bâmi n'Abanya-Hiti n'abâmi b'e Sîriya.

Amarhegeko gw'okuyûbaka aka-Nyamuzinda. Hurani, mwâmi w'e Tiri.

18 Salomoni alâlira okuyûbaka enyumpa oku izîno lya Nyamubâho, n'enyumpa y'obwâmi kuli ye yêne.

2

¹ Salomoni ajira ababarhuzi, bihumbi makumi gali nda, abakazikola oku mabuye omu ntongo, bihumbi makumi gali munâni na bantu bihumbi bisharhu na magana ndarhu oku kukolêsa abandi.

² Salomoni arhuma entumwa emwa Hurani, mwâmi w'e Tiri erhi: «Oshubikazijira nka kulya wakazâg'ijira kuli larha Daudi, oyu wakazâg'irhumira emyerezi y'okuyûbaka enyumpa ebêramwo.

³ Lolâ oku nkola nayûbaka enyumpa oku izîno lya Nyamubâho, Nyamuzinda wâni, nyishimurherekêrayo, nankazitumbûkizamwo embere zâge, omugî gwa enshangi, nkazimurhûliramwo emigati y'enterekêro, enterekêro z'ensirîra za sêzi na bijingo, omu nsiku za Sabato, omu nsiku nkulu z'omu mwêzi n'omu zindi nsiku nkulu za Nyamubâho Nyamuzinda wîrhu, liri irhegeko lya Israheli eryo ensiku zoshi.

⁴ Enyumpa nayûbaka kukwânîne ebè nyumpa nnene, bulya Nyamuzinda wîrhu ye mukulu kulusha abandi ba nyamuzinda.

⁵ Ci ntâye wankacîshomya mpu amuyûbakira enyumpa, oyu empingu n'empingu z'empingu zirhankahashilûmira? Nâni niene ndigi muntu mucu wankahashimuyûbakira enyumpa, nka kurhali kuderha mpu rhubone aha rhwakazitumbûkiza enterekêro zîrhu emunda ali?

⁶ Ontumirage bunôla omuntu mulenga w'okushashikola amasholo n'amarhale, omulinga n'ecûma, emishangi y'akaduku, ey'akalinga,

ey'omukara n'omulenga w'okujira ebitâke, ayîshe akazikola n'abantu balenga bali hôfi na nâni e Yûda n'e Yeruzalemu, balya banarheganyibagwa na larha Daudi.

⁷ Onantumire, kurhenga e Libano emirhi y'emyerezi n'eya ensindano n'eya emisantali; nyîshi oku abantu bâwe babà balenga omu kutwa emirhi y'e Libano. Abarhumisi bâni bâkazikola haguma n'abarhumisi bâwe,

⁸ bagendinteganyiza mirhi mwandu bulya enyumpa nayûbaka yâbà nnene na nyinjà bwenêne.

⁹ Lolà n'oku abayishikazitwa emirhi, bambali bâwe, oku biryo byâbo nabahà. kori bihumbi makumi abirhi bya ngano, kori bihumbi makumi abirhi bya ngano mpûle, bali bihumbi makumi abirhi by'idivayi na bali bihumbi makumi abirhi bya mavurha.»

¹⁰ Hurami w'e Tiri ashuza omu maruba ayandikiraga mwâmi Salomoni erhi: «Obuzigire Nyamubâho ajira oku lubaga lwâge lwarhumire akujira mwâmi walo.»

¹¹ Mwâmi Hurami ashub'iderha erhi: «Agishwe Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli, owalemaga empingu n'igulu, owahâga Daudi omwâna mwîrhonzi, mugenderezi na owa obukengêre, ye wayûbaka aka-Nyamuzinda n'enyumpa y'obwâmi.

¹² «Nkurhumire bunôla omuntu mulenga na wa bukengêre, ye Hurami-Abi»,

¹³ «mugala w'omukazi wa muli bâli ba Dani na îshe mulume munya-Tiri, ayishikola oku masholo, ayishikola oku marhale, omulinga,

ecûma, amabuye n'emirhi, ayishikola emis-hangi y'akaduku, akalinga n'akalinga k'omukara, ecitâni ciniole, ayishijira ebitâke bya ngasi lubero n'okujira ngasi mukolo banamuhûnyire. Akola haguma, n'abalenga bâwe na haguma n'abalenga ba nnawîrhu Daudi, sho wâwe”.

¹⁴ “Na bunôla, nnwawîrhu arhumirage bambali bâge engano, engano mpûle, amavurha n'eryo idivayi adesire”.

¹⁵ “Nîrhu, rhwatwa emirhi ye Libano, nk'oku amalagîrire ganali; rhwanakulêrherayo rhwayigeza omu nyanya rhuyihire oku bihali aha Yope, na nâwe wanayirhola oyisôkeze e Yeruzalemu”».

Okuyûbaka aka-Nyamuzinda

¹⁶ Salomoni aganja abantu b'e bigolo babaga omu cihugo c'Israheli, ashimba omubalè gwa-jiragwa n'îshe Daudi. Bashimâna muli bantu bihumbi igana na makumi arhanu na bantu magana gali ndarhu.

¹⁷ Muli abôla bantu arhenza mwo ababarhuzi, bihumbi makumi gali nda, bo bakazibarhula, abakazikola oku mabuye omu ntongo, bihumbi makumi gali munâni, na bihumbi bisharhu na magana gali ndarhu, bo bakazikolêsa olubaga.

3

¹ Salomoni arhondêra okuyûbaka aka-Nyamuzinda aha Yeruzalemu, oku ntongo ya Moriya eyali erhi yamanyisîbwe emwa îshe Daudi, balya hantu Daudi arheganyizagya enterekêro oku câno ca Ornani w'omunya-Yebusi.

² Arhondêra okuyûbaka omu nsiku ibirhi z'omwêzi gwa kabirhi, omu mwâka gwa kani kurhenga ali mwâmi.

³ Alaga oku ajizire eciriba c'eyôla nyumpa ya Nyamuzinda: obulî omu kugera n'engafula y'oku bakazigigera mîra: obwôla buli bwàli bwa ngafula makumi gali ndarhu, obugali ngafula makumi abirhi.

⁴ Akafomeko k'enyumpa kali olwôla lunda lw'obulî bw'enyumpa kali nka obugali bw'enyumpa, ka makano makumi abirhi ga ngafula, oku buli na makano igana na makumi abirhi ga ngafula kujà enyanya; Salomoni ayishîga n'amasholo gône gône omu ndalâlâ.

⁵ Enyumpa nnene ayiyûbaka n'emirhi y'enshindano anayishîga n'amasholo gône gône, ahiramwo emishugushugu n'emigufu.

⁶ Enyumpa ayibambira n'amabuye g'engulo ndârhi, n'amasholo ahiragamwo gali ga e Parway-imi.

⁷ Enyumpa ayishîga masholo, kuguma n'emirhamba n'eby'olusò, enkûta n'emihango, atulîsa na bakerubini, bajà oku nkuta.

⁸ Ayûbaka enyumpa y'Ahatagatîfu h'ahatagatîfu, obulî bwâyo kwo bwàli nka obugali bw'enyumpa, bwàli bwa makano makumi abirhi n'obugali bwàli bwa makano makumi abirhi; ayishîga amasholo gacesibwe bwinjinjà, obuzirho bwâgo bwàli bwa talenta magana gali ndarhu,

⁹ n'obuzirho bw'amasholo g'emisumâri bwàli bwa sikêli makumi arhanu. Kuguma n'enyumpa z'enyanya nazo azishîga amasholo.

¹⁰ Atulîsa na ensanamu za bakerubi zajà muli eyo nyumpa y'Ahatagatîfu h'ahatagatîfu banaciy-ishîga amasholo.

¹¹ Ebyûbi bya abôla ba malahika byàli bigwêrhe byoshi haguma, obulî bwa makano makumi abirhi ga ngafula. Ecûbi ca owa burhanzi, ecali ca buli bwa makano arhanu ga ngafula, cakazâgihika oku lukûta lw'enyumpa, n'ecindi cûbi, naco ca buli bwa makano arhanu ga ngafula cakazâgihuma oku cûbi c'owundi kerubi.

¹² Cûbi ciguma ca kerubi naco ca buli bwa makano arhanu ga ngafula, cakahika oku lukûta lw'enyumpa, n'ecindi cûbi naco ca buli bwa makano arhanu ga ngafula cabuganana n'ecûbi c'olya wundi kerubi.

¹³ Ebyûbi bya abôla ba kerubi omu kushanjûka kwabyo, byàli bigwêrhe makano makumi abirhi ga ngafula. Bali bayimangîre oku magulu gâbo, obusû bwayêrekera ebwa nyumpa.

¹⁴ Salomoni ajira omwenda gwa akaduku ka omukara, akaduku kône n'akaduku k'omukara n'ecitâni ciniole, ahirakwo na bakerubi.

¹⁵ Embere ly'enyumpa ahira yo nkingi ibirhi za burherema bwa makano makumi asharhu n'arhanu ga ngafula, n'ensirha y'oku irhwe lya ngasi muguma yali ya buli bwa makano arhanu ga ngafula.

¹⁶ Atulîsa emigufu eri nk'erya y'omu ka-Nyamuzinda, ayihira oku nyanya ly'ezôla nkingi, atulîsa n'amagufu g'amakomamanga agahira omwôla migufu.

¹⁷ Agwîka ezôla nkingi embere ly'aka-Nyamuzinda, nkingi nguma ebwa kulyo, n'eyindi

ebwa kumosho; enkingi y'e kulyo ayiyîrika izîno
lya Yakini, n'eya ebwa kumosho ayiyîrika izîno
lya Boazi.

4

¹ Salomoni ajira oluhêrero lw'omulinga; obulî
bwa lwo makano makumi abirhi, n'oburherema
makano ikumi ga ngafula.

² Ajira olwôgero lw'omulinga. Lwàli lugwêrhe
kurhenga oku muhiro kujà oku gundi, makano
ikumi ga ngafula; lwanali lwa mburungusè;
oburherema bwàli bwa makano arhanu ga nga-
fula na omugozi gwa makano makumi asharhu
omu kuguzonza lwo.

³ Ensanamu z'enkafu zaluzunguluka omu
nyanya omu muhiro, nsanamu ikumi oku
ikano liguma, zakazizonga olwôgero lwoshi oku
mirongo ibirhi, enkafu zàli zituzirwe na cûma
ciguma.

⁴ Lwàli luyimangîre kuli nkâfu ikumi n'ibirhi,
na muli zo, nkâfu isharhu zàkâg'ilôla olunda
lw'emwênè, isharhu olunda lw'ebuzika-zûba,
isharhu olunda lw'e mukondwè na zindi isharhu
olunda lw'e buzûka zûba, olwôla lwogero
lwàli luyimangîre okwôla n'olunda y'enyuma
lw'emibiri yâbo lwàli luyêrekîre omu ndalâlâ.

⁵ Oburhunu bwâge bwàli nka mbale n'omuhîro
gwâge gwàli gutâsirwe n'ebishanjûsire nka bwâso
bwa lisi, lwakazâgija mwo bantu bihumbi
bisharhu.

⁶ Ajira nnambi ikumi, ahira irhanu ebwa
kulyo na zindi irhanu ebwa kumosho,
zàli za kukalabira, banakazâg'ishukiramwo

n'ebya enterekêro y'ensirîra. Olwôgero lwakazâg'ikolesibwa oku kucîjabika kwa abadâhwa.

⁷ Ajira rhumole ikumi rhwa masholo, nk'oku byanali birhegesirwe kuli rhwo, anaruhira omu ka-Nyamuzinda, rhurhanu aruhira ekulyo na rhurhanu aruhira ebwa kumoshô.

⁸ Ajira mêza ikumi agahira omu ka-Nyamuzinda, arhanu ekulyo n'arhanu ekumoshô; ajira na ngombo igana za masholo.

⁹ Ajira obululi, aha abadâhwa bakazibêra, ajira n'engo nene, ahirakwo n'emihango na kuli eyôla mihango ahirakwo enyunyi z'omulinga.

¹⁰ Ahira olwôgero ebwa kulyo olunda lw'ebuzûka-zûba olunda lw'emukondwè.

¹¹ Hurami ajira enyungu, enfuka n'orhubêhè rhw'engombo. Hurami anacyusa omukolo akazâg'ijirira mwâmi Salomoni omu nyumpa ya Nyamuzinda.

¹² Nkingi ibirhi, embiga z'oku nsirha zâli oku irhwêrhwè lya ezôla nkingi zo mbî; enshangi ibirhi za okubwîkira ezôla mbiga ibirhi z'ensirha zâli oku irhwêrhwè ly'ezôla nkingi zombi.

¹³ Magufu magana anni ga makomamanga gakazâg'ijà oku ngasi lushangi, nkere ibirhi za makomamanga oku ngasi lushangi, omu okubwîkira ezôla mbiga zombi z'ensirha ali oku irhwêrhwè ly'enkingi.

¹⁴ Ajira makondo ikumi n'enambi zajà kuli agôla makondo.

¹⁵ Ajira olwôgero na nkâfu ikumi n'ibirhi idako.

¹⁶ Ajira enyungu, enfuka n'amakanya, Hurami ajirira mwâmi Salomoni ebyôla birugu byoshi

by'okujà omu nyumpa ya Nyamuzinda byoshi bya mulinga mutule bwinjà.

¹⁷ Mwâmi agend'ibitulîkiza omu cihugo ciri ebwa lunda lwa Yordani, omu myula y'obudaka, ekarhî ka Sukoti na Sereda.

¹⁸ Salomoni ajira ebyôla birugu byoshi bya mwandu bwenêne bulya obuzirho bwa omulinga gwakolêsibagwa burhahashig'imanywa.

¹⁹ Salomoni ajira ebyôla birugu byoshi bya okujà omu nyumpa ya Nyamuzinda: Oluhêrero lw'amasholo, amêza bakazihirakwo emigati y'enterekêro;

²⁰ ajira orhumole n'amatara gârho nago gali ga masholo gône, mpu gakaziyasibwa nk'oku irhegeko linadesire, embere ly'Ahatagatifu;

²¹ ajira obwâso, amatara n'amagasi ga okukarhendêza orhumole byoshi bya masholo gônégône;

²² orhwere, engombo, embêhe n'ebitumbûkizo by'amasholo gône, kuguma n'enyumvi z'amasholo oku muhango gwàli omu ndalâlâ y'enyumpa aha lusò lw'Ahatagatifu, n'oku muhango gw'aha c'olusò c'aka-Nyamuzinda.

5

¹ Gwayunjula ntyôla omukolo Salomoni akazâg'ijira omu nyumpa ya Nyamubâho. Salomoni ayisha adwîrhe ebirugu îshe Daudi arherekêraga Nyamubâho, kuguma n'amarhale, amasholo n'ebirugu byoshi, anacibihira omu nyumpa y'embîko y'aka-Nyamuzinda.

Omucîmba gw'Amalaganyo gwahêkwa e Siyoni

2 Okubundi Salomoni ashûbûliza aha Yeruzalemu abagula boshi b'Israheli, abarhambo b'amashanja, abarhambo b'emilala ya bene Israheli, mpu bajè oku bwâmi bwa Daudi yo erigi e Siyoni, bagendirhôlayo Omucîmba gw'Amalaganyo ga Nyamubâho.

3 Bene Israheli boshi babugânana eburhambi bwa Mwâmi, bajira olusiku lukulu, olwôla lukulu lwajizirwe omu mwêzi gwa kali nda.

4 Erhi abagula b'Israheli boshi babà bamayîsha, bene Levi babarhula omucîmba.

5 Babarhula omucîmba kuguma n'ihêma ly'embugânano n'ebirugu bitagatîfu byoshi byâli omu ihêma; abadâhwa b'abaleviti bo babibarhwîre.

6 Mwâmi Salomoni n'endêko y'olubaga lw'Israheli yali edêsire eburhambi bwâge embere ly'Omucîmba gw'Amalaganyo, barherekêra ebibuzi n'enkafu zirhankahashiriganjwa n'okuberûlwa erhi bunji burhuma.

7 Abadâhwa bahêka omucîmba gw'amalaganyo ga Nyamubâho aha gwanali gurheganyizîbwe, omu Hatagatîfu, idako ly'ebyûbi bya bakerubi;

8 abôla bakerubi bakazishanjulira ebyûbi byâbo enyanya ahôla omucîmba gwâli, n'abôla bakerubi babwikira oku nyanya ly'omucîmba n'emirhamba yago.

9 Emirhamba yali egwêrhe obulî bwakaza-girhuma amarhwerwe gâyo gabonekana embere ly'ahôla hantu hatagatîfu; ci kwônene erhakazâg'ibonekana embuga. Omucîmba gwabêra ahôla kuhika oku lw'ene.

10 Omu mucîmba gw'Amalaganyo mwabâga

zirya nambi ibirhi Mûsa agwasagyamo erhi bali aha Horebu, erhi Nyamubâho ajira e ndagâno yâge boshi na bene-Israheli omu kurhenga kwâbo e Mîsiri.

Irengé Iya Nyakasane Iyayunjula omu ka-Nyamuzinda

¹¹ Byanacibà ntya, erhi abadâhwa boshi babà bamârhenga omu hantu hatagatîfu, balya boshi bali ahôla, erhi banacîcêsizé buzira kuderha mpu balola murhwe mulebe,

¹² kuguma n'abaleviti, boshi bali bimbiza, Asafi, Hemani, Yedutuni, bagala bâbo na bene wâbo, boshi banayambîrhe emishangi y'ecitâni ciniole, babêra olunda lw'ebuzûka-zûba bwa oluhêrero, banagwârha emijegereza yâbo, enzenze n'ennanga, erhi n'aha burhambi bwâbo hali badâhwa igana na makumi abirhi bo bakazâg'ibûha emishekera.

¹³ Boshi kuguma, abakazagibûha emishekera n'abakazâg'iyimba, bakazihubuliza n'izû liguma omu kuharâmya n'okukuza Nyamubâho, bashekêreza emishekera, emijegereza, n'ebindi byoshi by'ebizihwa byadogoma, baharâmya Nyamubâho, bakaziderha mpu: «Bulya ali mwinjâ, bulya obwonjo bwâge buli bw'ensiku n'amango!» Okubundi enyumpa ya Nyamubâho yoshi yayunjulira citû.

¹⁴ Abadâhwa barhahashaga okubêramwo mpu bajire omukolo gwâbo, erhi ecôla citû cirhuma, bulya irengé Iya Nyamubâho lyâlî liyunjwîre aka-Nyamuzinda.

6

¹ Okubundi Salomoni anaciderha, erhi: «Nyamubâho ahizire oku akazibêra omu citù ciri mwizimya!

² na niono nakuyûbakîre enyumpa y'okubêramwo, ahantu wakazibêra ensiku zoshi».

Salomoni ashambâlira olubaga

³ Okubundi mwâmi ahindamuka, agisha endêko ya bene-Israheli; endêko ya bene Israheli erhi eri ahôla bwimanga.

⁴ Anaciderha; erhi: «Agishwe Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli, owaganizagya n'akanwa kâge, larha Daudi, na kuli ye ayûkiriza ebi ali erhi adesire:

⁵ Kurhenga olusiku narhenzagya olubaga lwâni e Mísiri, ntacîshogaga lugo ciru n'oluguma omu mashanja ga bene-Israheli nti mwo bayûbakira, lujemwo izîno lyâni, ntacîshogaga omuntu nti ye wabà murhambo w'olubaga lwâni lw'Israheli.

⁶ Ci kwônene nacîshozire Yeruzalemu nti mwo mwabêra izîno lyâni, nanacîshoga Daudi nti arhegeke olubaga lwâni lw'Israheli».

⁷ Larha Daudi ali agwêrhe omuhigo gw'okuyûbakira Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli enyumpa.

⁸ Ci kwônene Nyamubâho anacibwîra larha Daudi erhi: Ebwa kubà oli n'omuhigo gw'okuyûbakira izîno lyâni enyumpa, wajizire kwinjà ene ôbà n'ogwôla muhigo.

⁹ Ci kwônene arhali we wayûbaka eyôla nyumpa; ayishibà mugala wâwe, owarhenga omu nda yâwe, ye wayûbakira izîno lyâni enyumpa.

¹⁰ Nyamubâho ayûkirize akola kanwa aderhaga: nyîmire ahâli ha larha Daudi, nambwârhire oku ntebe y'Israheli nk'oku Nyamubâho anaderhaga, nanayûbakire izîno lya Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli enyumpa.

¹¹ Nanahiziremwo omucîmba gubà mwo amalaganyo g'endagâno Nyamubâho ajiraga na bene Israheli.

Omusengero gwa Salomoni

¹² Salomoni ajà embere ly'oluhêrero lwa Nyamubâho, embere ly'endêko y'olubaga loshi lwa Israheli, anacilambûla amaboko gâge.

¹³ Bulyâla Salomoni ali erhi ayûbasire n'omulinga, ahantu halengerîre, ahayûbakira omu karhî k'e ngo; obululi bw'ahôla bwâli bwa makano arhanu ga ngafula n'obugali bwaho bwâli bwa makano arhanu ga ngafula n'oburherema makano asharhu ga ngafula. Asôkera halya n'erhi abà amafukama embere z'olubaga lwa bene Israheli boshi, alambûlira amaboko gâge emalunga.

¹⁴ Anaciderha erhi: «Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli, ntà wundi Nyamuzinda oli omu malunga n'en'igulu; olya olanga endagâno yâge, n'obwonjo bwâge oku barhumisi bâge, abagenda embere zâge n'omurhima gwâbo goshi;

¹⁵ “nk'oku wanalaganyagya omurhumisi wâwe larha Daudi, oku wanamubwîraga; oku waderhaga n'akanwa kâwe, wakuyûkiriza n'okuboko kwâwe, nk'oku banadwîrhe babona ene”.

¹⁶ “Bunôla, Yâgirwa Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli, olangage, oku makwânane

g'omurhumisi wâwe Daudi, kulya wamubwîraga erhi: Wakaziyôrha ogwêrhe embere zâni, omwâna oli oku ntebe y'Israheli, casinga bagala bâwe bacîlange omu njira yâbo, omu kushimba bwinjâ amarhegeko gâni nk'oku wanagashimbaga.”»

¹⁷ Na bunôla, yâgirwa Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli, kabonekanage akôla kanwa wabwîraga omurhumisi wâwe Daudi!

¹⁸ Ci kwônene ka kwo binali, Nyamubâho anayûbaka haguma n'omuntu hanôla igulu? Lolâ oku empingu, n'empingu y'amalunga birhanka-hasha okukuyûbarhira wêshi: lêro lyôhe, kurhigi kuli eyîra nyumpa nayûbakaga!

¹⁹ Ci kwônene, Nyamubâho, Nyamuzinda wâni, wayumvirhiza omusengero gwa mwambali wâwe n'oku akulakira omu kuyumva omulenge n'omusengero mwambali wâwe asengera emunda oli,

²⁰ Lyo amasû gâwe gakaziyôrha galola, mûshi na budufu kuli eyîra nyumpa, muli ahâla hantu waderhaga mpu mwo wahira izîno lyâwe, omu kuyumvîrhiza omusengero mwambali wâwe asengerera muli ahâla hantu.

Okusengerera olubaga

²¹ Okaziyumvirhiza ensengero z'omurhumisi wâwe n'ez'olubaga lwâwe Israheli, amango bakazikusengerera muli hanôla hantu. Nâwe yâgirwa wanayumvîrhiza kurhenga halya obêra, kurhenga empingu, wanayumvîrhiza onababalire.

²² Erhi hankajira owajirira mwene wâbo ecâha, bakanamuseza mpu acîgashe, na ogwôla

mwîgasho erhi gwankaja embere z'oluhêrero lwâwe,

²³ muli enôla nyumpa, yâgirwa onayumvîrhize kurhenga emalunga onakole wêne wanakaz-itwîra abarhumisi bâwe olubanja, omu kuyêrekana ndi oli mubî n'omu kumubarhuza obubî bwâge yênene oku irhwe lyâge, n'omu kuyêrekana ndi oli mushinganyanya, na okukazimuha nk'oku obushinganyanya bwâge bunali.

²⁴ Amango olubaga lwâwe lwanahimwe n'omushombanyi walwo, bulya lwakujirire ecâha, erhi bankacîyûnjuza bakanakuza izîno lyâwe, erhi bankayishikurhûlira ensengero zâbo n'emirenge muli eyîra nyumpa,

²⁵ yâgirwa onayumvîrhize kurhenga empingu onababalire ecâha c'olubaga lwâwe lw'Israheli, wanabashubiza omu cihugo wabahâga bo bône n'ababusi bâbo.

²⁶ Amango amalunga ganahamikwe, n'enkuba ekabula bukazinia, ebwa kubà bakujirire ecâha, erhi bankayishisengerera mwo hano hantu n'erhi bankakuza izîno lyâwe, n'erhi bankagomôka baleka ebyâha byâbo ebwa kubà wabahanyire,

²⁷ wanayumvîrhiza kurhenga empingu, wanababalira ebyâha bya abarhumisi bâwe n'ebya olubaga lwâwe Israheli omu kubayigîriza enjira nyinjâ bakazigeramwo, wananiesha enkuba oku idaho wahâga olubaga lwâwe nka kashambala.

²⁸ Amango ecizombo cânazûke omu cihugo, amango ecahira canaje omu cihugo, erhi han-kayîsha akagisho, akagizi, enzige n'akasholero;

amango abà shomhanyi banarhêre olubaga omu cihugo, omu mihango yâbo, erhi bankajakwo obundi buhanya nîsi erhi ndwâla ndebe, erhi omuntu lebè

²⁹ kandi erhi olubaga lwâwe lwankayisha lukubwîre ensengero zâbo n'emirenge yâbo, na ngasi muguma, amanayêmêra ecibande n'amalibûko gâge, akayinamulira amaboko mwo enôla nyumpa, onayumvîrhize kurhenga empingu,

³⁰ kurhenga ahôla obwârhîre, wanababalira; okazishobôza ngasi muguma kulyâla enjira zâge zinali, yâgirwa wêne we onamanyire omurhima gwâge, -nêci wêne oyishi emirhima y'abantu,

³¹ lyo bakazikurhînya n'okushimba enjira zâwe, amango goshi bankanalama omûla cihugo wahâga b'îshe wâbo.

³² Oku muntu w'ecigolo, olya orhali w'omu lubaga lwâwe Israheli, ci kwo nene arhenge omu cihugo c'ihanga erhi izîno lyâwe lirhuma, erhi okuboko kwâwe kuzibu n'okuboko kwâwe kulengerîre birhuma, erhi akayishisengera muli enôla nyumpa,

³³ yâgirwa onayumvîrhize kurhenga empingu, kurhenga ahôla obwârhîre, onajire nk'okwo ow'ecigolo anakuhûnyire, lyo embaga zoshi zimaanya izîno lyâwe, bahashikurhînya aka olubaga lwâwe Israheli, banakazimanya oku izîno lyâwe linaderhwe muli enôla nyumpa nayûbakaga.

³⁴ Amango olubaga lwâwe lwanaje oku matabâro lwagendilwîsa omushombanyi walo, omu kushimba enjira onabarhumiremwo erhi bankanakusengera bayêrekera luno lugo

wacîshogaga n'ebwa eyîra nyumpa nayûbakiraga izîno lyâwe, yâgirwa,

³⁵ onayumvîrhize kurhenga empingu ogwo musengero n'omulenge gwâbo, onabahê oburhi-manyi.

³⁶ Amango banakujirire ecâha, bulya ntà muntu orhankajira câha -na erhi, omu kubakunirira wankabahà mushombanyi, n'erhi olya wamabahima ankabahêka bujà omu cihugo ca kuli nîsi erhi ca hôfi,

³⁷ nka bônene bankashubicîja emurhima muli cirya cihugo bahêkagwa bujà, erhi bankagomôka bakanakulakira muli ecôla cihugo c'obujà bwâbo bakaderha mpu: Rhwajizire ecâha, rhwajizire okurhali kwa lukengwa;

³⁸ erhi bankashubira emunda oli n'omurhima gwâbo goshi, n'iroho lyâbo lyoshi, omwôla cihugo c'obujà bwâbo, eyôla munda bahêkagwa bujà, erhi bankakusengera bayêrekera ebwa cihugo wahâga ababusi bâbo, ebwa lugo wacîshogaga, ebw'eyi enyumpa nayûbakiraga izîno lyâwe,

³⁹ yâgirwa onayumvîrhize kurhenga empingu, kurhenga aha obwârhire, omusengero gwâbo n'omulenge gwâbo, obagalulire obushinganyanya onababalire olubaga lwâwe ebyâha lwakujirire.

Okushwinja omusengero

⁴⁰ «Bunôla yâgirwa, Nyamuzinda wâni, amasû gâwe gabone n'amarhwîri gâwe gayumvîrhize omusengero gusengirwe muli hanôla hantu!

⁴¹ “Bunôla, yâgirwa Nyamubâho Nyamuzinda, oyimukage, ojê aha wakazirhamûkira, we

n'omucimba gw'emisi yâwe! Abadâhwa bâwe, Yâgirwa Nyamubâho Nyamuzinda, bakaziyôrha bacîhundikîre obucire n'abatagatîfu bâwe bashagaluke n'iragi”.

⁴² “Yâgirwa Nyamubâho Nyamuzinda, orhaken-gulaga obusù bwa omushi gwa wâwe; kengêra aminjà wajirire Daudi, murhumisi wâwe.”»

7

Enterekêro za Salomoni

¹ Erhi Salomoni ayûsa okushenga, omuliro gwamanuka emalunga gwasingônola enterekêro y'ensirîra n'ezindi nterekêro, n'irenge lya Nyamuzinda lyayunjula enyumpa yoshi.

² Abadâhwa barhankacîhashire okujâ omu nyumpa ya Nyamubâho, bulya irenge lya Nyamubâho lyamayunjuza enyumpa ya Nyamubâho.

³ Bene Israheli boshi erhi babona omuliro n'irenge biyandagalira oku nyumpa bafukamiriza, bayunama akamalanga kahwêra oku idaho, baharâmya banakuza Nyamubâho bakaziderha mpu: «Bulya ali mwinjà, bulya obuzigire bwâge buli bw'ensiku n'amango!»

⁴ Mwâmi n'olubaga loshi lwarherekêra enterekêro zâbo embere za Nyamubâho.

⁵ Mwâmi Salomoni abâna nterekêro, nkâfu bihumbi ikumi na bibirhi na bibuzi bihumbi igana na makumi abirhi. Ntyo, mwâmi n'olubaga loshi bajira ntyo olwôla lusiku lwa okugisha aka-Nyamuzinda.

⁶ Abadâhwa bakazâgiyôrha bali omu mikolo yâbo, na abaleviti n'ebizihwa byâbo, bakazizihira Nyamubâho lulya lulanga Daudi ajiraga lwa

okukuza Nyamubâho, «bulya obonjo bwâge buli bw'ensiku n'amango!» Bo bakazâgiyimba zirya nnanga Daudi asingaga. Abadâhwa bakazâg'ibûha emishekera embere zâbo, nabo bene Israheli boshi bali bayimanzire.

⁷ Salomoni agisha endalâla y'ahantu hatagatifu, ahâli embere ly'enyumpa ya Nyamubâho; bulya amarherekêrera ahôla enterekêro z'ensirîra n'eza amashushi g'enterekêro z'omurhûla, bulya oluhêrero ajiraga lurhankahashirija kwo ezôla nterekêro zoshi z'ensirîra, ez'enkalangè n'ez'amashushi.

⁸ Salomoni ajira olusiku lukulu mango ga nsiku nda, n'Israheli yêshi haguma naye: mbugânano ya bantu banji bakazâg'irhenga cingana aha muhango gwa Hamati kuhika oku mugezi gw'e Mîsiri.

⁹ Oku lusiku lwa kali munâni, afundika; bulya bali bamâjira olukulu lwa okukuza oluhêrero nsiku nda.

¹⁰ N'omu lusiku lwa kali makumi abirhi z'omwêzi gwa kali nda, Salomoni asengaruka olubaga mpu lushubirage omu mahêma gâbo, boshi bagenda erhi bashagalusire n'omurhima gwâbo guli n'obusîme bunene kuli ago minjà Nyamubâho ajirîre Daudi, Salomini n'Israheli n'olubaga lwâge.

Okubonekerwa kuhyâhya

¹¹ Salomoni amala okuyûbaka enyumpa ya Nyamubâho, n'enyumpa y'obwâmi, anajira bwinjà ngasi ebi anali abwîne omu murhima gwâge oku byo byankakwanana okujirwa oku nyumpa ya Nyamubâho n'enyumpa ya obwâmi.

12 Nyamubâho abonekera Salomoni budufu amubwîra erhi: «Nayumvîrhe omusengero gwâwe nanacîshozire ahâla hantu habè nyumpa yâni y'enterekêro.

13 “Mango nânahamike empingu n'enkuba ebula bunia, mango nanarhegeke enzige mpu ziyîshe zikanjekanje ecihugo, nîsi erhi amango nânarhume ecihûsi omu lubaga lwâni”,

14 “erhi olwo lubaga lwâni naderhîre kwo izîno lyâni, lwankayûnama, erhi lwankashenga lunalonza obusû bwâni, n'erhi lwankarhenga omu njira zalo ngalugalu, nanaluyumvirhiza kurhenga empingu, nanababalira ecâha câbo, nanfumye ecihugo”.

15 “Kurhenga ene amasû gâni gakaziyôrha gayigusire n'amarhwîri gâni gakayôrha gayumva omusengero gujirirwe muli aha hantu”.

16 “Bunôla, ncîshozire nangishire eyîra nyumpa lyo izîno lyâni liyôrha lirimwo ensiku zoshi, n'ahôla, amasû gâni n'omurhima gwâni byakaziyôrha bihali”.

17 “Nâwe, nka wakakaziyôrha wagenda bwinjâ embere zâni aka sho Daudi, omu kukazijira ngasi byoshi nkurhegesire, okanalanga amarhegeko gâni n'engeso zâni”,

18 “nanazibuhya ishungwè ly'obwâmi bwâwe, nk'oku nanalagânanaga rhwe na sho Daudi amango naderhaga nti: Wakaziyôrha oli n'omwâna wayîma omu Israheli”.

19 “Ci erhi wankahinduka, erhi wankalekêrera amarhegeko n'engeso zâni nakuhâga, n'erhi wak-agend'ikolera abandi ba nyamuzinda, okanakaz-ibafukamira”,

20 “nanabarhenza muli eri idaho nabahâga, eyîra nyumpa nagishaga oku izîno lyâni, nanayikûla embere z’obusù bwâni, nyijire masheka na mugani omu mashanja goshi”.

21 “Eyîra nyumpa yalijire enyanya ntyâla, yânabà côbà ca ngasi yêshi wankanagera hôfi nayo, anakaziderha erhi carhumaga Nyamubâho ajira ecîra cihugo n’eyîra nyumpa ntyâla?”»

22 Kandi banamushuza mpu: «ali ebwa kubà balekerire Nyamubâho, Nyamuzinda wa b’îshe wâbo, owabarhenzagya omu cihugo c’e Mîsiri, bagendicîshwêkera oku bandi ba nyamuzinda, bakazibafukamira, banakazibakolera, co carhumire abahirakwo amabî mangana aha».

8

Salomoni ayûsa okuyûbaka aka-Nyamuzinda

1 Enyuma ly’emyâka makumi abirhi Salomini ayûbakagamwo aka-Nyamuzinda n’obwâmi bwâge yêne,

2 arhondêra okushubiyûbaka engo Hurami amuhâga, anacyîbasamwo bene Israheli.

3 Salomoni arhabâlira Hamati-Soba anamunyaga.

4 Anacyîbaka Tadimori omu irungu n’engo zoshi zakazâgikolesibwa nka mbîko omu Hamati.

5 Ayûbaka Betoroni w’enyanya na Betoroni w’idako, zâli ngo nzibu zigwêrhe enkûta, enyumvi n’orhukomyo.

6 Baalati n’ezindi ngo z’embîko za Salomoni, engo zakazâgibikirwamwo engâlè zâge, engo z’abalwîra oku nfarasi n’enfarasi zâbo, na ngasi

bindi byoshi Salomoni analisimire okuyûbaka aha Yeruzalemu, omu Libano n'omu cihugo coshi càli oku burhegesi bwâge.

⁷ Olubaga lwoshi lwa Abanya-Hiti bali basigîre, Abanyamori, Abaperizi, Abahivi n'Abanyayebusi, abarhali bene-Israheli,

⁸ abâna bâbo basigalaga e nyuma zâbo omu cihugo, n'abâ bene Israheli barhanigûzagya, Salomoni abajira bantu ba kukazikola, kwo bamacibâ kuhika ene.

⁹ Ci ntâye omu bene-Israheli, Salomoni ajizire mujâ wa kukazikola, bulya bali bantu ba kukazija oku matabâro, barhambo b'abalwî bâge, barhambo b'engâlè zâge na barhambo ba abalwa n'enfarasi bâge.

¹⁰ Abakulu b'abarhambo ba Salomoni bali bantu magana abirhi na makumi arhanu, bo bali n'omukolo gwa okurhegeka olubaga.

¹¹ Salomoni arhenza mwâli wa Faraoni mwâmi w'e Mîsiri ebwa burhwâli bwa Daudi, amuhêka omu nyumpa amuyûbakiraga; bulya amâderha erhi: mukânie arhankabêra omu nyumpa ya Daudi, mwâmi w'Israheli, bulya ahôla hantu hali hantu hatagatîfu bahiraga omucîmba gw'amalaganyo ga Nyamubâho.

¹² Okubundi Salomoni arherekêra Nyamubâho enterekêro z'ensirîra, oku luhêrero lwa Nyamubâho olu ali ayûbakire embere z'embaraza,

¹³ akerekera ngasi lusiku ebyali birhegesirwe na Mûsa, kuguma n'oku ngasi Sabato, oku nsiku nkulu z'emyêzi n'ezindi nsiku nkulu, kasharhu omu mwâka, oku nsiku nkulu z'emigati erhal-

imwo lwango, oku lusiku lukulu lw'emigobe n'oku lusiku lukulu lw'ebigala.

¹⁴ Ayimanza nk'oku îshe Daudi arhegekaga, emirhwe y'abadâhwa omu mikolo yâbo y'okukuza Nyamubâho n'okujira emikolo yâbo embere z'abadâhwa nk'oku binarhegesirwe ngasi lusiku, ayimanza n'abalanzi b'emihango nk'oku emirhwe yâbo yanali oku ngasi muhango; bulya ntyo kwo anali arhegesire Daudi, omuntu wa Nnâmahanga.

¹⁵ Barhalekaga bici oku marhegeko ga mwâmi oku byâli biyêrekîre abadâhwa n'abaleviti kuguma n'oku byâli biyêrekîre embîko.

¹⁶ Gwayunjula ntyôla omukolo gwa Salomoni, kurhenga amango banabandaga eciriba c'aka-Nyamuzinda kuhika amango bakayunjuzagya. Aka-Nyamubâho kayunjula ntyo.

Irengi lya Salomoni

¹⁷ Okubundi Salomoni akanya ajà e Esioni-Geberi n'e Elati, oku burhambi bw'enyanja, omu cihugo ca Edomu.

¹⁸ Hurami arhuma abambali bamuhêkera enkuge kuguma n'abantu bayishi bwinjà ebya enyanja. Bakanya bagenda boshi n'abarhumisi ba Salomoni aha Ofiri, barhenza yo talenta magana anni na makumi arhanu ga masholo, bayisha bahêrhîre mwâmi Salomoni.

9

¹ Omwâmikazi w'e Saba erhi ayumva kurhi Salomoni ajire irengi, ayisha naye alirhangula Salomoni n'e migani, ajà e Yeruzalemu, ali alusîbwe

n'omuzinzi gw'abantu banji, n'engamiya zàli zidwîrhe obukù, amasholo mwandu, amabuye g'engulo ndârhi. Ajà aha mwa Salomoni, anacibwîra Salomoni ngasi ebi anali agwêrhe oku murhima gwâge byoshi.

² Salomoni akazimuhà amashuzo oku binwa byâge byoshi, ntà cinwa ciru n'eciguma cahuzire Salomoni, eci arhashuzagya kwo bwinjà.

³ Erhi oyo mwamikazi w'e Saba ayûsiyumva oburhimanya bwa Salomoni, enyumpa ali ayûbasire,

⁴ ebinja biri oku cîbo câge, enyumpa z'abarhumisi bâge n'emikolo yâbo, n'emyambalo abarhumisi bâge, abarhanza bâge n'emyambalo yâbo, erhi abona enterekêro z'ensirîra akazâgirherekêra Nyamubâho, abula enyomvu,

⁵ anacibwîra mwâmi, erhi: «Kuziga birhali bya bunywesi ebi nakazâgiyumva baderha emwâni oku biyêrekîre emikolo n'emirimo yâwe n'oburhimanya bwâwe!

⁶ “Ntalonzagya okuyêmêra ebi nakazâgiyumva baganîra, naderha nti kuhika niene mpike nambone n'amasù gâni ci mbwînage oku abambwîraga barhahisagya ciru omu karhî k'obukulu bwa oburhimanya bwâwe! Olushire irenge nakazâgiyumva baderha kuli we”,

⁷ “Iragi lyâbo abantu bâwe, iragi lyâbo abarhumisi bâwe abakaziyôrha bayumva buca buyira oburhimanya bwâwe!”

⁸ “Ayâgirwe Nyamubâho Nyamuzinda wâwe, owasîmaga okucîyêrekana muli we erhi akuhira oku ntebe yâge mpu obè mwâmi wa Nyamubâho, Nyamuzinda wâwe. Ali ebwa kubà Nyamuzinda

wâwe arhonya Israheli n'okulonza mpu Israheli ayôrhe abà ho ensiku zoshi kwo kwarhumaga akujira mwâmi wâge mpu lyo orhegeka onatwe emmanja.”»

⁹ Mwamikazi aha Salomoni talenta igana na makumi abirhi za masholo, omwandu gw'amakù n'ogwa amabuye g'engulo ndârhi. Harhasâgibonekana amakù manji ntyo agali nk'aga oyôla mwamikazi w'e Saba ahâga mwâmi Salomoni.

¹⁰ Abarhumisi ba Hurami n'abarhumisi ba Salomoni bayishaga badwîrhe amasholo g'e Ofiri, bayisha badwîrhe n'emirhi y'emisandali n'amabuye g'engulo ndârhi.

¹¹ Mwâmi ajira n'eyôla misandali obululi bw'enyumpa ya mwâmi, ajiramwo n'enzenze n'ennanga oku bayimbiza. Barhali basâg'ibona bya bene ebyo omu cihugo ca Yûda.

¹² Mwâmi Salomoni aha oyôla mwamikazi w'e Saba ngasi ebi anacîfinjaga byoshi, ngasi ebi anahûnyire byoshi, byabà binji kulusha ebi ali adwîrhîre mwâmi. Buzinda bw'aho, omwâmikazi agaluka acîshubirira omu cihugo câge, ye n'abarhumisi bâge.

¹³ Obuzirho bw'amasholo bakazâg'ilêrhera mwâmi Salomoni omu mwâka bwàli bwa talenta za masholo, magana gali ndarhu na makumi gali nda,

¹⁴ buzira kuderha aga abarhimbûzi bakazâgimulerhera; abâmi boshi b'e Arabiya bakazâgiyanka amasholo n'amarhale bagahekere Salomoni.

¹⁵ Mwâmi Salomoni ajira mpenzi nnene igana

za masholo matule, ngasi mpenzi yali ya sikêli magana gali ndarhu ga masholo matule,

¹⁶ Ajira na zindi mpenzi nsungunu magana asharhu za masholo matule, ngasi mpenzi yali ya sikêli magana asharhu za masholo; mwâmi ana-cizihira omu nyumpa y'omuzirhu gwa Libano.

¹⁷ Mwâmi ajira entebe nnene y'ihembe anay-ishîga amasholo gônégône.

¹⁸ Eyôla ntebe yali egwêrhe mashonezo ndarhu, n'amakondo g'amasholo gakomerîrwe oku ntebe: ngasi lunda lw'aha okubwârhalira yali amaboko; ntale ibirhi zâli hôfi h'ago maboko;

¹⁹ zindi ntale ikumi n'ibirhi zâli kuli agôla mashonezo ndarhu, ndarhu ngasi lunda. Ntà bundi bwâmi ciru n'obuguma bwajizirwe mwo kwa bene okwôla.

²⁰ Ebirugu by'okunywêra bya mwâmi Salomoni byâli bya masholo, kuguma n'ebirugu by'okulîra byâli omu nyumpa y'omuzirhu gw'e Libano byâli bya masholo gône. Amarhale gakazâgilolwa nka ga busha amango ga mwâmi Salomoni.

²¹ Bulya mwâmi ali agwêrhe enkuge zakagija e Tarsisi zakazâgihêkwa n'abarhumisi ba Hurami; liguma omu myâka isharhu, ezôla nkugè zanarhenga e Tarsisi ziyîshe zidwîrhe amasholo, amarhale, amahembe g'enjavu, encima n'enduku.

²² Mwâmi Salomoni ali mwâmi mukulu olushire abandî bâmi boshi ba hano igulu oku bugale n'oku burhimanya.

²³ Abâmi b'igulu lyoshi bakazâgilonza okulo-lakwo Salomoni, mpu bayumve oku burhimanya Nyamuzinda ahiraga Omu murhima gwâge

24 na ngasi muguma akazâg'iyisha adwîrhe ebirugu byâge by'oluhembo, ebirugu by'amarhale, eby'amasholo, emyambalo, emirasano, amakù, enfarasi n'endogomi, ntyo ngasi mwâka.

25 Salomoni ali agwêrhe biranga bihumbi bini oku nfarasi z'engâlè zâge na bihumbi ikumi na bibirhi bya balwî b'oku nfarasi, abahira omu ngo z'engâlè hôfi na mwâmi aha Yeruzalemu.

26 Ali enyanya ly'abâmi boshi kurhenga oku lwîshi kuhika omu cihugo c'Abafilistini na kandi kuhika oku lubibi lw'e Mîsiri.

27 Mwâmi arhlma amarhale gabaga aha Yeruzalemu gabà ga ngasi yêshi nka mabuye, n'emirhi y'emiyerêzi yâbà minji nka emikuyu yakazagimera omu kabanda.

28 Bakazâg'igendirhenza enfarasi za Salomoni e Mîsiri n'omu bindi bihugo byoshi. Okufà kwa Salomoni

29 Ebisigîre oku bijiro bya Salomoni, ebirhanzi n'ebizinda, ebyôla ka birhali biyandike omu binwa by'omulêbi Natani, omu bulêbi bwa Ahiya w'e Silo na omu bilôrho by'omulêbi Yedo, ebiyêrekîre Yerobwâmi, mugala wa Nebati?

30 Salomoni ayîmire myâka makumi anni aha Yeruzalemu nka mwâmi w'Israheli yêshi.

31 Salomoni anacihengeka aha burhambi bwa b'îshe, banacimubisha Omu lugo lwa îshe Daudi, n'omugala Roboami abà mwâmi ahâli hâge.

V. Empindulo ntanzi omu burhegesi bw'abâmi b'Israheli

10

Amamimami

¹ Roboami alîkûlira e Sikemi, bulya olubaga loshi lwa bene-Israheli lwàli lwamalundûkirayo mpu lumujire mwâmi.

² Yerobwâmi mugala wa Nebati erhi akuyumva, bulya agôla mango erhi ali e Mîsiri emunda ali ayakire mwâmi Salomoni, arhenga e Mîsiri.

³ Banacirhuma abagendimuhamagala. Okubundi Yerobwâmi n'endêko yoshi ya bene Israheli bayisha banacibwîra Roboami ebîra binwa mpu:

⁴ «Sho ali amarhuma okushiga kwîrhu kubà kushigalala, ci we oyûla buno, orhulembuhizagye ogwôla mushigo muzirho gwa sho n'ogwôla muzigo sho ali amarhubarhuza, n'aho rhwanakurhumikira.»

⁵ Anacibabwîra erhi: «mushubigaluka eno munda ndi enyuma lya nsiku isharhu.» Olubaga lwanacigenda.

⁶ Mwâmi Roboami anacidôsa ihano emwa abashosi bayôrhaga babà boshi n'îshe Salomoni, amango anacirimwo omûka, abadôsa erhi: «Bici mumpanwire nayishishuza olûla lugaba?»

⁷ Banacimushuza mpu: «Nka wankacîyêrekana mwinjà emunda olûla lubaga luli, nka wankakazibarhumikira n'omurhima mwinjà na nka wakakazibaderheza n'ebinwa by'omurhûla, banakushiga ensiku zoshi.»

⁸ Ci kwônene Roboami alangabula liryà ihano abashosi bamuhâga, ajidôsa ihano emw'emisole yayûshûkaga kuguma boshi naye, eyanayôrhaga ebà boshi naye.

⁹ Anacibabwîra erhi: «Kurhi mumpanwire, kurhi rhwankayishishuza olûla lubaga lwambwîraga mpu: "Orhulembuhize omushigo sho ali amarhudarhabaliza?"»

¹⁰ Balya bâna bayûshûkaga boshi naye, banacimushuza mpu: «Ogendishuza olwôla lubaga lwakubwîraga eyôla nshambâlo erhi: Sho ali amarhuma rhwashigalala; ci woyo, orhulembuhizagye ogwôla mushigo! Oyishibabwîra ntyâla erhi: Akanshanashanwe kani, kwo kanene aha nsiko za larha.

¹¹ Lolagi! Larha ali azidohize omushigo gwinyu, nâni nayûshûla obuzirho bwâgo; larha akazâg'imuhanûla n'eminyuli, niono namuhanûla n'ebyûma by'endobo.»

¹² Yerobwâmi haguma n'oluhaga lwoshi bajà emunda mwâmi Roboami ali, erhi kugera nsiku isharhu, nk'oku anababwîraga erhi: «Muyishe emunda ndi e nyuma lya nsiku isharhu».

¹³ Mwâmi Roboami ashuza olubaga n'ebinwa bizibu; abula bwashimba ihano balya bashosi bamuhanûlaga,

¹⁴ mwâmi Roboami abashuza omu kushimba birya binwa by'emisole, erhi: «Larha arhumire omushigo gwinyu gwazidoha, nâni nayûshûla obuzirho bwâgo; larha akazâg'imuhanûla n'eminyuli, niono namuhanûla n'ebyûma by'endobo.»

¹⁵ Ntyôla, mwâmi arhayumvanyagya n'olubaga, Nyamuzinda wakolaga ebyo mpu lyo kayunjula kalya kanwa Nyamubâho aderhereraga muli Ahiya w'e Silo, kuli Yerobwâmi mugala wa Nebati.

¹⁶ Erhi Israheli yêshi abona oku mwâmi

arhayumvîrhi, olubaga lwanacishuza mwâmi muli ebîra binwa mpu:

«Bici rhufânwa na Daudi?

Ntâbyo rhushangîra rhweshi na mwene Yese

Owa omu mwâge Israheli!

Bunôla wênene okazâgilanga enyumpa yâwe, Daudi!»

Israheli acîshubirira omu mwâge.

¹⁷ Bene Israheli babaga omu bishagala bya Yûda, bônene bayôsire bambali ba Roboami.

¹⁸ Okubundi mwâmi Roboami anacirhuma Hadorami, murhambo wâge w'e mikolo, ci abandwa amabuye na bene Israheli, anacifâ. Naye mwâmi Roboami anacishonera duba duba omu ngâlè yâge, ayâkira e Yeruzalemu.

¹⁹ Ntyo kwo Israheli atwîkaga omulala gwa Daudi kuhika oku lusiku lw'ene.

11

Emikolo ya Roboami

¹ Oku anahika aha Yeruzalemu, Roboami anacishûbûza engabo ya abâ omulala gwa Yûda na eya abâ omulala gwa Benyamini, bahika boshi omu bantu bihumbi igana na makumi gali munâni, boshi balume ba ntwâli bayîshilwa, mpu bajilwîsa omulala gw'Israheli lyo obwâmi bushubigalukira Roboami.

² Ci akanwa ka Nyamubâho kanacirhinda kuli Shemayahu, muntu wa Nyamuzinda kaderha erhi:

³ «Ojibwîra Roboami mwene Salomoni, mwâmi w'e Yûda kuguma na bene Israheli boshi bayûbaka omu Yûda n'emwa bene Benyamini,

⁴ “obabwîre erhi: Kwo Nyamubâho adesire ntyâla: Orhahîra okasôka okagendilwîsa bene winyu! Shubiri ngasi muguma emwa bînywè, bulya niene narhumaga okwôla kwabà”». Ba-naciyumva akôla kanwa ka Nyamubâho, baleka okugendilwîsa Yerobwâmi.

⁵ Roboami ayûbaka aha Yeruzalemu, ayûbaka engo nzibu-zibu omu Yûda.

⁶ Ayûbaka Betelehemu, Etami, Tekoa;

⁷ Betishuri, Soko, Adulami,

⁸ Gati, Maresha, Zifi,

⁹ Adorami, Lakishi, Azeka,

¹⁰ Sarea, Ayaloni na Hebroni, zàli ngo nzibu-zibu zàli ziyûbasirwe omu Yûda n'emwa bene Benyamini.

¹¹ Azibuhya bwenêne ezôla nyumpa anahira kwo abalanzi, ahira mwo embîko z'ebiryo, eza amavurha n'idivayi.

¹² Omu ngasi lugo ajà ahiramwo empenzi n'amatumu, azizibuhya bwenêne. Yûda na Benyamini bo bayôsire bâge.

Abaleviti na bene-Israheli bayôsire oku bwâmi bw'e Yeruzalemu

¹³ Abadâhwa n'abaleviti bayûbakaga omu Israheli boshi, barhenga omu bihugo bayûbakaga, bajà emunda Roboami ayûbakaga.

¹⁴ Bene Levi bakazileka amalambo gâbo, n'amashwa gâbo, bajà e Yûda n'e Yeruzalemu, ebwa kubà Yerobwâmi boshi n'abagala bakazigibahanza okujira emikolo yâbo y'obudâhwa omu kukuza Nyamubâho,

¹⁵ na kandi oku lunda lwâge, ali amâjira abadâhwa bakazirherekêra omu mpêrero z'omu birhondo, oku bihebe n'amanina akazâg'ijira.

¹⁶ Enyuma zâbo abandi boshi b'omu milala ya bene Israheli bakazâgilonza n'omurhima gwâbo goshi Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli, bakaziyîsha e Yeruzalemu balirherekêra, Nyamuzinda wa b'îshe wâbo.

¹⁷ Ntyo bârhuma obwâmi bw'e Yûda bwazibuha; naye Roboami, mugala wa Salomoni arhinda bwinjâ myâka isharhu bulya muli eyôla myâka isharhu ali agenzire omu njira za Daudi n'eza Salomoni.

Abakazi n'abâna ba Roboami

¹⁸ Roboami ayanka Mahalati, mwâli wa Yeri-moti, mugala wa Daudi; kandi ayanka Abihayili, mwâli wa Eliabu, mugala wa Yese.

¹⁹ Amuburhira abagala: Yeushi, Shemariya na Zahamu.

²⁰ Enyuma z'ahôla ayanka Maaka mwâli wa Absalomu, naye amuburhira: Abiya, Atayi, Ziza, na Shelomiti.

²¹ Roboami arhonyagya bwenêne Maaka, mwâli wa Absalomu kulusha abandi bakage n'ebisherula byâge byoshi; bulya ayansire bakazi ikumi na munâni na biherula makumi gali ndarhu, anaburha bânarhabana makumi abirhi na munâni na bananyere makumi gali ndarhu.

²² Roboami ahira Abiya, mugala wa Maaka embere, amujira murhambo muli bene wâbo, mpu buzinda ayishiba mwâmi.

²³ Bagala bâge ajâ abalumîza n'obwenge omu mirhundu yoshi ya Yûda n'eya Benyamini, omu

ngo nzibu-zibu zoshi; akazibahà ebiryo mwandu, n'okubalongeza abakazi banji.

12

Roboami ajahika amarhegeko ga Nyakasane

¹ Erhi Roboami abà amayimanza bwinjà obwâmi bwâge amanabà n'emisî, ajandika amarhegeko ga Nyamubâho, kuguma na bene Israheli boshi naye.

² Omu mwâka gwa karhanu gwa okuyîma kwa Roboami, Shishaki, mwâmi w'e Mîsiri, ayînamuka, ayisha arhabâlîre Yeruzalemu ebwa kubà bali bamalekêrera Nyamubâho.

³ Ayisha adwîrhe ngâlè cihumbi na magana abirhi, bihumbi makumi gali ndarhu ga basirika bakubwîra oku nfarasi, lurhankahashiganjwa olundi lubaga lwâli luyîshire boshi naye kurhenga e Mîsiri: Abanya-Libiya, Abanya-Suki, Abanya-Etiyopiya.

⁴ Anyaga engo nzibu-zibu zoshi z'omu Yûda, alinda ahika e Yeruzalemu.

⁵ Omulêbi Shemaya ayisha ajà emunda Roboami ali boshi n'abarhambo b'omu Yûda, ajà emunda bali bashûbûzinye omu Yeruzalemu omu kujà kwayaka Shishaki, anacibabwîra, erhi: «Kwo adesire ntyâla Nyamubâho: Mwanjandisire; nâni namamujandika omu maboko ga Shishaki.»

⁶ Abarhambo b'Israheli haguma na mwâmi barhôrhôhera, banaciderha mpu: «Nyamubâho ali mushinganyanya!»

⁷ Erhi Nyamubâho abo na barhôrhôhera ntyôla, akanwa ka Nyamubâho, kanacirhinda kuli She-maya, kaderha erhi: «Bamarhôrhôhera, ntaciba-herêrekeze; enyuma za kasanzi kasungunu, nabayôkola, na ntyo oburhè bwâni burhalumire omu Yeruzalemu n'okuboko kwa Shishaki.

⁸ Ci kwônene babâ barhumisi bâge, lyo bakazimanya okunkolera kwo kuderha kurhi n'okukolera amâmi g'omu cihugo.»

⁹ Shishaki mwâmi w'e Mîsiri arhabâlira Yeruzalemu, ahagula obuhirhi bw'omu ka-Nyamuzinda n'obw'omu bwâmi, agukumba byoshi. Asâbunga zirya mpenzi z'amasholo Salomoni ajirisagya.

¹⁰ Ahâli h'ezôla mpenzi, mwâmi Roboami atulisa ezindi mpenzi z'amarhale, azibisa abarhambo b'abantu bayîshigilibirha, bo bakazâgilanga omuhango gw'enyumpa ya mwâmi.

¹¹ Ngasi ma ngo erhi mwâmi abâga akola ajà ebwa ka-Nyamuzinda, abalibisi banayishe bazidwîrhe, kandi banashubizigalula omu nyumpa y'abalibisi.

¹² Ebwa kubà Roboami ali amarhôrhôhera, oburhè bwa Nyamubâho bwarhenga kuli ye, okwôla kwarhuma arhaciherêrekeraga loshi; kandi iragi lyashubira omu Yûda.

¹³ Mwâmi Roboami, arhinda bwinjà omu Yeruzalemu anabà mwo mwâmi. Ali agwêrhe myâka makumi anni erhi abà mwâmi, anagaliceza myâka ikumi na nda ali mwâmi aha Yeruzalemu, lwo lugo Nyamubâho acîshogaga omu karhî k'emilala ya bene Israheli yoshi mpu ahîre ho izîno lyâge. Nina, izîno lyâge ye wali

Naama, munya-Amoni.

¹⁴ Ayîma kubî, ebwa kubà arhacihanaga n'omurhima gwâge omu kulongereza Nyamubâho.

¹⁵ Ebijiro bya Roboami byoshi, ebirhanzi n'ebizinda, ebyôla ka birhali omu binwa bya omulêbi Shemaya n'omu bya Ido ye wali mulêbi w'ebiyêrekîre emilala? Entambala yakaziyôrha eri ekarhî ka Roboami na Yerobwâmi.

¹⁶ Roboami acîhengeka hali b'îshe, anabishwa omu cishagala ca Daudi. Omugala Abiya ayîma ahâli hâge.

13

Entambala ekarhî ka Abiya na Yerobwâmi

¹ Omu mwâka gwa kali ikumi na munâni gwa okuyîma kwa mwâmi Yerobwâmi, Abiya abà mwâmi omu Yûda, anaciyîma myâka isharhu aha Yeruzalemu.

² Nina izîno lyâge ye wali Mikayahu, mwâli wa Urieli w'e Gibeya. Entambala yanacizûka ekarhî ka Abiya na Yerobwâmi.

³ Abiya ashonza entambala na omurhwe gwa abalwî b'entwâli, bihumbi magana anni boshi balume bîshogwa; naye Yerobwâmi akoza entambala kuli ye n'omurhwe gwa bantu bihumbi magana gali munâni, bantu bîshogwa, balwî ba ntwâli.

Emyanzi Abiya abwîraga bene-Israheli

⁴ Kurhenga enyanya ly'akarhondo ka Semarayimu, akali omu ntondo ya Efrayimu, Abiya ayimanga aderha erhi: «Onyumve, Yerobwâmi, nâwe Israheli wêshi!

⁵ “Ka murhagwâsirwi okumanya oku Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli, ahîre Daudi obwâmi bw'ensiku zoshi omu Israheli, amuhâbo ye n'abagala omu ndagâno erhankavunwa?”

⁶ “Na Yerobwâmi, mugala wa Nebati, murhumisi wa Salomoni, mugala wa Daudi, acîhindwîre, anagomera nnawâbo”.

⁷ “Abantu ba busha busha, bagala ba Beliali, balundûkira emunda ali, bahima Roboami mugala wa Salomoni. Roboami àciri mwâna murhorhò, wa murhima muzamba, arhahashaga okubahagalika”.

⁸ “Na bunôla mumanyire mpu mwahima obwâmi bwa Nyamubâho, obulî omu maboko ga bagala ba Daudi; muyîshire muli mwandu, muyîshire mudwîrhe amanina g'amasholo aga Yerobwâmi ajiriraga abo ba nyamuzinda”.

⁹ “Ka murhajandikaga, abadâhwa ba Nyamubâho, bagala ba Aroni, n'abaleviti, ka murhajira abinyu badâhwa aka ezindi mbaga z'omu cihugo? Ngasi wayishire n'empanzi y'omucûkà na ngandabuzi nda mpu naye bamuyîmike mudâhwa, akola abà mudâhwa w'irumbi mpu Nyamuzinda”.

¹⁰ “Kuli rhwe, Nyamubâho ye Nyamuzinda wîrhu, rhurhânacimulekêrere; abadâhwa bahêra Nyamubâho bali bene Aroni, n'abaleviti bali omu mikolo yâbo”.

¹¹ “Ngasi sêzi na ngasi bijingo, banatumbûkize

enterekêro z'ensirîra emunda Nyamubâho ali kuguma n'omugî gwa akisûnunu kinjà; banahîre emigati y'enterekêro oku mêza garhali kwo izâbyo, na ngasi bijingo banayâse akamole k'amasholo n'amatara gako; bulya rhunashimbe amarhegeko ga Nyamubâho, Nyamuzinda wîrhu, ci moyo mwamujandisire".

¹² "Loli oku haguma na nîrhu, n'emбере zîrhu, eri Nyamuzinda n'abadâhwa bâge, kuguma n'emishekera yashekêrezibwa kuli mwe. Bene Israheli murhahîra mukakoza entambala kuli Nyamubâho, Nyamuzinda wa basho, bulya mwanayabirwa"».

Abiya ahima bene-Israheli

¹³ Yerobwâmi agabanya engabo yâge, baguma mpu bayîshe cifulikwe e nyuma z'abashombanyi eyindi ngabo mpu eyîshe embere za bene Yûda.

¹⁴ Bene Yûda bahindamuka babona oku bagwâsirwe okulwa embere n'enyuma. Banacilakira emunda Nyamubâho ali,

¹⁵ abadâhwa banacibûha emishekera. Bene Yûda banacibanda orhuhababo rhw'amatabâro, na oku bene Yûda badwîrhe babanda orhuhababo rhw'amatabâro, Nyamuzinda arhingamira Yero bwâmi na Israheli yêshi embere za Abiya na bene Yûda.

¹⁶ Bene-Israheli, bayâka embere za bene Yûda, naye Nyamuzinda anacibahira omu maboko ga bene Yûda.

¹⁷ Abiya n'olubaga lwâge babahima okurhankaderhwa, n'abafîre omu bene Israheli bahika omu bantu bihumbi magana arhanu ga bantu b'e ntwâli.

¹⁸ Bene Israheli barhôrhôhera agôla mango, nabo bene Yûda bajà bazibuha, ebwa kubà bali bashegemire Nyamubâho, Nyamuzinda wa b'îshe wâbo.

Okuyûrha kw'obwâmi bwa Yerobwâmi

¹⁹ Abiya, ashimbûlira Yerobwâmi, amunyaga engo: Beteli n'emirhundu yâge, Yeshana n'emirhundu yâge, Efroni n'emirhundu yâge.

²⁰ Yerobwâmi arhacibonaga emisî amango ga Abiya goshi, Nyamuzinda amurhingamira afâ.

²¹ Ci Abiya ajà azibuha bwenêne; ayanka bakazi ikumi na bâni anaciburha bagala makumi abirhi na babirhi na banyere ikumi na ndarhu.

²² Ebisigîre oku bijiro bya Abiya, ebi ajizire n'ebinwa byâge, ebyôla biri biyandike. Myanzi y'okukengeza obulêbi bwa Ido.

²³ Abiya acîhengeka hali bîshe, banacimubisha omu lugo lwa Daudi, omugala Asa, ayîma ahâli hâge; amango gâge ecihugo cahûmûka myâka ikumi.

14

Asa alêrha omurhûla

¹ Ebijiro bya Asa byâli binjà na bishinganyanya omu masù ga Nyakasane Nyamuzinda wâge.

² Akûla empêro z'emahanga n'obugashânize bw'oku rhurhondo, avuna emitungo nyamwege-merwa, ashâba ba-Ashera.

³ Abwîra olubaga lwa Yuda mpu mulongereze Nyakasane, Nyamuzinda wa basho, munashimbulire amarhegeko ga Mûsa n'agandi marhegeko g'ecihugo.

⁴ Akûla omu bishagala by'e Yuda byôshi, obugashânize bw'oku rhurhondo n'empêrero z'obukù. Amango gâge ecihugo cahûmûka;

⁵ ayûbaka ebishagala bizibuzibu e Yuda: nêci, ecihugo cadêkerera na ntà ntambala yajîre omu cihugo mw'ago mango, Nyakasane yêne arhuma carhûlûla.

⁶ Abwîra bene Yuda, erhi: «Rhushubiyûbaka ebi bishagala, rhubizongolose ecôgo cizibuzibu n'emitungo, rhuzunguluse emihango y'ebyûma. Ecihugo cikola cîrhu bulya rhwalongerize Nyakasane Nyamuzinda wîrhu, naye arhugishire, arhushobôzize omurhûla ngasi lunda». Bayûbaka bwinjinjà banayôloloka.

⁷ Asa aligwêrhe omurhwe gw'abalwi bihumbi magana asharhu ga bene Yuda, badwîrhe empenzi n'itumu, na bihumbi magana abirhi na makumi gali munâni ga bene Benyamini, abadwîrhe empenzi nyinyi erhi banayîshifôla n'omuherho, zôshi zâli ntwâli omu kulwa. Zerahi arhêra Asa

⁸ Zerahi, we Kushi, arhêra eco cihugo n'omurhwe gw'abalwi mulioni muguma gwa bantu n'engâlè magana asharhu z'amatabâro, agenda kuhika e Maresha.

⁹ Asa akanya ajimuhagalika. Bacîrheganya mpu balwîre omu lubanda lw'e Sefata hôfi n'e Maresha.

¹⁰ Asa ayakûza Nyakasane, Nyamuzinda wâge, aderha, erhi: «Mâshi Nyamwagirwa, orhali we, arhankacirhabâla entwâli nka kula orhabâla orhagwêrhi misî. Orhurhabâle, mâshi Nyakasane, Nyamuzinda wîrhu! Wêne we rhusimikîrekwo.

Oku izîno lyâwe, rhuyîshirilwîsa ebi bigamba mwandu by'abalwi. We Nyakasane, Nyamuzinda wîrhu. Omanyemuntu akaderha mpu akuhimire!»

¹¹ Nyakasane ahima ab'e Kushi: ahimira Asa, ahimira ab'e Yuda. Abantu b'e Kushi bayâka.

¹² Naye Asa bôshi n'omurhwe gwâge gw'abalwi, babakwamûkakwo kuhika e Gerari: abantu b'e Kushi bâfà banji, ntà muguma mulibo wafulumusire, nêci, bashangukira embere za Nyakasane n'embere z'omurhwe gwâge. Abantu b'e Yuda bayisha babarhwîre eminyago.

¹³ Bayanka ebishagala byôshi byâli eburhambi bw'e Gerari, bulya omusisi gwa Nyakasane gwalimwo; bahâha ebishagala byôshi,

¹⁴ barhêra ciru n'ebihando by'abangere, babanyaga bibuzi mwandu n'endogomi, na buzinda, bagaluka e Yeruzalemu.

¹⁵ aha harhali bici;

¹⁶ aha kwo n'okwo;

¹⁷ ntishi ndi wabwine ebinwa aha;

¹⁸ nta biba aha;

¹⁹ ntishi ebi aha byarhenzire ;

²⁰ rhuyûshwire ;

²¹ nta bi habà ;

²² nasomire WLC na BHS birhali aha ;

²³ ntayumvîrhi aha eyi programi ekûzire ebindi.

15

Obulêbi

¹ Omûka gwa Nyamuzinda gwanacija kuli Azaryahu, mugala wa Odedi,

² naye akanya ajà emunda Asa ali anacimubwîra erhi: «Onyumve wâni Asa, kuguma na Yûda yêshi na Benyamini yêshi. Nyamubâho ali haguma na ninyu amango muli haguma naye; nka mwankamulonza, analêka mumubone; ci erhi mwankamujandika naye anamujandika.

³ Israheli agezize myâka minji buzira kubà na Nyamuzinda w'okuli, buzira kubà na omudâhwa wakaziwigîriza, buzira kubà n'oburhegesi.

⁴ Ci omu malibuko gâge ashubihindamukira emunda Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli ali; bamulonza banamubona.

⁵ Muli agôla mango ntà murhûla bagwêrhe abakazagija eyi n'eyi, ebwa kubà hali akavango kanji bwenêne omu bantu bayûbakaga omu ci-hugo.

⁶ Bâkazâgi hukuzanya, lugamba oku lundi, lugo oku lundi, bulya Nyamuzinda akazâgibahira mwo akavango n'amalibûko ga ngasi lubero.

⁷ Mwoyo mucîyêrekanage bantu, bazibu, amaboko ginyu garhacirhibaga, bulya mwayîshihâbwa oluhembo oku bijiro binyu.»

⁸ Erhi ayumva ebyôla binwa by'omulêbi Odedi, Asa abà n'oburhwâli; ajira barhenza ngasi byanali bya bukurungu byoshi omu cihugo ca Yûda coshi na omu ca Benyamini n'omu ngo banyagaga omu ntondo ya Efrayimu; ashu-biyûbaka oluhêrero lwa Nyamubâho.

⁹ Ashûbûza bene Yûda na bene Benyamini, na abà kuli bene Efrayimu, bene Menashê na bene Simoni bayûbakaga haguma nabo, bulya bantu banji b'Israheli bali bamâjà olunda lwâge, erhi babona oku Nyamubâho, Nyamuzinda wâge ali

haguma naye.

¹⁰ Babugânana aha Yeruzalemu omu mwêzi gwa kasharhu, gwa omwâka gwa kali ikumi na karhanu kurhenga Asa ali mwâmi.

¹¹ Olwôla lusiku barherekêra Nyamubâho, kuli gulya munyago bayishaga badwîrhe, nkâfu magana gali nda na bibuzi bihumbi nda.

¹² Bacîgasha oku bakazilonza Nyamubâho, Nyamuzinda wa b'îshe wâbo, n'omurhima gwâbo goshi n'iroho lyâbo lyoshi.

¹³ N'oku ngasi yêshi orhalonzizi Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli, agwâsirwe ayîrhwe, abè murhò erhi mukulu, abè mulume erhi mukazi.

¹⁴ Boshi bahâna eciragâne emwa Nyamubâho n'izû linene, n'orhuhabaho rhwa omwîshingo, n'izû ly'emishekera n'erya empanda.

¹⁵ Yûda yêshi ashagaluka n'ecôla ciragâne, bulya bacijizire n'omurhima gwâbo goshi, na kandi bulya balonzize Nyamubâho n'obulonza bwâbo boshi, kandi analeka bamubona: Nyamubâho anacibahà okuhûmûka n'omurhûla boshi n'abantu babali eburhambi boshi.

¹⁶ Mwâmi Asa, ciru anyaga Maaka ye oligi nina, ecikono c'obuluzi kulya kubà amâjira ebirhagwêrhi nda na mugongo by'enshusho ya Ashera. Asa ahongola ebyôla birhagwêrhi nda na mugongo, erhi abà amabivungunyula bushâno, agendibiyôkera omu lubanda lwa Kedroni.

¹⁷ Ci kwônene, empêro z'omu hantu h'enyanya omu birhondo zirhahwaga omu Israheli, ciru akabà Asa ali agwêrhe omurhima gushingânîne omu kalamo kâge koshi.

¹⁸ Arhabika omu ka-Nyamuzinda ebintu

byagishagwa n'îshe, n'ebintu agishaga yêne, amarhale, amasholo n'ebirugu.

¹⁹ Harhabâga matabâro kuhika oku mwâka gwa kali makumi asharhu n'irhanu y'okuyîma kwa Asa.

16

Asa alwîsa Basha, mwâmi w'Israheli

¹ Omu mwâka gwa kali makumi asharhu na ndarhu kurhenga Asa ali mwâmi, Basha, mwâmi w'Israheli arhabâla ajilwîsa Yûda, Anaciyûbaka Rama, Ilyo ahanza okujà emwa Asa, mwâmi w'e Yûda na kandi lyo ahanza okurhenga eyôla munda.

² Asa arhenza amarhale n'amasholo omu ka-Nyamuzinda n'omu nyumpa ya mwâmi, analika entumwa yajà emwa Ben Hadadi, mwâmi w'e Sîriya wayûbakaga aha Damasko mpu bagendimubwîra erhi:

³ «Rhuyôrha rhuyumvanya nie na nâwe, larha na sho. Nkurhumire amarhale n'amasholo. Ojè aho, ovune endagâno yâwe, mweshi na Basha, mwâmi w'Israheli lyo ajà kuli na nâni.»

⁴ Ben-Hadadi ayumva mwâmi Asa; arhuma abarhambo ba engabo y'abalwî bâge barhabâlira engo za Israheli, banacinyaga, Iyoni, Dani, Abeli Mayimi na ngasi ngo zàli za mbîko omu Nefutali.

⁵ Erhi Basha ayumva oku kwo byabîre ntyôla, aleka okuyûbaka Rama, ayimanza emikolo.

⁶ Mwâmi Asa anacikanyanya bene Yûda boshi, bagukumba amabuye n'emirhi Basha akazâgyiûbakamwo Rama; agendiyûbaka mwo Geba na Mispa.

⁷ Muli agôla mango, omulêbi Hanani ajà emunda Asa, mwâmi w'e Yûda ali, anacimubwîra erhi: «Kulya kubà walongîze oburhabâle emwa mwâmi w'e Aramu, wabula kubulongeza kuli Nyamubâho wâwe, kuli okwôla engabo y'abalwî b'e Aramu yakushugunusire omu nfune.

⁸ “Abanya-Kushi, Abanya-Libiya ka barhàli bajizire omurhwe munene, haguma n'engâlè haguma n'abà okulwîra oku nfarasi bâbo mwandu? Na kulya kubà wali oshegemire Nyamubâho anakuhà bo”.

⁹ “Bulya amasù ga Nyamubâho ganajè gazungula igulu lyoshi omu kurhabâla ngasi boshi bannahizire omurhima gwâbo loshi kuli ye. Wajizire nka musirhe muli okwôla, kurhenga ene okolaga wakaziyoŕha oli kwo amatabâro”.

¹⁰ Asa akunirira olya mulêbi, amuhira omu mpamikwa ebwa kubà ali agwêrhe oburhè bunene kuli ye erhi ebyôla binwa byâge birhuma. Na muli agôla mango Asa arhindibuza bantu baguma omu lubaga.

Obuzinda bw'okuyîma kwa Asa

¹¹ Lolà oku ebijiro bya Asa, ebirhanzi n'ebizinda biri biyandike omu citabu c'abâmi b'e Yûda n'abà omu Israheli.

¹² Omu mwâka gwa kali makumi asharhu na mwenda kurhenga ali mwâmi, Asa alwâlira omu magulu endwâla ndârhi; n'agôla mango alwâlaga arhajag'idôsa Nyamubâho, ci abà emwa abafumu

yo akazija*.

¹³ Asa acîhengeka aha burhambi bw'îshe, afà omu mwâka gwa kali makumi anni na muguma kurhenga ali mwâmi.

¹⁴ Bamubisha omu nshinda yêne ahumbîsagya omu lugo lwa Daudi; bamugwîshiza oku ncingo eyunjwîre bukù n'omugavu, byâli birheganyîbwe n'abalenga ba ebiyêrekîre ebyôla bya obukù, banacimutwanira ecibeye c'omuliro munene bwenêne.

17

Oburhegesi bwa Yozafati

¹ Yozafati, mugala wa Asa ayîma ahâli hâge. Acîlanga buzibu kuli Israheli:

² Ajà ahira emirhwe y'abalwî omu ngasi ngo nzibuzibu z'omu Yûda, ahira abalanzi omu ci-hugo ca Yûda n'omu ngo za Efrayimu ezi îshe Asa anyagaga.

Yozafati akenga amarhegeko ga Nyakasane

³ Nyamubâho abà haguma na Yozafati kulya kubà ali agezire omu njira ntangiriza za îshe Daudi, arhanalonzagya okukolera ba Baali,

⁴ ci alongereza Nyamuzinda w'îshe anashimba amarhegeko gâge, buzira okuyiga ebijiro bya Israheli.

* **16:12 16, 12** Ntaho kuhanzîbwe omu Bibliya okujidôsa abanganga erhi abafumu, cikwône Asa akalihirwe bulya alwâlaga arhajag'idôsa Nyamubâho; acîkubagira abafumu bône. 16, 14: Asa ayîmire kurhenga omu 912 - 871.

⁵ Nyamubâho azibuhya obwâmi omu maboko gâge; Yûda yêshi akaziyisha amudwîrhîre entûlo, abà n'obugale mwandu n'irenge linene.

⁶ Omurhima gwâge gwajà enyanya omu njira za Nyamubâho, ahirigisa loshi omu Yûda empêro zàli ahantu h'enyanya omu rhurhondo kuguma n'enshusho za Ashera.

⁷ Omu wakagwa kali nda kurhenga ali mwâmi arhuma abarhambo bâge, Beni-Hayili, Obadia, Zakariya, Natanaeli na Mikayahu mpu bajè bayigîriza omu bihugo bya Yûda.

⁸ Arhuma haguma nabo, abaleviti Shemayahu, Netanyahu, Zebadiyahu, Asaeli, Shemiramoti, Yônatan, Adoniyahu, Tobiyahu, Tobadoniya, na haguma n'abôla baleviti arhuma Elishama' na Yehorami.

⁹ Bajà bayigîriza omu Yûda erhi banadwîrhe ecitabu c'oburhegesi bwa Nyamubâho; bagera omu ngo zoshi za Yûda, banajà bayigîriza omu lubaga.

¹⁰ Obwôba bwa Nyamubâho bwalumîra omu ngasi mâmi ganali gazungulusire Yûda, barhatulaga entambala kuli Yozafati.

¹¹ Abafilistini bakazihêkera Yozafati entûlo z'amarhale g'empongano; kuguma, nabo Abaharâbu bakazimulêrhera ebishwêkwa, ngandabuzi bihumbi nda na magana gali nda na bihebe cihumbi na magana gali nda.

¹² Yozafati ajà enyanya bwenêne? Ayûbaka omu Yûda enyumpa nzibuzibu, ayûbaka engo n'embîko.

Abasirika ba Yozafati

¹³ Ali agwêrhe mihako minji omu ngo za Yûda n'abalwî, basirika ba ntwâlî omu Yeruzalemu.

¹⁴ Alaga omubalè gwâbo nk'oku emilala yâbo enakulikirîne. Kuli bene Yûda, abarhambo b'ebihumbi: Adna, ye wali murhambo, na haguma naye, bihumbi magana asharhu bya balwî;

¹⁵ eburhambi bwâge, Yehohanani, ye wali murhambo na haguma naye, bihumbi magana abirhi na makumi gali munâni ga bantu,

¹⁶ n'eburhambi bwâge, Amasiya, mugala wa Zikiri, owalicirherekîre yênene n'obulonza bwâge emwa Nyamubâho, na haguma naye, bihumbi magana abirhi ga balwî.

¹⁷ Emwa bene Benyamini: Eliyada, mulwî wa ntwâlî, haguma naye, bantu bihumbi magana abirhi, balwa n'omuherho n'e mpenzi,

¹⁸ n'aha burhambi bwâge, Yehozabadi, haguma naye, bihumbi makumi gali munâni bya bantu banacîbambizize oku matabâro.

¹⁹ Abôla bo bakazâgikolera mwâmi, buzira kuderha balya mwâmi ajaga ahira omu ngo nzibu-zibu zâlî omu cihugo ca Yûda coshi.

18

Yozafati ayinjibana na Ahabu

¹ Yozafati ali amagala bwenêne, anajà n'îrenge linene, anacilungana boshi na Ahabu omu njira y'obuhya.

² Erhi kugera myâka erhali minyi abungulukira emwa Ahabu e Samâriya. Akabu anacibâga ebibuzi n'enkafu mwandu, kuli ye na oku lubaga

Iwàli boshi naye anacimuhûna mpu basôkere e Ramoti omu Gileadi.

³ Ahabu mwâmi w'Israheli, anacidôsa Yozafati, mwâmi w'e Yûda erhi: «Ka rhwabalamira rhweshi na nâwe e Ramoti omu Gileadi?» Yozafati anacimushuza erhi: «Onkolêse nk'oku wêne wankanacikolêsa, okolêse n'olubaga lwâni nk'oku wankanakolêsa olubaga lwâwe, rhwalwa haguma na nâwe.»

⁴ Yozafati anacibwîra omwâmi w'Israheli erhi: «Nkuhûnyire orhangigendidôsa buno akanwa ka Nyamubâho.»

⁵ Mwâmi w'Israheli anacihamagala abalêbi; bali bahisire omu magana anni, anacibabwîra erhi: «Ka rhwajà e Ramoti omu Gileadi okugendilwa nîsi erhi ndeke?» Banacishuza mpu: «Osôke, na Nyamuzinda ahira olwôla lugo omu nfune za mwâmi.»

⁶ Ci Yozafati aderha erhi: «K'eno munda erhankabonekana omulêbi wa Nyamubâho, oyuhwankahashidôsa?»

⁷ Omwâmi w'Israheli anacishuza Yozafati, erhi: «Haciri omuntu rhwankahashidôsa ebya Nyamubâho; ci kwônene ntahimwa kumushomba, bulya arhalêba bintu binjà kuli nie, ci ngasi mango bibî byônene: ye Mikayehu, mugala wa Yimula.» Yozafati anaciderha erhi: «Mwâmi amanye arhaderhaga ntyôla!»

⁸ Okubundi mwâmi w'Israheli anacirhuma murhumisi wâge muguma erhi: «Dubal Mikayehu, mugala wa Yimula.»

⁹ Mwâmi w'Israheli na Yozafati mwâmi w'e Yûda bali batamîre ngasi muguma omu ntebe yâge y'obwâmi, banayambîrhe emyambalo yâbo y'obwâmi, bali batamîre oku câno, aha

muhandu gw'olumvi lwa Samâriya; n'abalêbi boshi bakazâg'ilêbera embere zâbo.

¹⁰ Sidikiyahu, mugala wa Kenana, ali amacitulîkiza amahembe g'ecûma, anaciderha erhi: «Kwo adesire ntyâla, Nyamubâho: Agâla mahembe go watumirhamwo Abanya-Aramu kuhika obamalîre.»

¹¹ N'abalêbi boshi kwo banakazirilêba ntyôla omu kuderha mpu: «Sôkera e Ramoti omu Gileadi, ohimane bulya Nyamubâho ayishiluhâ mwâmi.»

¹² Erya ntumwa yajagihamagala Mikayahu yanacimubwîra erhi: Lolâ oku ebinwa bya abalêbi byoshi byalagwîre mwâmi obwinjà; akanwa kâwe nako kabâge nka akanwa ka ngasi muguma muli bo: olagule obwinjà! Mikayahu anacishuza erhi:

¹³ «Alame Nyamubâho! Oku Nyamuzinda akambwîra kwo nakanayishiderha!»

¹⁴ Erhi ahika hôfi na mwâmi, mwâmi amubwîra erhi: «Mikayahu, ka rhwajâ e Ramoti omu Gileadi oku kugendilwa nîsi erhi rhuleke?» Anacishuza erhi: «Musôkage, munahimane bulya mwabahîrwe.»

¹⁵ Mwâmi anacimubwîra erhi: «Kurahenga mangaci galya erhi kugasha nkugasha nti okazi mbwîra okunali kwônene oku izîno lya Nyamubâho?» Olya mulêbi anacishuza erhi:

¹⁶ «Namâbona bene Israheli boshi bashandabanyire oku ntongo nka bibuzi birhagwêrhi mungere; na Nyamubâho amâderha erhi: Bala bantu barhagwêrhi nnawâbo: bagaluke n'omurhûla ngasi muguma omu mwâge».

17 Omwâmi w'Israheli anabwîra Yozafati erhi: «Ka ntakubwizire kwo? Arhandêbera bintu binjâ ci bibî byônene.»

18 Olya mulêbi anaciderha erhi: «Yumvagi akanwa ka Nyamubâho! Nabwîne Nyamubâho atamîre oku ntebe yâge, n'omurhwe gw'empingu gwoshi erhi gumuli ekulyo n'ekumoshô.

19 «Nyamubâho anaciderha erhi: Ndi wahabula Ahabu, mwâmi w'Israheli, lyo asôkera e Ramoti omu Gileadi anagendifirayo?» Bashuza muguma oku, owundi kula.

20 Okubundi omuzimu amanayisha amâjâ embere za Nyamubâho amâderha erhi: «Nieki najimuhabula». Nyamubâho amudôsa erhi kurhi? Ashuza erhi:

21 «Nagenda njibâ muzimu wa bunywesi omu kanwa ka abalêbi bâge boshi». Nyamubâho anaciderha erhi: «Wamushumika, ciru onamuhirime; gendaga ojire ntyo.

22 «Okolaga obwîne obwo oku Nyamubâho anahizire omuzimu mubî omu kanwa ka abâla balêbi bâwe. Na Nyamubâho anadesire kubî kuli we».

23 Ci kwône, Sidikiyahu, mugala wa Kenana anacyegera, anacishûrha Mikayahu, amurhimba oluhi omu irhama anaciderha erhi: «Ngahigi omuzimu wa Nyamubâho antengiremwo abâ we aganîza?»

24 Mikayahu anacishuza erhi: «Lolâ oku wakubona omûla lusiku lwayisha olu wajâ wajamwo omu nyumpa kurhenga omu yindî okola walonza aha wacîfulika».

25 Omwâmi w'Israheli anaciderha erhi: «Mugwârhe Mikayahu, mumuhêkere Amoni, ye

murhambo w'olugo, n'emwa Yoash, mugala wa mwâmi.

²⁶ Mubabwîre mpu: Mwâmi adesire ntyâla: muhire oyu muntu omu mpamikwa munakazimulisa n'omugati gw'amalibûko munakazimunywesa n'amîshi g'amalibûko, kuhika amango nashubuka n'omurhûla».

²⁷ Mikayehu anaciderha erhi: «Okunali, nka wakashubûkana omurhûla, erhi Nyamubâho arhaderhîre muli nie.»

Itumbà

²⁸ Omwâmi w'Israheli boshi na Yozafati, mwâmi w'e Yûda, banacisôkera e Ramoti omu Gileadi.

²⁹ Omwâmi w'Israheli anacibwîra Yozafati erhi: «Nalonza okucifulika omu kujilwa nyambale kundikundi; ci wêhe oyambale emyambalo yâwe.» Omwâmi w'Israheli, acifulika omu kuyambala kundikundi, bakanya bajà oku ntambala.

³⁰ Omwâmi w'e Aramu ali erhi anahîre abarhambo b'engâlè zâge erîra irhegeko erhi: «Murhahîraga mukashimba omurhò nîsi erhi omukulu, ci mushimbe omwâmi w'Israheli».

³¹ Erhi abarhambo b'engâlè babona Yozafati banaciderha mpu: «Nêci ye mwâmi w'Israheli ola». Banacimugorha bakola bamulwîsa. Yozafati anacibanda endûlù na Nyamubâho anacimurhabâla, Nyamuzinda abakungusha kuli naye.

³² Erhi balya barhambo b'engâlè babona oku arhali ye mwâmi w'Israheli, banacimuleka.

³³ Lêro muntu muguma anacilasha omwampi gwâge, gwanacigwârha mwâmi halyâla empenzi yâge erhali ehisire. Mwâmi anacibwîra

omurhumisi wâge erhi: «Ntenza omu ntambala namâbandwa!»

³⁴ Olwôla lusiku entambala yajà mwo entemu. Mwâmi w'Israheli ali ayîmanzire omu ngâlè yâge aha ishiriza Iya Abanya Sîriya, kuhika bijingo, mwo anafîrîre erhi izûba lizika.

19

¹ Yozafati ashubira n'omurhûla omu nyumpa yâge aha Yeruzalemu.

² Yehu, mugala wa Hanani, mulêbi, ahuluka ajà emunda ali, anacibwîra mwâmi Yozafati erhi: «Ka bagwâsirwe okurhabâla omubî, ka osîma aba shomba Nyamubâho? Okwôla kwarhumire wacîlerhera obukunizi bwa Nyamubâho.

³ N'obwo muli we mwabonekîne ebiri binjà, bulya waherêrekize omu cihugo ebyali by'enshusho za Ashera, wanacîhangâna n'omurhima gwâwe okulongereza Nyamuzinda.»

Yozafati ahira abacîranuzi omu Yûda

⁴ Yozafati ayûbaka aha Yeruzalemu; ashubijà arhangula olubaga kurhenga e Bersheba kuhika oku ntondo ya Efrayimu, ashubijà abayêrekeza emunda Nyamubâho ali, Nyamuzinda wa b'îshe wâbo.

⁵ Ahira abacîranuzi omu cihugo coshi, omu ngo nzibu zoshi za Yûda n'oku ngasi lugo.

⁶ Anacibwîra abacîranuzi erhi: «Mukazicîlanga omu ngasi ebi mwankanajira byoshi, bulya arhali bantu mwakazihà obushinganyanya ci Nyamubâho; akazibà ali haguma ninyu amango mwatwa emmanja.

7 Na bunôla, okurhinya Nyamubâho kumu-jemwo; mucîlange omu bijiro binyu, bulya emwa Nyamubâho, Nyamuzinda wîrhu erhabà bubî, erhanabà kuyêmêrheza muntu mulebe nîsi erhi kuyêmêrheza luhembo lulebe.»

8 Aha Yeruzalemu nabo, ahiraho abayâliza amarhegeko ga Nyamuzinda n'okufunga orhudali, bali baleviti, badâhwa n'abarhambo b'emilala y'Israheli; abôla bakazitwîra emmanja aha Yeruzalemu.

9 Anacibahà amarhegeko n'ebîra binwa: «Mukazikola ntya omu kurhinya Nyamubâho, omu bwikubagirwa n'omu kubà n'omurhima gushingânine.

10 “Omu ngasi lubanja lwa bene winyu bayûbaka omu ngo zâbo, bakanayîsha embere zinyu, oku lubanja luyêrekîre okuyîrha omuntu, nîsi erhi oku kurhashimba oburhegesi, kandi erhi marhegeko nîsi erhi ngeso bagwâsirwe okushimba, kukwânine murhangibalâliza, balekicishombanya emunda Nyamubâho ali, lyo n'oburhè bwâge burhagija kuli mwe na kuli bene winyu? Mukazijira ntyôla mulekijira ecâha”.

11 “Loli oku omurhambo winyu ali Amariyahu, ye mudâhwa mukulu, mucîranuzi oku ngasi binayêrekîre Nyamubâho byoshi, na Zebadiyahu, mugala wa Ismaeli, murhambo w'omulala gwa Yûda, abà mucîranuzi oku ngasi binayêrekîre mwâmi byoshi. Mugwêrhe embere zinyu abaleviti, bo bakazikola n'okuyandika ebya omu k'emmanja. Murhwâlîhe munakole na Nyamubâho abè haguma na ninyu!”»

20

Yûda arhêrwa. Omusengero gwa Yozafati

¹ Enyuma ly'ahôla, bene Mowabu, na bene Amoni, boshi n'abantu b'A moniti, bayisha barhabâlîre Yozafati mpu bayish'imulwîsa.

² Bayîshikumanyîsa Yozafati bamubwîra mpu: «Omwandu gw'abantu bakurhabalire kurhenga ebwa Nyanja na Edomu, kurhenga e Sîriya na lolà oku bakola bali e bwa Hasasoni-Tamari, ye oligi Engedi.»

³ Omu kuyôboha, Yozafati ahiga okushenga oburhabâle emwa Nyamubâho, anacilâlîka okucîshalisa omu Yûda moshi,

⁴ Bene Yûda boshi babugânana mpu bashenge Nyamubâho; ciru bakazirhenga omu ngo zoshi za Yûda bali shenga oburhabâle emwa Nyamubâho.

⁵ Yozafati ayimanga embere ly'embugânano ya bene Yûda n'eya abantu b'e Yeruzalemu, omu ka-Nyamuzinda, embere ly'ahantu hata-gatîfu anaciderha erhi:

⁶ «Nyamubâho, Nyamuzinda wa balarha, ka arhali we Nyamuzinda omu mpingu, k'arhali we orhegeka amâmi goshi g'amashanja, ka omu kuboko kwâwe murhali emisî na obuhashe kulya kurhuma harhaba owankarhangula mpu acîshomya okukulwîsa? Ka arhali we, Yâgirwa Nyamuzinda wîrhu,

⁷ “we wakungushaga abantu bayûbakaga muli ecîra cihugo, embere z'olubaga lwâwe lw'Israheli, k'arhanali we wacihâga iburha lya Abrahamu omwîra wâwe mpu cibè câbo ensiku zoshi?”

8 “Baciyûbasiragemwo banakuyûbakira aka-Nyamuzinda oku irenge ly’izîno lyâwe: omu kuderha mpu:”

9 “Erhi hankajira obuhanya bwarhuyîshira, bwa ngôrho yarhumalîra, bwa cahira erhi bwa cizombo, rhwanayîsha embere z’enôla nyumpa, rhwanalakira emunda oli omu malibuko gîrhu, nâwe wanayumvîrhiza, wanarhuyôkola”.

10 “Bunôla, alaga oku bene Amoni, bene Mowabu, abayûbakaga omu ntondo ya Seyiri, emwa balya bantu wahanzagya kwo Israheli mpu arhajaga e mwâbo erhi arhenga e Mîsiri, ci arhenga olunda lw’emwâbo buzira kubayîrha; alaga oku bakola barhuyîshîre”.

11 “Bakola bali rhuhemba omu kuyîshirhukungusha muli ecîra cihugo câwe, eci waruhûga mpu rhuciyimemwo!”

12 “Mâshi Nyamuzinda wîrhu, ka wêne orhâbatwîre olubanja? Bulya ntà misî rhugwêrhe embere z’ogûla mwandu gwa abantu barhurhabâlîre, rhurhanamanyiri kurhi rhwankahashijira, ci amasû gîrhu gayêrekîre emunda oli.”»

13 Bene Yûda boshi bali bayimanzire embere za Nyamubâho, haguma n’abâna bâbo barhò, haguma na bakâbo, haguma na bagala bâbo.

14 Okubundi omwôla karhî k’embugânano, omûka gwa Nyamubâho gwajà muli Yehazieli, mugala wa Zekariyahu, mugala wa Benaya, mugala wa Yehieli, mugala wa Mataniya, muleviti muguma w’omu bagala ba Azafu.

15 Anaciderha erhi: Yumvi bwinjâ bene Yûda mweshi na ninyu bantu b’e Yeruzalemu, nâwe

mwâmi Yozafati! Nyamubâho amubwîzire ntyâla: «Murhayôbohe, murhanarhemuke embere z'ogôla mwandu gw'abantu, bulya amatabâro garhali ginyu ci gali ga Nyamuzinda.

¹⁶ Irhondo muyandagale, mubarhabâlire; loli oku basôka oku murhezi gwa Sisi, ninyu mwabashanga oku buzinda bw'akabanda, ah'ishiriza ly'irungu lya Yerueli.

¹⁷ Murhaderhe mpu mwalwa muli eyo ntambala ci muyishe mucîyerekane munayimange ahôla, mwabona oku Nyamubâho amuyôkola wâni Yûda na nâwe Yeruzalemu. Murhayôbohaga murhanarhemukaga; irhondo muhuluke mubarhabâlire, na Nyamubâho amuyôkola wâni Yûda na nâwe Yeruzalemu. Murhayôbohaga murhanarhemukaga; irhondo muhuluke mubarhabâlire, na Nyamubâho abà haguma na ninyu.»

¹⁸ Yozafati ayunamiriza, akamalanga kahika oku idaho, kuguma na bene Yûda boshi n'abantu b'e Yeruzalemu boshi bafukamiriza embere za Nyamubâho omu kuharâmya Nyamubâho.

¹⁹ Abaleviti ba muli bene Kehati n'abà muli bene Korè, bayimuka mpu bakuze Nyamubâho Nyamuzinda w'Israheli, n'izû linene, eryashakanya.

²⁰ Okubundi erhi babà bamazûka sêzisêzi, bahuma enjira egenda ebw'irungu lya Tekowa. Amango bagendaga, Yozafati ali hali bo, anaciderha erhi: «Muyumve bene Yûda na ninyu bantu b'e Yeruzalemu! Mucîhire omu maboko ga Nyamubâho, Nyamuzinda winyu, muzibuhe,

mubè ntahuligana; mucîhire omu maboko g'abalêbi bâge, mwanabona oku mwahima.»

²¹ Oku bundi erhi abà amâshambâla n'olubaga, ajira abimbiza bahêka emyambalo migishe bâna shokolera omulongo gw'abantu banajà bakuza Nyamubâho omu kuderha erhi: «Akuzibwe Nyamubâho bulya obonjo bwâge buli bw'ensiku n'amango!»

²² Erhi barhondêra okujà kwayimba n'okujà kwashenga, Nyamubâho ahira emirhego emwa bene Amoni n'emwa bene Mowabu n'emwa abantu boshi b'omu ntongo ya Seyiri, abâli bayîshirilwîsa Yûda, banacihimwa.

²³ Bene Amoni na bene Mowabu, bahindamukira abantu b'omu ntongo ya Seyiri, bajânakwo bône na bône bakola bayîrhana.

²⁴ Erhi Yûda ahika aha omurhwe murhanzi gwâli oku murhondêro gw'irungu, bahindamuka balola olunda gulya mwandu gw'abanzi bali, gwâli gukola gwa mirhumba elambukîre oku idaho, ntâye wabafumiremwo.

²⁵ Yozafati n'olubaga lwâge bakanya bagendih-agula eminyago yâbo bashimâna amagâle manji, emifû n'ebirugu by'engulo ndârhi, basabunga bashana emizigo yâbo; bajira nsiku isharhu erhi basabunga omunyago bulya gwâli munji.

²⁶ Oku lusiku lwa kani babugânana boshi omu kabanda ka Beraka, bavugiramwo Nyamubâho omunkwa, co cinarhuma ahôla hantu haderhwa kabanda ka Beraka kuhika ene.

²⁷ Abantu b'e Yûda boshi n'abantu b'e Yeruzalemu, banashokolîrwe na Yozafati, bashubihuma enjira yâbo n'omwîshingo munene bakola bashu-

bira e Yeruzalemu, ebwa kubà Nyamubâho anabasîmîsize ene abayôkola oku bashombanyi bâbo.

²⁸ Bajà omu Yeruzalemu bayisha baziha enzenze, ennanga, banabûha n'emishekera, bajà ebwa ka-Nyamuzinda.

²⁹ Obwôba bwagwârha amâmi goshi ga muli ecôla cihugo, erhi bamanya oku Nyamuzinda ye walwîsagya abashombanyi b'Israheli.

³⁰ Obwâmi bwa Yozafati bwarhamûka, na Nyamuzinda wâge amuhà okuluhûka empande zoshi.

Obuzinda bw'obwâmi bwa Yozafati

³¹ Yozafati abà mwâmi omu Yûda, ali akola agwêrhe myâka makumi asharhu n'irhanu erhi abà mwâmi, anacijira myâka makumi abirhi n'irhanu ali mwâmi aha Yeruzalemu. Nina izîno lyâge ye wali Azûbah, mwâli wa Shilihi.

³² Ashimba enjira y'îshe Asa, arhanayirhen-gagamwo, akaziyôrha ajira okushingânîne omu masù ga Nyamubâho.

³³ Ci kwônene empêro z'omu hantu h'enyanya omu rhurhondo zirhahwaga zoshi, n'olubaga lurhali luciyêrekeza omurhima gwâlwo emunda Nyamubâho ali, Nyamuzinda wa b'îshe.

³⁴ Ebisigîre oku bijiro bya Yozafati, ebirhang-iriza n'ebizinda, alà oku biri biyandike omu Binwa bya Yehu, mugala wa Hanani, nabyo biri biyandike omu citabu c'abâmi b'Israheli.

³⁵ Enyuma ly'ahôla, Yozafati, mwâmi w'e Yûda, alungana boshi na Akhaziyasi, mwâmi w'Israheli, owaligwêrhe olugendo lugalugalu.

³⁶ Alungana boshi naye mpu bajire amârho gakazija e Tarsisi, n'agôla mârho bagabinjira aha Esioni-Gebera.

³⁷ Okubundi Eliyezeri, mugala wa Dodawahu w'e Maresha, alêba ebiyêrekîre Yozafati, aderha erhi: «Ebwa kubà walungîne na Akhaziyasi, Nyamubâho amajonjaga omukolo gwâwe.» Amârho ganacihahanyuka mpande mpande, garhaci-hashaga okujà e Tarsisi.

21

¹ Yozafati acîhengeka aha burhambi bwa b'îshe, anacibishwa haguma na b'îshe omu lugo lwa Daudi; omugala Yorami ayâma ahâli hâge.

Okuyîma kwa Yorami

² Yorami ali agwêrhe bene wâbo, bagala ba Yozafati: Azaria, Yehieli, Zekariyahu, Azariya, Mikaeli na Shefariyahu; boshi bali bagala ba Yozafati, mwâmi w'e Yûda.

³ Îshe wâbo ali erhi abahire amagale manji bwenêne, omu masholo, omu marhale, n'omu birugu by'engulo ndârhi, kuguma n'engo nzibuzibu omu Yûda; ci alekera Yorami obwâmi bulya lwo lwâli lubere lwâge.

⁴ Yorami ayîma omu bwâmi bw'îshe, n'erhi abà akola muzibu, ayîrha bene wâbo boshi n'engôrho, kuguma n'abarhambo baguma baguma b'Israheli.

⁵ Yorami ali akola agwêrhe myâka makumi asharhu n'ibirhi erhi abà mwâmi*, anaciyîma myâka munâni aha Yeruzalemu.

* 21:5 21, 5 Omu mwâka gwa 848-841.

⁶ Agera omu njira y'abâmi b'Israheli, nk'oku omulala gwa Ahabu gwajiraga, bulya ali agwêrhe omukazi mwâli wa Ahahu, ajira ebiri bibî bwenêne omu masû ga Nyamubâho.

⁷ Ci Nyamubâho arhalonzagya okuherêrekeza omulala gwa Daudi, erhi erya ndagâno ajiraga boshi na Daudi erhuma, na kandi kulyâla kubà alimubwîzire oku akaziyôrha amuhà akamole, kuli ye yêne n'oku bagala.

⁸ Ago mango ga Yorami, Edomu acîberûla kuli Yûda, acîhà owâge mwâmi.

⁹ Yorami ahuma enjira yâge boshi n'abarhambo bâge, n'engâlè zâge zoshi, abarhabâlira budufu, ahima abanya-Edomu bâli bamuzongolosire n'abarhambo b'engâlè.

¹⁰ Edomu ayôrha acîberwîre kuli Yûda kuhika buno. Naye Libna acîberûla kuli Yûda hôfi muli agôla mango g'okuyîma kwa Yorami, ebwa kubà amajandika Nyamubâho, Nyamuzinda wa b'îshe wâge.

¹¹ Yorami ajira ciru empêrero omu hantu h'enyanya omu rhurhondo rhwa Yûda, asunika omu kuhemuka abantu b'e Yeruzalemu, ahabula na Yûda.

¹² Amandiko ganacimuyîshira garhengaga emwa omulêbi Eliya gali gadesire ntyâla: «Kwo adesire ntyâla Nyamubâho, Nyamuzinda wa Daudi, sho: kulya kubà orhashimhaga enjira ya sho Yozafati n'enjira ya Asa, mwâmi w'e Yûda,

¹³ ci wêhe washimba enjira y'abâmi b'Israheli, kulya kubà wasunikîre Yûda omu kuhemuka kuguma n'abantu b'e Yeruzalemu, nk'oku omulala gwa Ahabu gwasunikiraga Israheli omu

kuhemuka, na kulya kubà wayîsire bene winyu, abàli binjà kukulusha, mulala gwa sho gônene:

¹⁴ lolà oku Nyamubâho akola ababaza bwenêne olubaga lwâwe, bagala bâwe, abakazi bâwe na ngasi ebi ojira byoshi.

¹⁵ Nâwe wêne walibuka n'endwâla ndârhi, ndwâla y'omu nda, kuhika amalà gâwe garhenge omu nda yâwe erhi eyôla ndwâla erhuma, n'okwôla kwakubêra nsiku zirhali nyi.»

¹⁶ Nyamubâho anacisunika kuli Yorami Abafil-istini n'Abaharâbu bali bayûbakînwe n'Abanya-Etiyopiya.

¹⁷ Erhi babà bamasôkera e Yûda, bâyongoberera muli ye, basabunga amagale goshi gabâga omu nyumpa ya mwâmi, kuguma n'abagala, na bakâge, bamusigira mugala muguma yêne, Yowahazi, ye wali murhò omu bagala bâge boshi.

¹⁸ Enyuma z'okwôla koshi, Nyamubâho amubabaliza omu nda n'endwâla erhankahashifuma.

¹⁹ Ensiku zagera, oku buzinda bw'omwâka gwa kabirhi amalà garhangira okugera erhi erya ndwâla erhuma. Afîra omu malibuko makali bwenêne, n'olubaga lwâge lurhaderhaga mpu lwankatwâna obukù oku irenge lyâge, nk'oku lwanakazagibutwâna aha kufà kwa b'îshe.

²⁰ Yorami ali agwêrhe myâka makumi asharhu n'ibirhi erhi abà mwâmi, anagaliyîma myâka munâni aha Yeruzalemu. Acîgendera ci ntâye wamulakîre, bamubisha omu lugo lwa Daudi, ci arhali omu nshinda z'abâmi.

22

Olwa Akhaziyasi w'e Yûda

¹ Ahâli ha Yorami, abantu b'e Yeruzalemu bayîmika Akhaziyasi, ye wali mugala murhò, ebwa kubà engabo yayîshaga omu cihando haguma n'Abaharâbu, yali yamayîrha bakulu bâge boshi. Okwôla kwo kwarhumire Akhaziyasi, mugala wa Yorami ayîma omu Yûda.

² Ali akola agwêrhe myâka makumi anni n'ibirhi amango abâga mwâmi, anacyîma mwâka muguma aha Yeruzalemu. Nina izîno lyâge ye wali Atalia, mwâli wa Omuri.

³ Naye ashimba enjira z'omulala gwa Ahabu, bulyâla nina ye wali muhanûzi wâge, arhuma ahirima ntyôla omu câha.

⁴ Ajira ebiri bigalugalu omu masù ga Nyamubâho, aka omulala gwa Ahabu, ebwa kubà erhi îshe abà amâfà, abôla b'omu mulala gw'îshe bakazimuhanûla okwamurhêra.

⁵ Kandi oku ihano lyâbo kwo kwarhumaga agenda, ajiyumvanya boshi na Yoram, mugala wa Ahabu, mwâmi w'Israheli, mpu bagendilwîsa Hazaeli, mwâmi w'e Aramu e Ramoti omu Gileadi. Abanya-Aramu balemaza Yorami.

⁶ Yorami acîgalukira mpu agendikazibukirwa omu Israheli ebibande abà Anya-Sîriya bamulemazagya aha Rama, ago mango alilwîsa Hazaeli, mwâmi w'e Sîriya. Azariyasi, mugala wa Yorami, mwâmi w'e Yûda, ayandagala mpu ajilola kuli Yorami, mugala wa Ahabu, omu Yizreheli, kulya kubà ali mulwâla.

⁷ Oku bulonza bwa Nyamuzinda, kwabà kwo kuhera kwa Akhaziyasi okwôla kujà emwa Yoram. Erhi ahika yo, ahuluka boshi na Yorami mpu bajà emunda Yehu ali, ye mugala wa

Nimushi, oyu Nyamubâho ashîgaga amavurha mpu amalîre omulala gwa Ahabu.

⁸ Na bulyâla Yehu ye wakazitwa emmanja z'omulala gwa Ahabu, ashimâna abarhambo b'e Yûda na bagala ba bene wâbo Akhaziyasi, anacibayîrha.

⁹ Alonza Akhaziyasi, bamugwârhira omu Samâriya, omu ali acîfulisire, bayisha bamudwîrhîre Yehu, banacimuyîrha. Okubundi anacimubisha, ebwa kubà amâderha erhi: «Amâbà mugala wa Yozafati, wakazâgilonza Nyamubâho n'omurhima gwâge goshi. Omu mulala gwa Akhaziyasi murhabonekanaga omuntu muzibu olya wankahashiriyîma».

Olwa Ataliya n'okufà kwa bene Akhaziyasi

¹⁰ Ataliya, nina wa Akhaziyasi erhi abona oku omugala amâfà, arhondêra okuherêrekeza ngasi mwânarhabana oburhwa na mwâmi w'e Yûda.

¹¹ Ci kwo nene Yehoshabati, mwâli wa mwâmi, ayanka Yoash, mugala wa Akhaziyasi, amukûla muli balya bagala ba mwâmi bakazâgiyîrhwa, agendimuhira boshi n'omulezi-kazi wâge, omu nyumpa y'okubikira encingo. Yehoshabati, mwâli wa mwâmi Yorami, mukà omudâhwa Yehoyada na mwâli wâbo Akhaziyasi, amu kûla ntyo omu masù ga Ataliya, arhacihashaga okumuyîrha.

¹² Ageza myâka ndarhu boshi nabo, erhi ali mufulike omu ka-Nyamuzinda; Atalia abâ ye oyîma omu cihugo.

23

Okufà kwa Ataliya n'okuyîmikwa kwa Yoash

¹ Omu mwâka gwa kali nda, Yehoyada erhi abà amarhinda bwinjà, ayumvanya boshi n'abasirika: Azaryahu, mugala wa Yerohamu, Ismaeli, mugala wa Yehohanani, Azaryahu, mugala wa Obedi, Maaseyahu, mugala wa Adayahu, na Elishafati, mugala wa Zikiri.

² Bajà bagera omu Yûda, n'erhi babà bamashûbûza abaleviti b'omu ngo za Yûda zoshi, kuguma n'abaleviti b'omu mulala gw'Israheli, bashubira e Yeruzalemu.

³ Endêko y'olubaga yoshi yalungana na mwâmi omu ka-Nyamuzinda. Omudâhwa anacibabwîra erhi: «Loli oku mugala wa mwâmi akola ajiyîma nk'oku Nyamubâho anaderhaga oku biyêrekîre bagala ba Daudi.

⁴ «Lolagi oku mwakazijira: cihimbi ciguma ca kasharhu ca muli mwe cikola caja oku mukolo olwa Sabato, canagendilanga omuhango»;

⁵ «cindi cihimbi ciguma ca kasharhu canagendilanga aha mwa mwâmi, n'ecindi cihimbi ca kasharhu omuhango gw'Eciriba. Olubaga lwoshi lwanaja omu bululi bw'aka-Nyamuzinda».

⁶ «Ntâye wahiraga mpu ajà omu ka-Nyamuzinda aha nyuma ly'abadâhwa n'abaleviti bali omu mikolo: abôla banahashijamwo bulya bali bimâna; n'olubaga lwoshi lulange eryo irhegeko lya Nyamubâho».

⁷ «Abaleviti bakazilanga mwâmi empande zoshi, ngasi muguma n'emirasano yâge omu nfune, n'erhi hankajira owajà omu nyumpa banamuyîrhe; munakaziyôrha muli hôfi na mwâmi emunda ajà eyi n'eyi».

⁸ Abaleviti na bene Yûda bajira nk'okwôla

anarhegekaga omudâhwa Yehoyada. Bakazirhôla ngasi muguma abantu bâge, abâjà omu mukolo n'abarhenga omu mukolo olwa Sabato; ebwa kubâ omudâhwa Yehoyada ntâ baguma alidesire mpu bagende muli eyôla mirhwe.

⁹ Omudâhwa Yehoyada aha abasirika amatumu, empenzi nnene n'empenzi nsungunu, zarhengaga emwa mwâmi Daudi zanagendibîkwa omu ka-Nyamuzinda.

¹⁰ Ajâ ahira oluhaga lwoshi, ngasi muguma n'omurasano gwâge omu nfune, ngasi muguma aha abêra, kurhenga olunda lw'ekulyo lw'enyumpa kuhika olunda lw'ekumoshô kw'e nyumpa, hôfi n'oluhêrero, na hôfi n'enyumpa, eburhambi bwa mwâmi yoshi.

¹¹ Banaciyegeza mwene mwâmi embere, bamuyambisa ishungwè banamuhirakwo ecêrekane banacimuyîmika mwâmi. Yehoyada n'abagala banacimushîga amavurha, banaciderha mpu: «Mwâmi aganze!»

¹² Erhi Atalia ayumva olubî lw'olubaga luli bisire n'okubandira mwâmi o orhubûli, ayisha ajâ emunda olubaga luli ebwa ka-Nyamuzinda.

¹³ Abona mwâmi ayîmanzire halya anali; n'eburhambi bwâge eri abarhambo n'emishekera, n'olubaga lwoshi lwa omu cihugo erhi luli omu bushagaluke, bakazâgibûha emishekera, abimbiza bali bagwêrhe ebizihwa byâbo badwîrhe bahikîriza. Atalia asharhula emyambalo yâge anaciderha erhi: Bamagoma! Bamagoma!

¹⁴ Okubundi, Yehoyada ahêka abasirika bali bakulu b'emirhwe embuga, anacibabwîra erhi;

«mumurhenze omu ngabo, na ngasi wankaderha mpu amushimba munamuyîrhe mumunige n'engôrho!» Ebwa kubà omudâhwa ali amâderha erhi: «Murhamuyîrhiraga omu ka-Nyamuzinda».

¹⁵ Bamugwârha, bamugerana omu njira y'enfarasi olunda lw'enyumpa ya mwâmi, eyôla munda yo banamuyîrhire.

Oburhegesi buhyâhya bwa Yehoyada

¹⁶ Yehoyada acîgasha embere za mwâmi n'olubaga, anagasha olubaga, nalwo lwayêmêra oku lwayôrha luli lwa Nyamuzinda.

¹⁷ Olubaga loshi lwanacija omu nyumpa ya Baali, bayikundula, bahunyanga empêro zâge n'ensanamu zâge z'embere ly'oluhêro, bayîrhira yo Matani ye wali mudâhwa wa Baali.

¹⁸ Yehoyada ahira abasirika bakazilanga aka-Nyamubâho muli eyo nyumpa, abahira oku burhegesi bw'abadâhwa n'abaleviti balya Daudi agabaga mi rhwe y'okukazikola omu ka-Nyamuzinda, mpu bakazihana enterekêro z'ensirîra emwa Nyamubâho nk'oku binayandisirwe omu citabu c'oburhegesi bwa Mûsa, erhi banadwîrhe bashagaluka banayimba nk'oku Daudi arhegekaga.

¹⁹ Ahira abalanzi oku mihango y'aka-Nyamubâho, lyo harhagijira owajamwo anagwêrhe bugalugalu bulebe.

²⁰ Anacirhôla abasirika, abarhambo na ngasi bandi banali bagwêrhe obuhashe oku lubaga, kuguma n'olubaga lw'omu cihugo lwoshi, ayandagaza mwâmi kurhenga ebwa ka-Nyamubâho, bajà omu nyumpa ya mwâmi,

bagera omu muhango munene, banacitamaza mwâmi oku ntebe y'obwâmi bwâge.

²¹ Olubaga lwoshi lwashagaluka, n'olugo lwâbà n'omurhûla; Atalia bamuyîrha n'engôrho.

24

Yoash ashoshêra aka-Nyamuzinda

¹ Yoash ali agwêrhe myâka nda ali muburhe erhi abà mwâmi*, ayîma mwâmi myâka makumi anni aha Yeruzalemu. Nina, izîno lyâge ye wali Sibiya w'e Bersheba.

² Yoash ajira ebishingânîne omu masù ga Nyamubâho amango omudâhwa Yehoyada anacihali goshi.

³ Yehoyada ashebera Yoash bakazi babirhi, bamuburhira abagala n'abâli.

⁴ Enyuma z'ahôla Yoash arhôla omuhigo gwa okushoshêra aka-Nyamuzinda.

⁵ Ashûbûza abadâhwa n'abaleviti, anacibabwîra erhi: «Mukanye mugere omu ngo zoshi za bene Yûda, mujê mwahongêsa enfaranga emwa bene-Israheli, bakazishoshêramwo ngasi mwâka aka-Nyamuzinda kinyu, munajire okwôla duba.» Ci abaleviti barhajiraga duba.

⁶ Mwâmi ahamagala Yehoyada ye mudâhwa mukulu amudôsa, erhi: «Carhumire orhakazilola abaleviti n'okubahà omurhima, lyo bajà barhôla omu Yûda n'omu Yeruzalemu empongano, Mûsa, murhumisi wa Nyamubâho, boshi n'embugânano

* 24:1 24, 1 Yoash, rhuderha Yowasi, kurhenga 835 kuhika 796.

y'olubaga barhegekaga Israheli, okukaziyihira omu ihêma ly'obuhamîrizi?

⁷ Ebwa kubà olya mugalugalu Atalia n'abagala basherêzize aka-Nyamuzinda, banagendikolêsa emwa Baali ebirugu byoshi byàli birherekîrwe oku kukazikola omu ka-Nyamubâho.»

⁸ Oku bundi mwâmi arhegeka mpu bajire Isanduku, banagend'ilihira aha muhango gw'aka-Nyamuzinda, embuga.

⁹ Banajà balâlîka omu Yûda n'omu Yeruzalemu mpu ngasi muguma akazilerhera Nyamubâho erya mpongano bene Israheli barhegekagwa omu irungu na Mûsa murhumisi wa Nyamubâho.

¹⁰ Abarhambo n'olubaga lwoshi basîma bwenêne, bakaziyîsha badwîrhe banahira omu isanduku balinda baliyunjuza.

¹¹ Erhi amango gabaga gamahika, erhi bahêkaga isanduku emw'abalêbi ba mwâmi, liy-isha lidwîrhe n'abaleviti, erhi abôla bankabwîne oku mukola muli nfaranga nyinji, omwandisi wa mwâmi n'omuntu wakazâgirhumwa n'omudâhwa banayishe bahakûle liryâ isanduku lyoshi, banashubilirhola, bagendilishubiza halya linabêra. Ntyo kwo bakazâgijira ngasi mango, na ntyo babona nfaranga nyinji.

¹² Mwâmi boshi na Yehoyada banayanka zirya nfaranga banaziha abakazâg'iyûbaka aka-Nyamuzinda, nabo banayumvanya n'abalenga b'okurhendêza amabuye n'abâ okuyûbaka, mpu bagendishoshêra aka-Nyamuzinda, banayumvanya kuguma n'abalenga b'okukola oku byuma n'oku mulinga, mpu bagendizibuhya aka-Nyamubâho.

¹³ Abûbasi bacirhulira omu mikolo, banahârêza okushoshêra, balinda bahisa aka-Nyamuzinda omu bwôrhere bwâko bwa mîra banakazibuhya.

¹⁴ Erhi babà bamâyûsa, bayisha badwîrhe embere za mwâmi n'embere za Yehoyada enfaranga zâli zisigîre, anacijiramwo ebirugu by'okukazikola omu ka-Nyamuzinda, ebirugu by'okukazikola oku nterekêro z'ensirîra, orhubêhè, n'ebindi birugu by'amasholo n'amarhale. Bakazirherekêra ntyo ngasi mango enterekêro z'ensirîra omu ka-Nyamuzinda amango goshi g'obuzîne bwa Yehoyada.

¹⁵ Yehoyada ashosihala anayigurha ensiku, anacifà; ali akola agwêrhe myâka igana na makumi asharhu erhi afà.

¹⁶ Bamubisha omu lugo Iwa Daudi haguma n'abâmi, kulya kubà ajizire ebinja omu Israheli n'embere za Nyamubâho n'omu nyumpa yâge. Obubî bwa Yoash n'obuhane bwâge

¹⁷ Erhi Yehoyada ayusifii, abarhambo b'e Yûda bayisha bafukamiriza e embere za mwâmi, naye mwâmi anacibayumvirhiza.

¹⁸ Bajandika aka-Nyamubâho, Nyamuzinda wa b'îshe wâbo, bagendikazikuza enshanga n'enshusho. Oburhè bwa Nyamubâho bwababaza Yûda na Yeruzalemu erhi obwôla bugoma bw'olubaga burhuma.

¹⁹ Lyo abagalula emunda ali, Nyamubâho akaz-ibarhumira abalêbi bakazâgihamiriza ekarhî kâbo, ci barhayumvagya.

²⁰ Omûka gwa Nyamuzinda gwanacija muli Zakariya, mugala w'omudâhwa Yehoyada, anaciy-

isha ajà embere z'olubaga aderha erhi: «Ntyâla kwo Nyamuzinda adesire: Cirhuma mukazivuna amarhegeko ga Nyamubâho, na ntyo mubula kuyôloloka? Kulya kubà mwajandisire Nyamubâho, naye amamujandika.»

²¹ Banacijira ihano ly'okumuyîrha, banacimubanda amabuye oku irhegeko lya mwâmi, bamuyîrhira omu bululi bw'aka-Nyamuzinda.

²² Yoash arhacikengeraga bulya buzigire Yehoyada ali amugwêrhekwo, ye oligi îshe wa nyamulêbi, anaciyîrha omugala. Oyu mulêbi erhi akola afà aderha erhi: «Nyamubâho yêne acîbonere alole kwo kurhi oku!»

²³ Erhi omwâka gushubirhangira, omurhwe gw'abalwî Banya-Sîriya gwarherema gwayîsha gurhabâlîre Yoash, gwanacihika omu Yûda n'omu Yeruzalemu. Omu lubaga, bayîrhamwo abanali barhambo b'olubaga boshi n'omunyago gwâbo goshi bagurhumira mwâmi w'e Damasko.

²⁴ Abôla Banya-Sîriya bali bayishire n'omurhwe gw'abantu basungunu, ci Nyamubâho abahà ogwôla murhwe gwàli gwa bantu banji bwenêne, kulya kubà bajandisire Nyamubâho, Nyamuzinda wa b'îshe wâbo.

²⁵ Abanya-Aramu hayâgaza Yoash, erhi bamurhengaho, bamusiga ayunjwîre bibande, abarhumisi bâge banacimujirira ihano ly'okumuyîrha erhi gulya mukò gwa mwene omudâhwa Yehoyada gurhuma; bamunigira oku ncingo yâge âfa. Bamubisha omu lugo lwa Daudi, ci barhamubishaga omu nshinda z'abâmi.

²⁶ Alaga abajiraga ihano ly'okumuyîrha:

Zabadi, mugala wa Shimeati, mukazi wa munya-Amoni, na Yehozabadi, mugala wa Shimeriti, mukazi munya-Mowabu.

²⁷ Oku biyêrekîre abagala na ngasi bulêbi bwa-jire kuli ye n'oku bashoshêraga aka-Nyamuzinda, lolà oku ebyôla biri biyandike omu myanzi eri omu Citabu c'Abâmi. Omugala Amaziyahu ayîma ahâli hâge.

25

Oku lwa Amaziyahu

¹ Amaziyahu abâ mwâmi erhi akola agwêrhe myâka makumi abirhi n'irhanu, anacyîma myâka makumi abirhi na mwenda aha Yeruzalemu. Nina izîno lyâge ye wali Yehoadani w'e Yeruzalemu.

² Ajira ebishîngânîne omu masù ga Nyamubâho, ci arhali n'omurhima mwimâna.

³ Erhi abâ amazibuha omu bwâmi bwâge, ayîrha abarhumisi bâge, balya bayîrhaga îshe

⁴ ci arhayîrhaga abagala, nk'oku binayan-disirwe omu burhegesi, omu citabu ca Mûsa oku Nyamubâho ahânyire elira irhegeko erhi: «Abâna barhankafîra abâna bâbo, n'abâna barhankafîra b'îshe; ci ngasi muguma akazifa erhi câha câge cirhuma.»

Okuhimwa kwa abanya-Edomu

⁵ Amaziyahu ashûbûza abantu b'e Yûda, akerekanya yo emilala, ajira abarhambo b'ebihumbi, n'abarhambo b'amagana, omu Yûda mwoshi n'emwa bene Benyamini; ajira omubalè gwâbo, kurhenga oku muntu wa myâka makumi

abirhi kujà enyanya, abona bantu bihumbi magana asharhu, boshi ba ntwâli, banahashija oku matabâro, banahume itumu n'empenzi.

⁶ Arhiza abandi omu kubagula yêne, omu bene Israheli, bali bantu bihumbi igana bya balwî oku talenta igana za marhale.

⁷ Omuntu wa Nnâmahanga ayisha ajà emunda ali, anacimubwîra erhi: «Yâgirwa, mwâmi omurhwe gwa bene Israheli gurhahîra gukagenda na nâwe, kulya kubà Nyamubâho arhali boshi n'Israheli, arhali na omuntu ciru n'omuguma w'omu bene Efrayimu.

⁸ Ci genda wênene, okoze entambala, obè n'oburhwâli oku kulwa, Nyamubâho arhâzigè wakumba emw'omushombanyi, ebwa kubà Nyamubâho agwêrhe obuhashe bwa okurhabâla n'obwa okuhenangula omuntu.»

⁹ Amaziyahu anacibwîra olya muntu wa Nyamuzinda erhi: «kurhigi najira kuli zirya talenta igana nahâga omurhwe gwa bene Israheli?» Olya muntu wa Nyamuzinda anacimushuza erhi: «Nyamubâho anayishikuhà okulushire ahôla».

¹⁰ Amaziyahu aberûla gulya murhwe gwarhengaga emwa bene Efrayimu, ababwîra mpu bashubire emwâbo, ci oburhè bw'abôla bantu bwayâka bwenêne kuli Yûda, bashubira emwâbo erhi banali burhè bwenêne.

¹¹ Amaziyahu n'oburhwâli bwoshi alongolana olubaga lwâge; acîjira ebwa kabanda k'Omuniyu ayîrha bantu bihumbi ikumi ba muli bene Seyiri.

¹² Bene Yûda babagwarhamwo bihumbi ikumi bya mpira bacizîne, babahêka oku irhwêrhwê lya ibuye linene, babahirimiza idako lya liry ibuye,

boshi bajonjolekana.

¹³ Ci kwônene balya bantu b'omurhwe Amaziyahu agalulaga mpu barhajà oku matabâro boshi naye, bacîyôha omu ngo za Yûda, kurhenga e Samâriya kujà e Betoroni, bayîrha yo bantu bihumbi bisharhu, banakûlayo munyago munji.

¹⁴ Erhi Amaziyahu akola arhenga emunda anahimiraga bene Edomu, ayisha adwîrhe banyamuzinda ba bene Seyiri, n'erhi abà amabayûbakira mpu bahè banyamuzinda bâge, akazifukamiriza embere zâbo n'okubatumbûkiza obukû.

¹⁵ Oburhè bwa Nyamubâho bwanaciyâka bwenêne kuli Amaziyahu, anacimurhumira omulêbi wajimubwîra erhi: «Carhumaga wajà walongereza ba nyamuzinda b'olûla lubaga, abarhashire okurhenza olubaga lwâbo omu nfune zâwe.»

¹⁶ Oku acidwîrhe amudesâ, Amaziyahu amushuza erhi: «Ka rhwakujizire muhanûzi wa mwâmi? Rhenga aha! Wankahuma bakuyîrha?» Olya mulêbi erhi akola agenda aderha erhi: «Manyire oku Nyamuzinda anarhozire omuhigo gwa okukuherêrekeza, kulya kubà wajizire kwa bene okwôla orhanayumvîrhe ihano lyâni.»

Amaziyahu ahimwa na Yoash mwâmi w'Israheli

¹⁷ Erhi abà amadôsa ihano, Amaziyahu mwâmi w'e Yûda arhuma entumwa emwa Yoash mugala wa Yowakazi, mugala wa Yehu, mwâmi w'Israheli, mpu bagendimubwîra erhi: oyîshe, rhujanwe! Naye Yoash, mwâmi w'Israheli

arhuma owagendishuza Amaziyahu, mwâmi w'e Yûda ntyâla:

¹⁸ «Erhi, omushugi gw'e Libano gwanacirhuma entumwa emwa omwerezi gw'e Libano erhi: Lerha mwâli wâwe abè mukà mugala wâni. Lêro ensimba z'omu Libano zanacigera zatuntu-mirhiza gulya mushûgi.

¹⁹ Wamacîbwîra erhi: Lolà oku wahimire abà Edomiti, n'omurhima gwâwe wêshi gwamaku-jegera. Bunôla, orhangibêra e mwâwe. Carhuma walonzicîkwêba omu buhanya, okumbemwo we wêne na Yûda haguma nâwe?»

²⁰ Ci Amaziyahu arhayumvagya, bulya Nyamuzinda wakulonzagya mpu lyo ahira abantu b'e Yûda omu maboko g'abashombanyi, kulya kubà bajirilongereza ba nyamuzinda b'e Edomu.

²¹ Yoash, mwâmi w'Israheli anasôka, banacijâna omu irhwe, ye na Amaziyahu, mwâmi w'e Yûda, bakorana aha Bet-Shemeshi, omu Yûda.

²² Yûda ahimwa n'Israheli, ngasi muguma anacilibirhira omu ihêma lyâge.

²³ Yoash, mwâmi w'Israheli anacigwârhira aha Bet-Shemeshi, Amaziyahu, mwâmi w'e Yûda, mugala wa Yoash, mugala wa Yowahazi. Amuhêka e Yeruzalemu, anacihumba omwîna gwa makano magana anni ga ngafula omu lukûta lwa Yeruzalemu, kurhenga aha muhango gwa Efrayimu kuhika aha muhango guli oku kafendefende.

²⁴ Arhôla amasholo goshi, n'amarhale n'ebirugu byâbâga omu ka-Nyamuzinda aha mwa Obed-Edom, kuguma n'amagale gabaga omu nyumpa ya mwâmi, agwârha n'empira agalicîshubirira e Samâriya.

Okufà kwa Amaziyahu

²⁵ Amaziyahu, mugala wa Yoash, mwâmi w'e Yûda, acilamire myâka ikumi n'irhanu enyuma ly'okufà kwa Yoash, mugala wa Yowakazi, mwâmi w'Israheli.

²⁶ Ebisigîre oku bya Amaziyahu, ebirhangiriza n'ebizinda, okwôla ka kurhayandisirwi omu citabu c'abâmi b'e Yûda n'ab'Israheli?

²⁷ Amaziyahu erhi babà bamamuyêgûla kuli Nyamubâho, bamujirira ihano ly'okumuyîrha aha Yeruzalemu, anaciyâkira e Lakishi; ci kwônene bamukulikira eyôla Lakishi, bamuyîrhira yo.

²⁸ Bayisha bamuhêrhe oku nfarasi, banacimubisha haguma na b'îshe omu lugo lwa Yûda.

26

Olwa Uziyahu

¹ Olubaga lwa Yûda loshi lwanacirhôla Uziyahu* owalikola ogwêrhe myâka ikumi na ndarhu bamuyîmika mwâmi ahâli h'îshe Amaziyahu.

² Oziyasi ashubiyûbaka Elati, anamushubiza kuli Yûda erhi mwâmi abà amacîhengeka hali b'îshe.

³ Uziyahu ali agwêrhe myâka ikumi na ndarhu erhi abà mwâmi, anayîma myâka makumi arhanu n'ibirhi aha Yeruzalemu. Nnina izîno'lyâge ye wali Yekolia w'e Yeruzalemu.

⁴ Ajira ebishingânîne omu masù ga Nyamubâho, omu kulola oku îshe Amaziyahu ajizire.

* **26:1 26, 1** Uziyahu ye baderha Azariasi omu citabu ca kabirhi c'Abâmi.

5 Acîhangana okulongereza Nyamubâho, amango ga Zekariyahu, ye wakazâgimuyigîriza oku arhînya Nyamuzinda na muli agôla mango akazâgolongereza Nyamubâho, Nyamuzinda amuhà okuyôloloka.

Amatabâro ga Uziyahu

6 Akanya agendilwîsa Abafilistini; ahongola olukûta lwa Gati, olukûta lwa Yabnè n'olukûta lwa Ashidodi, anaciyûbaka engo omu Ashidodi n'emwa Abafilistini.

7 Nyamuzinda amurhabâla oku Bafilistini, oku Baharâbu bayûbakaga aha Guri-Baali n'oku Banya-Maoni.

8 Abanya-Amoni bakazirhûla Uziyahu, n'irenge lyâge lyahika cingana aha muhango gw'e Mîsiri, ebwa kubà ali akola agwêrhe emisî bwenêne.

9 Uziyahu ayûbaka enkingi aha Yeruzalemu oku muhango gwàli omu kafendefende, oku muhango gwàli ebwa kabanda n'aha bugonyero bw'olukûta anabizibuhya bwenêne.

10 Ayûbaka enkingi omu irungu, anahumba amaliba manji, bulya ali agwêrhe ahôla masô manji ga bintu omu ntondo n'omu rhubanda, aligwêrhe n'abahinzi n'abakazagikololera emizâbîbu yâge ebwa ntondo n'omu Karmeli†, ebwa kubà azigiraga okuhinga.

11 Uziyahu ali agwêrhe omurhwe gw'abalwî gwakagigenda bikembe-bikembe ebwa kulwa; ngasi murhwe gwanakazâgiganjwa n'omwandisi

† 26:10 26, 10 Arhali ntondo ya Karmeli y'obwâmi bw'e Samâriya, Karmeli y'omu Yûda. Càli cishagala c'e Hebroni. Eco cishagala ciyêramwo emizâbîbu.

Yehieli n'o mwimangizi Maseyahu, oku burhegesi bwa Hananyahu, muguma omu barhambo ba mwâmi.

¹² Omubalè gw'abarhambo b'emilala, boshi bali balwî ba ntwâli, gwahika omu bantu bihumbi bibirhi na magana gali ndarhu.

¹³ Bakazâgirhambula omurhwe gw'abalwî na bihumbi magana asharhu na nda na bantu magana arhanu, bakazâgilwa n'emisî bwenêne lyo barhabâla mwâmi oku bashombanyi bâge.

¹⁴ Arheganyiza ogôla murhwe goshi, empenzi, amatumu, ensirha, ensiribo, emiherho n'amabuye oku ngondôzo.

¹⁵ Aha Yeruzalemu ayûbakîsa ho, amasini gajiragwa n'omuntu mulenga, ga kukazihirwa omu nkingi, n'omu rhufendefende rhw'enkûta, oku kulasha emyampi n'oku kubanda amabuye, irenge lyâge lyajà kuli bwenêne, ebwa kubà ali arhabirwe okusômerîne omu kubà wa misî minene ntyo.

Obuzinda bwa Uziyahu

¹⁶ Erhi abà akola agwêrhe misî rninji ntyo, omurhima gwâge gwarhangira okulengerera n'okubîha. Ajira ecâha emwa Nyamubâho Nyamuzinda wâge, amango ajaga omu ka-Nyamubâho mpu naye akola ajitumbûkiza obukù oku luhêrero lwa obukù.

¹⁷ Omudâhwa Azaryahu ayisha amushimbire boshi na badâhwa makumi gali munâni, badâhwa ba Nyamubâho, bantu ba burhwâli;

¹⁸ bayimanga embere za mwâmi banacimubwîra mpu «gurhali mukolo gwâwe wâni Uziyahu okutumbûkiza obukù emunda

Nyamubâho ali, ci guli mukolo gwa badâhwa bagala b'Aroni, bo bagishirwe oku kukazitwâna obukù. Rhenga muno ka-Nyamuzinda bulya wajizire ecâha, n'okwôla kurhakulerhere irenge lici embere za Nyamubâho, Nyamuzinda.»

¹⁹ Uziyahu[‡] wali ofumbasire ecitumbûkizo omu nfune mpu arherekêre obukù, agwârhwâ n'oburhè, na muli obwôla burhè bwâge oku badâhwa, olushomyo lwayîsha lwamumera ebusù, embere z'abôla badâhwa, omwôla ka-Nyamuzinda, embere z'oluhêrero lwa obukù.

²⁰ Omudâhwa mukulu Azaryahu, n'abandi badâhwa erhi bayêrekera emunda ali, lolà oku ali akola agwêrhe olushomyo emalanga. Banacimuhêka dubaduba embuga, naye yêne akanyîriza okuhuluka bulya Nyamubâho amamubabaza.

²¹ Mwâmi Uziyahu ayôrha mushomyo kuhika oku lusiku lw'okufâ kwâge, anakazibêra yêne omu nyumpa eyûbakirwe hagohago, oku mushomyo, ebwa kubà amâkagwa mpu irhondo arhacijaga omu ka-Nyamuzinda. Omugala Yotami abà ye wakazirhegeka omulala gwa mwâmi n'okutwa emmanja z'omu cihugo.

²² Ebisigîre by'ebijiro bya Uziyahu, ebirhangiriza n'ebizinda, omulêbi Yesha'yahu mugala wa Amosi abiyandisire.

²³ Uziyahu acîhengeka haguma na b'îshe wâge banacimubisha haguma na b'îshe wâge omu ishwa babishamwo abâmi, ebwa kubà

[‡] 26:19 26, 19 Oziyahu, rhuderha Oziyasi, amahanwa aka Miryamu. Olushomyo lwamuhemula; okwo kwarhuma bamuhanza okucija omu ka-Nyamuzinda.

bakazâgiderha mpu: «Ali mushomyo.» Omugala Yotami, ayîma ahâli hâge.

27

Olwa Yotami

¹ Yotami ali akola agwêrhe myâka makumi abirhi n'irhanu erhi abà mwâmi, anaciyîma myâka ikumi na ndarhu aha Yeruzalemu. Nnina ye wali Yerusha, mwâli wa Sadoki.

² Ajira okushingânîne omu masù ga Nyamubâho aka îshe Uziyahu; ci kwônene arhajaga omu ka-Nyamuzinda; ci olubaga lwajà lwabiha kulusha.

³ Yotami ayûbaka omuhango gw'enyanya gw'aka-Nyamubâho, anakola oku lukûta lwa Ofeli.

⁴ Ayûbaka engo omu ntondo ya Yûda; enyumpa nzibuzibu n'enkingi omu birhondo.

⁵ Atula entambala oku bâmi ba bene Amoni, anabahima. Bene Amoni bamurhûla muli ogwôla mwâka, talenta igana za marhale na ndurhu bihumbi ikumi bya ngano na bihumbi ikumi bya ngano-punda; bene Amoni bajira kundi kwa bene okwôla omu mwâka gwakulikiraga n'omu mwâka gwa kasharhu.

⁶ Yotami ayûshûka omu buhashe ebwa kubà ali agenzire bwinjà omu majira ga Nyamubâho, Nyamuzinda wâge.

⁷ Ebisigîre oku bijiro bya Yotami, entambala alwîre zoshi, eyindi mikolo ajizire alà oku ebyôla byoshi biri biyandike omu citabu c'Abâmi b'Israheli n'abà Yûda.

⁸ Ali akola agwêrhe myâka makumi abirhi n'irhanu erhi aha mwâmi, anaciyîma myâka ikumi na ndarhu aha Yeruzalemu.

⁹ Yotami acîhengeka aha burhambi bwa b'îshe, banacimubisha omu lugo lwa Daudi. Omugala Akazi, ayîma ahâli hâge.

VI. Empindulo za ngasi lubero z'omu burhegesi bwa Yezekiyahu n'obwa Yoshiyahu

28

Olwa Akazi, îshe wa Yezekiyahu

¹ Akazi ali akola agwêrhe myâka makumi abirhi erhi abâ mwâmi, ayîma myâka ikumi na ndarhu aha Yeruzalemu. Arhajiraga okushingânîne omu masù ga Nyamubâho nk'oku îshe Daudi ajiraga.

² Ashimba enjira y'abâmi b'Israheli, ciru atulîsa n'ensanamu za Baali n'ecûma,

³ agenditumbûkiza obukù omu kabanda ka Bene-Hinomi* ageza n'abagala omu muliro omu kushimba obubî bwa galya mashanja Nyamubâho akungushaga embere za bene Israheli,

⁴ agendirherekêra n'okutumbûkiza obukù omu hantu h'enyanya omu birhondo n'idako ly'emirhi mibishi.

Obuhane bwa Akazi

* **28:3 28, 3** Eco ciri cihênâma, lubanda lw'e Yeruzalemu; luli olunda lw'emukondwè. Muli olwo lubanda, mwo Abayahudi bakagihânira enterekêro emwa Moleki, nyamuzinda w'emahanga.

5 Nyamubâho, Nyamuzinda wâge anacimuhâna emwa omwâmi w'e Sîriya; Abanya-Sîriya bamuhima, banacimugwârhakwo mpira nyinji bwenêne, banazihêka e Damasko. Kandi ashubihânwa emwa omwâmi w'Israheli, oyûla amuhima okurhalusire.

6 Pekahe, mugala wa Remalyahu, omu Yûda ayîrhamwo oku lusiku luguma, bantu bihumbi igana na makumi abirhi, balwî ba ntwâli, ebwa kubà bamalekêrera Nyamubâho Nyamuzinda wa b'îshe wâbo.

7 Zikiri, mulwî wa Efrayimu, ayîrha Maaseyahu, mugala wa mwâmi na Azirikamu, murhambo w'omulala gwa mwâmi, na Elikana ye wali wa kabirhi kurhenga mwâmi.

8 Bene Israheli bagwârha muli bene wâbo, mpira bihumbi magana abirhi, ez'abalume, ez'abakazi, ez'abânarhabana n'abânanyere, babarhenza kwo na munyago munji bwenêne, banacihêka ogwôla munyago e Samâriya.

Omulêbi Odedi

9 Eyôla munda yabaga omulêbi wa Nyamubâho, izîno lyâge ye Odedi. Oku ahuluka ajâ emunda omurhwe gw'abalwî bashubûkiraga e Samâriya anacibabwîra, erhi: Loli oku, omu bukunizi bwâge kuli bene Yûda, Nyamubâho, Nyamuzinda wa basho anamuhîre bo; mwanabayirhira omujina gulya guhisire cingana omu mpingu.

10 Na bunôla mukolaga mulâfîre okujira bene Yûda na bene Yeruzalemu bajâ na bajâ-kazi binyu! ci kwônene mwôyu ka murhagwêrhi amabî kuli Nyamubâho, Nyamuzinda winyu?

11 Na bunôla muyumvagye, mugalule abôla bajà mwagwârhaga muli bene winyu, bulya obukunizi bwa Nyamubâho buli kuli mwe.

12 Baguma omu barhambo ba bene Efrayimu, Azaryahu, mugala wa Yehohanani, Berekiyahu, mugala wa Meshilemoti, Yehizikiyahu, mugala wa Meshilemoti, Yehizikiyahu, mugala wa Shalumu, na Amasa, mugala wa Hadilayi, bahakanira balya bakazâgîrhenga ebwa kulwa.

13 Banacibabwîra mpu: «Murhalêrhe abajà eno munda ebwa kubà kuli kurhubarhuza omuzigo gw'obu bi emunda Nyamubâho ali, mwalonza okuguyûshûla kandi oku ebyâha bîrhu n'amabî gîrhu; ebwa kubà obubî buli bunji n'obukunizi bunene bwa Nyamubâho buli kuli Israheli».

14 Abôla bashubûkaga ebwa kulwa, badêkereza abajà n'omunyago gwâbo embere z'abarhambo n'embere z'embugânano y'olubaga.

15 Abantu balâlikagwa omu kujà kwaderha amazîno gâbo, bayîmanga, na erhi babà bamârhôla abajà bayambisa ngasi bali bushugunu na ebyambalwa bali ba nyâzire, bajà babahà emishangi n'enkwêrho; kandi babahà mpu balye bananywe banabashîga amavurha na erhi babà bamâhira oku ndogomi ngasi barhankacihashirigenda, babahêka e Yeriko, lugo lwa mabo, emwa bene wâbo. Nabo bacîshubirira e Samâriya.

Obubî n'olufû lwa Akazi

16 Muli ago mango omwâmi Akazi alîka entumwa yagendimuhûnira oburhabâle emwa abâmi b'e Sîriya.

¹⁷ Ebwa kubà abanya-Edomu bali bamashubiy-isha, bahima Yûda, banabayankamwo abajà.

¹⁸ Abafilistini bali bamahagula engo z'omu Cibanda na n'eza Nêgebu omu Yûda; bali bamârhôla Bet-Shemeshi, Ayaloni, Gederoti, Soko n'emirhundu yâge, Timuna n'emirhundu yâge, Gimizo n'emirhundu yâge, banaciyûbakamwo.

¹⁹ Ebwa kubà Nyamubâho alonzagya okurhorhôngya Yûda erhi Akazi orhuma, owahiraga Yûda omu bubî anaciyêrekana mubî emunda Nyamubâho ali.

²⁰ Tegalati-Falasari, mwâmi w'e Sîriya ayisha amurhabâlîre, amurhindibuza, arhacihashaga okubona emisî.

²¹ Ebwa kubà Akazi ali amakungûja ebyali omu ka-Nyamubâho byoshi kuguma n'ebyali omu nyumpa ya mwâmi n'eza abarhambo abihêka ntûlo emwa omwâmi w'e Sîriya: n'okwôla kurhamulêrheraga burhabâle buci.

²² Ago mango ali omu malibuko ntyôla anaku-likiza ashubikazigayîsa Nyamubâho, oyo mwâmi Akazi.

²³ Akazihâna enterekêro emwa ba nyamuzinda b'e Damasko, abakazagimulibuza, anaciderha erhi: «Kulya kubà ba nyamuzinda w'abâmi b'e Sîriya banakazibarhabâla, nkola nakazibarherekêra e nterekêro lyo bantabâla.» Ci bârhumu ahirima kulusha, ye na bene-Israheli boshi.

²⁴ Akazi anaciyanka alundika ebirugu by'omu ka-Nyamuzinda, abijonjaga, n'erhi abà amayîgala enyumvi z'aka-Nyamuzinda, agendiyûbaka empêrero zâge omu ngasi

bugonyero bwa Yeruzalemu.

²⁵ Ayûbaka empêrero z'omu hantu h'enyanya omu ngasi lugo lw'omu Yûda mpu akazirherekêrakwo obukù emw'abandi banyamuzinda. Agayîsa ntyôla Nyamubâho, Nyamuzinda wa b'îshe.

²⁶ Ebisigîre oku bijiro byâge n'oku lugendo lwâge, ebirhangiriza n'ebizinda, lolà oku biri biyandike omu citabu c'Abâmi b'e Yûda n'abà Israheli.

²⁷ Akazi acîhengeka aha burhambi bwa b'îshe, bamubisha omu lugo, omu Yeruzalemu, barhamuhêkaga omu nshinda z'abâmi b'Israheli. Omugala Yezekiyahu ayîma ahâli hâge.

29

Olwa Yezekiyahu

¹ Yezekiyahu abà mwâmi erhi abà akola agwêrhe myâka makumi abirhi n'irhanu ali muburhe, anayîma myâka makumi abirhi na mwenda aha Yeruzalemu. Nnina izîno lyâge ye wali Abiya, mwâli wa Zekariyahu.

² Ajira okushingânîne omu masù ga Nyamubâho nk'oku îshe Daudi ajiraga.

Okucêsibwa kw'aka-Nyamuzinda

³ Omu mwâka murhanzi gw'okuyîma kwâge, omu mwêzi gwa burhanzi, ayigula enyumvi z'aka-Nyamuzinda, anashubizijira bwinjà.

⁴ Anacirhuma abagendihamagala abadâhwa b'abaleviti, na, erhi abà amabashubûliza ebwa lunda lw'ebuzûka-zûba,

⁵ anacibabwîra erhi: «Munyumve nâni baleviti! mucîcêse munagendicêsa aka-Nyamubâho, Nyamuzinda wa basho, munarhenze omu hantu hatagatîfu, ngasi bigalugalu byoshi.

⁶ Ebwa kubà balarha bajizire ecâha, bajira ebiri bibî omu masù ga Nyamubâho, Nyamuzinda wîrhu, bamujandisire*, barhenzize obusù bwâbo ebwa ka-Nyamuzinda, bakayêrekeza omugongo.

⁷ Ciru bahamisire enyumvi z'enyumpa, bazimya n'amatara, barhanaciderhaga mpu bakazigenditumbûkizamwo obukù n'okurherekêra enterekêro z'e nsirîra omu hatagatîfu ha Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli.

⁸ Oburhè bwa Nyamubâho bwanacirhogera omu Yûda n'omu Yeruzalemu, abijira bya kuyôbohya, bya kujugumya, na masheka g'abandi nk'oku munabwîne mwene n'amasù ginyu.

⁹ Na loli oku okwôla kwarhumire ba larha bayîrhwa n'engôrho, kwarhuma bagala bîrhu, bali bîrhu na abakazi bîrhu bahêkwa bujà.

¹⁰ Bunôla ngwêrhe omuhigo gw'okujira endagâno haguma na Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli, ly'obukunizi bwâge burhenga kuli rhwe.

¹¹ Na bunôla bâna bâni murhacibaga bantu banya-kubula bushibirizi, bulya mwe Nyamubâho acîshozire mpu mukaziyimanga embere zâge mukazimukolera, mubè barhumisi bâge, munakazimurherekêra obukù.»

¹² Okubundi abaleviti banacyimuka, baligi:

* **29:6 29, 6** Aga gali mahungamo nka kula bàdesire muli Dan 9, 4-19; Bar 1, 15-22; End 5; Yer 3, 22-25.

Mahati, mugala wa Amasayi; Yoweli, mugala wa Azaryahu, mwene Kehati; na muli bene Merari hali: Kishi, mugala wa Abdi na Azaryahu, mugala wa Yehaleeli. Omu banya-Gershoni, Yoahi, mugala wa Zima, Edeni mugala wa Yoahi.

¹³ Omu bene Elisafani, Shimuri na Yehieli; omu bene Asafu, Zekariyahu na Matanyahu.

¹⁴ Omu bene Hemani, Yehieli na Shimeyi, n'omu bene. Iditunu, Shemaya na Uzieli.

¹⁵ Banacishûbûza bene wâbo, n'erhi babà bamacîcesa, bayisha, nka kulya mwâmi anabarhege-kaga nk'oku ebinwa bya Nyamubâho binadesire, bayisha balicêsa aka-Nyamubâho.

¹⁶ Abadâhwa bajà omu ndalâlâ y'aka-Nyamubâho mpu bakacêse, banacîrhenza omu bululi bw'aka-Nyamubâho ngasi bigalugalu banashimanyire omwôla ka-Nyamubâho, abaleviti banacibirhola, bagendibikabulira omu kabanda ka Kedroni.

¹⁷ Barhangira okucêsa aka-Nyamubâho omu lusiku lurhanzi lw'omwêzi gwa burhanzi; omu nsiku munâni z'omwêzi, bahika omu ndalâlâ y'Aka-Nyamubâho, bashubigeza nsiku munâni erhi badwîrhe bacêsa aka-Nyamubâho; omu lusiku lwa kali ikumi na ndarhu z'omwêzi gwa burhanzi, erhi bamâyûsa.

Enterekêro y'okuhyûla oku ebyâha

¹⁸ Bakanya, banacijà emunda mwâmi Yezekiyahu ali banacimubwîra mpu: «Rhwamacêsa aka-Nyamubâho koshi, oluhêrero lw'enterekêro z'ensirîra n'e birugu byâlwo byoshi, mpu rhwamacêsa amêza g'enterekêro n'ebirugu byâgo.

¹⁹ Na ngasi bindi birugu byoshi mwâmi Akazi ahemulaga amango anali mwâmi, omu mango g'obugoma bwâge, rhwashubîribicêsa; binakola biri embere z'o luhêrero lwa Nyamubâho.»

²⁰ Mwâmi Yezekiyahu erhi abà amazûka sêzisêzi, ashûbûza ab'omu lugo boshi anacisôkera ebwa ka-Nyamubâho.

²¹ Banaciyisha balihêra mpanzi nda, ngand-abuzi nda, bâna-buzi nda na bihebe nda bya nterekêro oku byâha, oku bwâmi, oku ka-Nyamuzinda na kuli Yûda. Mwâmi anacibwîra abadâhwa, bagala ba Aroni mpu babirherekêrere oku luhêrero lwa Nyamubâho.

²² Babaga empanzi, abadâhwa banacirhôla omukò gwâzo, bagushahuliza oku luhêrero, banacibâga engandabuzi, banacishahuliza omukò oku luhêrero, banacibâga abâna-buzi, banacishahuliza omukò oku luhêrero.

²³ Okubundi banaciyisha badwîrhe ebihebe by'enterekêro oku byâha, banacibihêka emunda mwâmi ali boshi n'embugânano y'olubaga, nabo banacibihira kwo amaboko.

²⁴ Abadâhwa babibaga, na omukò gwâbyo bajiramwo enterekêro y'empyûlo oku luhêrero kuli bene Israheli boshi; bulya mwâmi ali arhegesire mpu bajire ezôla nterekêro z'ensirîra kuli bene Israheli boshi n'oku nterekêro y'ebyâha.

²⁵ Ahira abadâhwa omu ka-Nyamubâho, abahà n'emijegereza, enzenze n'ennanga, nk'oku Daudi anarhegekaga omu kushimba ebinwa bya Gadi, mulêbi wa mwâmi n'eby'omulêbi Natani; bulyâla eryo irhegeko lyarhengaga emwa Nyamubâho, omu kanwa k'abalêbi.

²⁶ Abaleviti bayisha bacîheba eruhya haguma n'ebizihwa bya Daudi, n'abadâhwa bayisha badwîrhe emishekera.

²⁷ Yezekiyahu aderha mpu barherekêre enterekêro y'ensirîra oku luhêrero. Amango barhangiraga enterekêro y'ensirîra, barhangira okuyimba olwimbo lwa Nyamubâho n'okubûha emishekera bananunîsa n'ebizihwa bya Daudi, mwâmi w'Israheli.

²⁸ Embugânano y'olubaga yoshi yafukamiriza, bayimba olwimbo lwa okukuza Nyamubâho, babûha emishekera, na ngasi kundi koshi kuhika bamala enterekêro y'ensirîra.

Okushubîrira oburherekêre

²⁹ Erhi bamala enterekêro y'ensirîra, mwâmi haguma n'abantu bali boshi naye, bafukama baharâmya.

³⁰ Mwâmi Yezekiyahu boshi n'abarhambo, babwîra abaleviti mpu bakuze Nyamubâho n'ebinwa bya Daudi n'ebya omulêbi Asafu, bakuza n'obusîme bunene, bayûnama baharâmya.

³¹ Okubundi Yezekiyahu ajà omu kanwa aderha erhi: «Bunôla mwamashubicîrherekêra buhyâhya emwa Nyamubâho, yegeragi, muhâne enterekêro zinyu n'obukuze munôla ka-Nyamuzinda.» Embugânano y'olubaga yanacyiisha edwîrhe enterekêro n'e by'obukuze, na ngasi banali ba murhima muhanyi, bakazihâna enterekêro zâbo z'ensirîra.

³² Omubalê gw'enterekêro z'ensirîra zahânagwa n'embugânano y'olubaga zahika omu nkâfu makumî gali nda, bihebe igana na bâna-buzi

magana abirhi: ebyôla byoshi oku nterekêro y'ensirîra bahâga Nyamubâho,

³³ banarherekêra zindi nkâfu magana gali ndarhu, na bibuzi bihumbi bisharhu.

³⁴ Ci ebwa kubà abadâhwa bali basungunu, barhankahashire okubâga bônene enterekêro z'ensirîra, bene wâbo b'abaleviti babarhabâla kuhika bamala omukolo goshi na kuhika abandî badâhwa bayûsa okucîcêsa, bulya abaleviti bali babiduhire okucêsa emirhima yâbo okushingânîne kulusha abadâhwa.

³⁵ Kandi n'enterekêro z'ensirîra zàli nyinji, n'okuyûshûla enterekêro z'amashushi oku nterekêro z'omurhûla n'ebindi by'embulaga oku kujira enterekêro y'ensirîra. Ntyôla kwo bashubiriyumanyanya obugashânize Omu ka-Nyamuzinda.

³⁶ Hezekiyahu, n'olubaga loshi basîma bwenêne kuli ebyôla Nyamuzinda ali arheganyize olubaga, bulya byâli bintu byajiragwa cifudukwè.

30

Okulâlîka olubaga okukuza olusiku lukulu lwa Basâka

¹ Yezekiyahu anacirhuma entumwa omu Israheli n'omu Yûda mwoshi; arhuma n'amaruba emwa Efrayimu n'emwa Menashè g'okubalâlîka mpu bayîshe ebwa ka-Nyamuzinda omu kukuza olusiku lukulu lwa Basâka oku irenge Iya Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli.

² Mwâmi, abarhambo bâge n'endêko y'olubaga loshi lw'e Yeruzalemu lwâli lwamarhangijira

ihano ly'okukuza olusiku lukulu lwa Basâka omu mwêzi gwa kabirhi.

³ Bajiraga ntyôla ebwa kubà barhahashaga okulujira omu mango gâlwo bulya abadâhwa barhali bacicicêsa kulya kunakwânîne, na kandi olubaga lurhali lucishimânana aha Yeruzalemu.

⁴ Okwôla kwabonekana nka kuli kwinjà omu masù ga mwâmi n'embugânano yoshi.

⁵ Bahiga ntyôla okugeza omulâli omu Israheli moshi, kurhenga e Bersheba e Dani, mpu bajè e Yeruzalemu bayîshikuza olusiku lukulu lwa Basâka oku irenge lya Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli; bulya bàrhacilukuzagya omu kuyisha kw'abantu boshi, nk'oku binayandisirwe.

⁶ Abalibisi banacirhôla amaruba ga mwâmi n'aga abarhambo banacizunguluka Israheli yêshi na Yûda mpu bajè balâlîka, nk'oku irhegeko lya mwâmi linadesire: Bene Israheli, yîshi emwa Nyamubâho, Nyamuzinda w'Abrahamu, wa Izaki na wa Israheli, naye anashubija emunda abasigalaga bali, emunda bali balya muli mwe bashugunusire omu nfune z'abâmi b'e Sîriya.

⁷ Murhabâga aka basho n'aka bene winyu abagomeraga Nyamuzinda wa b'îshe wâbo, kuhika abalekêrcra babanyaga banabashandabanya nk'oku munabwîne.

⁸ Murhabâga ba cikanyi cirhagomba aka basho; herezi Nyamubâho okuboko, yîshi ebwa nyumpa yâge eyi ajiraga nyimâna ensiku zoshi, munakolere Nyamubâho, Nyamuzinda winyu, lyo omuliro gw'obukunizi bwâge gumurhengakwo.

⁹ Ebwa kubà erhi mwankagomire Nyamubâho, bene winyu na bagala binyu banahashibona

obwonjo emwa balya babahimaga, ciru banabagalule muno cihugo, bulya Nyamubâho, Nyamuzinda winyu ali wa lukogo na wa bwonjo, arhanamurhenzekwo obusû bwâge, nka mwankashubira emunda ali.

¹⁰ Abalibisi bakanya, kurhenga omu lugo kujà omu lundi, bagera omu cihugo ca Efrayimu coshi, bagera omu ca Menashè kuhika emwa Zabuloni, bajà babashekera n'okubagayaguza.

¹¹ Bantu baguma baguma bwônene omu bene Aseri, bene-Menashè na bene Zabuloni, bacîrhôhize, banacijà e Yeruzalemu.

¹² Ci kwônene abantu b'omu Yûda, Nyamuzinda abahà murhima muguma gw'okuyumva n'okushimba irhegeko lya mwâmi. N'ery'abarhambo, nk'oku kanadesire akanwa ka Nyamubâho.

¹³ Olubaga lwabugânana aha Yeruzalemu omu kukuza olusiku lukulu lw'emigati erhalimwo lwango omu mwêzi gwa kabirhi: yali mbugânano ya bantu banji bwenêne.

¹⁴ Barhondêra okuhongola empêrero zâli aha Yeruzalemu; barhenza empêrero z'obukù zoshi bagendizikabulira omu kabanda ka Kedroni.

Basâka n'emigati erhalimwo lwango

¹⁵ Barherekêra olusiku lukulu lwa Basâka omu nsiku ikumi n'ini z'omwêzi gwa kabirhi. Abadâhwa n'abaleviti bayumva enshonyi zabagwârha erhi kukêreza kwâbo kurhuma, nabo bacicêsa, barherekêra enterekêro z'ensirîra omu ka-Nyamubâho.

¹⁶ Bakazâgijira emikolo yâbo nk'oku banarhegesirwe n'irhegeko lya Mûsa, muntu wa Nyamuzinda: nabo abadâhwa bakazibulaga omukò bamaguhâbwa n'abaleviti.

¹⁷ Ebwa kubà omu mbugânano mwâli bantu banji barhali basâgicîcêsa, abaleviti barhegekwa okurherekêra enterekêro za Basâka kuli abôla barhali bacicêsize, lyo babarherekêra emwa Nyamubâho.

¹⁸ Ebwa kubà bantu banji omu lubaga, bantu banji b'emwa bene Efrayimu, emwa bene Menashè, emwa bene Isakari n'emwa bene Zabuloni, barhali bacicêsize, balya Basâka buzira okushimba kulya kunayandisirwe. Ci Yezekiyahu abasengerera aderha erhi: «Mâshi, Nyamubâho ntahwa lukogo,

¹⁹ ababalire abâla bantu bayishaga balongereza n'omurhima gwâbo goshi, Nyamuzinda wa b'îshe, ciru n'omu bucêse bukwânîne omu ka-Nyamuzinda.»

²⁰ Nyamubâho ayumva omusengero gwa Yezekiyahu, afumya olubaga.

²¹ Bene Israheli bali aha Yeruzalemu bakuza olukulu lw'emigati erhalimwo lwango nsiku nda zoshi n'obushagaluke bunene, na ngasi lusiku, abaleviti n'abadâhwa akazâgikuza Nyamubâho n'ebizihwa binene oku Irengi lya Nyamubâho.

²² Yezekiyahu aderha ebinwa by'okusîmîsa abaleviti bakazâgikolêsa obukengêre bwâbo boshi omu mukolo gwa Nyamubâho. Balya embâgwa z'olusiku lukulu, nsiku nda zoshi, bakazirherekêra enterekêro z'omurhûla n'okukuza Nyamubâho, Nyamuzinda wa b'îshe

wâbo.

²³ Embugânano yanaciyumvanya omu kushu-bigeza zindi nsiku nda omu kukuza olwôla lusiku lukulu n'obushagaluke bunene.

²⁴ Ebwa kubà Yezekiyahu, mwâmi w'e Yûda ali amâhà olubaga mpanzi cihumbi, bihumbi nda bya bibuzi, n'abarhambo bala bayîrha empanzi cihumbi, bihumbi ikumi bya bibuzi n'abadâhwa banji bali bamacicêsa.

²⁵ Embugânano ya bene Yûda boshi, abadâhwa n'abaleviti, embugânano y'abantu barhenga omu Israheli, n'abandi bashimbûlizi barhengaga omu Israheli nîsi erhi abayûbakaga omu Yûda, boshi basîma bwenêne.

²⁶ Ahôla Yeruzalemu bagezaho ensiku nkulu z'obusîme bunene, obu kurhenga amango ga Salomoni, mugala wa Daudi, mwâmi w'Israheli, burhali busâg'ibonekana bundi aha Yeruzalemu.

²⁷ Abadâhwa baleviti barhondêra okujà kwag-isha olubaga, n'izû lyâbo lyayumvîkana, omusen-gero gwâbo gwahika omu hatagatîfu ha Nya-mubâho, omu mpingu.

31

Okubera ensanamu z'abazimu
n'okuyumanyanya obugashânize

¹ Erhi okwôla koshi kubà kwamahwa, bene Israheli bali ahôla, bakanya bajà omu ngo za Yûda, bajà babêra amabuye magwîke, bajà batwa enshanga, bakundula empêro zâli omu hantu h'enyanya omu birhwa, kuguma n'ernpêrero zâli omu Yûda moshi n'omu cihugo ca bene Benyamini, eca bene Efrayimu na Menashè,

balinda babihirigisa byoshi Enyuma z'ahôla bene Israheli bajà bashubira ngasi baguma omu ngo zâbo, ngasi muguma omu mwâge.

Abadâhwa bakengêsibwa omu mukolo gwâbo

² Yezekiyahu, agabanya abadâhwa n'abaleviti nk'oku emirhwe yaho yanali, ngasi muguma omu badâhwa erhi baleviti nk'oku emikolo yâbo yanali, ajira abakazikola oku nterekêro y'ensirîra, abà oku nterekêro z'omurhûla, abà omukolo gw'obugashânize, abà okuyimba n'okukuza, abakazikola aha mihango y'ecihando ca Nyamubâho.

³ Ayanka omu bintu byâge, ecigabi ca mwâmi cakazâgihûnwa oku nterekêro z'ensirîra, oku nterekêro z'ensirîra z'esêzi na bijingo n'oku nterekêro za Sabato, ez'omwêzi n'ez'ensiku nkulu nk'oku binayandisirwe omu burhegesi bwa Nyamubâho.

⁴ Anacibwîra olubaga lwayûbakaga omu Yeruzalemu bakazihâna ecigabi c'abadâhwa n'ec'abaleviti lyo bayôrha bacîhizire oku burhegesi bwa Nyamubâho.

⁵ Erhi lyo irhegeko limanyîkana hoshi, bene Israheli bajà bahûna birhali binyi oku bisârûlwa byâbo birhangiriza by'engano, eby'idivayi lihyâhya, eby'amavurha, ebya obûci na ngasi byoshi binasârûlwa omu mashwa; kuguma bahêka mwandu entûlo za byoshi.

⁶ Bene Israheli na bene Yûda bayûbakaga omu ngo za Yûda, bahâna nabo entûlo y'enkafu, ey'ebibuzi, ey'ebintu bitagatîfu

byakazagirherekêrwa Nyamubâho, Nyamuzinda wâbo; bajà bajira ebirundo bya ngasi lubero.

⁷ Barhondêraga okukazijira ebirundo kurhenga oku mwêzi gwa kasharhu, bagendibimalîra oku mwêzi gwa kali nda.

⁸ Yezekiyahu boshi n'abarhambo bayisha, erhi bahà bama bona ebirundo, bakuza Nyamubâho n'olubaga lw'Israheli.

⁹ Yezekiyahu anacidôsa abadâhwa n'abaleviti oku biyêrekîre ebyôla birundo.

¹⁰ Omudâhwa mukulu Azaryahu, w'oku mulala gwa Sadoki anacimushuza erhi: «Kurhenga amango banarhangiraga okukazilêrha entûlo zinarhegesirwe omu ka-Nyamuzinda, rhwakazirya, rhwanasiza binji, ebwa kubà Nyamubâho agishire olubaga lwâge, n'omusigala guli eyi nûndo yoshi.»

¹¹ Yezekiyahu aderha mpu barheganye ebiyûmpa omu ka-Nyamuzinda, banacibirheganya.

¹² Bakaziyîsha balihâna kulya kunashingânîne, entûlo zirhegesirwe n'empongano kuguma n'ebintu bitagatîfu. Babibîsa omuleviti Kenaniyahu, nka murhambo n'omulumuna Shimeyi nka murhambo wa kabirhi*.

¹³ Yehieli, Azaziyahu, Nahati, Asaheli, Yerimoti, Yozabadi, Elieli, Yismakiyahu, Mahati na Benayahu bo bali balanzi, bakazâgirhegekwa na Kenaniyahu n'omulumuna Shimeyi omu kushimba enkerekanyo ya mwâmi Yezekiyahu n'Azariyahu, murhambo w'aka-Nyamuzinda.

* **31:12 31, 12** Rhulole muli Lev 7, 14; Mib 5, 9.

14 Omuleviti Korè, mugala wa Yimuna, ye wakazâgilanga omuhango gw'e buzûka-zûba, ye wakazâgiyankirira entûlo z'obulonza bwinjà bakazâgilerhera Nyamubâho mpu baberûle ebi barhûzire Nyamubâho n'ebintu bitagatîfu bwenêne.

15 Oku burhegesi bwâge, bakazâg'ikola n'obwîkubagirwa boshi, omu ngo z'abadâhwa, Edeni, Minyamini, Yeshua, Shemayahu, Amariyahu na Shekanyahu, mpu bakazigabira bene wâbo, bakazigabira abakulu kuguma nk'abarho, nk'oku emirhwe yâbo yanali.

16 Kuhirakwo abantu balikola bayandike, kurhenga oku oli myâka isharhu muburhe kujà enyanya, ngasi boshi bakazâgiyisha ebwa ka-Nyamuzinda bakazâg'ihabwa kantu kalebe oku mukolo gwâbo, kulya banagabirwe, n'oku emirhwe yâbo enali.

17 Ecitabu c'abadâhwa, amazîno gâbo gali gayandisirwe omu kushimba emilala yâbo, nabo abaleviti bali bayandisirwe, kurhenga oku wa myâka makumi abirhi ali muburhe kuj'enyanza, omu kushimba emikolo yâbo n'emirhwe yâbo.

18 Ecôla citabu càli ciyandisirwemwo abâna bâbo boshi, abakazi bâbo, bagala bâbo n'abanyere bâbo n'oku mbugânano yâbo yoshi, ebwa kubà n'obwîkubagirwa bwâbo bakazâgikola n'omurhima gw'obutagatîfu, oku bintu bitagagifu.

19 Oku biyêrekîre bene Aroni, abadâhwa bali bayûbasire omu bishagala bya eburhambi omu ngo zâbo, bali bagwêrhe nabo omu ngasi lugo, abantu bamanyîkîne ngasi muguma n'izîno

lyâge, bali bahâbirwe ogwôla mukolo g'okuja kwagabira abandi, oku ngasi wa bûko mulume omu badâhwa n'oku ngasi baleviti bayandike.

²⁰ Ntyôla kwo Yezekiyahu ajizire omu Yûda mwoshi, ajira kwinja, okushingânine n'okuli kw'okunali embere za Nyamubâho, Nyamuzinda wâge.

²¹ Omu ngasi mukolo akazâgirhangira guyêrekîre aka-Nyamubâho, guyêrekîre oburhegesi, guyêrekîre amarhegeko, omu kulongereza Nyamuzinda wâge, akazâgigukola n'omurhima gwâge goshi, anaguyukirize bwinja.

32

Senakeribu arhêra Yûda

¹ Erhi ebyôla bintu n'ebijiro by'okushubillumûla obwîkubagirwa bwâbo bibà byamahwa, Senakeribu, mwâmi w'e Asîriya ayisha arhabâlîre omu Yûda, atwa ecirâlo oku burhambi bw'engo nzibu-zibu, omu kulonza okuzinyaga.

² Erhi Yezekiyahu abona oku Senakeribu ayîshire n'oku ayêrekîre e Yeruzalemu mpu amunyâge,

³ ajira haguma n'abarhambo bâge n'abalwî bâge b'entwâli mpu bazibe amaliba goshi gali eburhambi bw'olugo, banacimurhabâla.

⁴ Olubaga mwandu lwashubûzanya, lwaziba amaliba n'enyîshi nsungunu zakazâgihulula omu cihugo, bakaziderha mpu: «Cankarhuma hano oyo mwâmi w'e Asîriya ayisha munôla cihugo ayîshishîmâna amîshi manji?»

⁵ Yezekeyahu ajamwo oburhwâli, arhondêra okushubija ayûbaka olukûta lwâli lwamaja lwa-hongoka, anashakâla n'enkingi zoshi; ayûbaka n'olundi lukûta eburhambi bw'olugo, anaciz-ibuhya Milo omu lugo lwa Daudi; atulîsa emi-rasano mwandu n'empenzi.

⁶ Ahira abarhambo balwî oku lubaga n'erhi abà amabashubûliza eburhambi bwâge omu ngo eri aha muhango gw'olugo, ababwîra ebinwa byabarhwa oku murhima aderha erhi:

⁷ «Muzibuhe munarhwâlihe, murhayôbohaga murhanarhemukaga embere z'oyôla mwâmi w'e Asîriya n'embere z'ogwôla mwandu gw'abantu bali boshi naye; bulya oli haguma na nîrhu alushire oli haguma naye.

⁸ Ye, ayîshirirhabâlwa n'okuboko kw'abantu, ci rhwono Nyamubâho yêne ye warhuhêka omu kulwa kwîrhu». Olubaga lwacîkubagira bwenêne ebyôla binwa bya Yezekeyahu mwâmi w'e Buyahudi.

Okulogorha kwa Senakeribu

⁹ Enyuma z'ahôla Senakeribu, mwâmi w'Asîriya arhuma abarhumisi bâge e Yeruzalemu, naye agôla mango erhi ali aha Lakishi n'emirhwe yâge yoshi. Anacirhuma abôla barhumisi emwa Yezekeyahu mwâmi w'e Yûda n'emwa abantu boshi h'e Yûda bali aha Yeruzalemu mpu bababwîre erhi:

¹⁰ «Kwo amâderha ntyâla Senakeribu mwâmi w'e Asîriya: Bici mucîkubagîre obwôla mwalinda bamugorha aha Yeruzalemu?

11 “Ka Yezekiyahu arhamurhebe arhume mwâfà n’ishali n’enyôrha, ene aderha erhi: Nyamubâho, Nyamuzinda wîrhu arhuyôkola omu maboko g’o mwâmi w’e Asîriya”.

12 “K’arhali oyôla Yezekiyahu, ye olya wajàga arhenza e mpêrero omu hantu h’enyanya kuguma n’ezindi mpêrero za Nyamubâho omu kujà kwaderha e Yûda n’e Yeruzalemu erhi: Mwakazifukamiriza embere z’oluhêrero luguma lwonênè na mwakazirherekêraho obukù?”

13 “Ka murhamanyiri ebi ba larha na nâni rhwakolîre embaga z’omu bihugo? Ka banyamuzinda ba ebyôla bihugo bahashire okuyôkola okunali, ebyôla bihugo omu nfune zâni?”

14 “Ndi, omu ba nyamuzinda b’ebyôla bihugo balarha baherêrekezagya, ndi muli bo wayishire okuyôkola olubaga lwâge omu kuboko kwâni, lyo oyôla nyamuzinda winyu ahasha naye okubayôkola omu kuboko kwâni?”

15 “Bunôla mumanye Yezekiyahu arhabashumikaga n’okubarheba kwa bene okûla! Murhacîkubagiraga ye, bulya ntâye nyamuzinda wa ciru n’olubaga luguma kandi erhi bwâmi buguma wahashire okuyôkola olubaga lwâge omu nfune zâni nîsi erhi omu nfune za balarha; kurhigi oyôla nyamuzinda winyu ciru yêhe arha nkahasha okubarhenza omu maboko gâni.”»

16 Abôla barhumisi ba Senakeribu bajà baderha binji bya kujacira Nyamubâho, Nyamuzinda na Yezekiyahu omurhumisi wâge.

17 Kandi omu kujà ajâcira Nyamubâho, Nyamuzinda w’Israheli, n’omu kujaderha ebinwa bi-

galugalu kuli Nyamubâho, ayandika aga maruba gadesire ntyâla: «Nka kulyâla banyamuzinda b'amashanja gali omu bihugo, barhahashaga okuyôkola olubaga lwâbo omu kuboko kwâni, kwo na kuguma, nyamuzinda wa Yezekiyahu arhahashe okuyôkola olubaga lwâge omu kuboko kwâni.»

¹⁸ Abarhumisi bâge banacirhondêra okubirikira n'izû linene, emunda olubaga lw'e Yeruzalemu lwâli oku lukûta, mpu baluyôbohye banalurhemule, lyo bahasha ntyôla okurhola olugo.

¹⁹ Ebi bakazigiderha kuli Nyamuzinda wa Yeruzalemu, byâli bya kumugerera oku banyamuzinda b'ezindi mbaga za hanôla igulu, abajiragwa n'okuboko kw'omuntu.

Omusengero gwa Yezekiyahu

²⁰ Okwôla kwarhuma mwâmi Yezekiyahu n'omulêbi Yeshayahu, mugala wa Amotsi, barhangira okushenga n'okubirikira empingu.

²¹ Nyamubâho anacirhuma malahika wayîshigiherêrekeza abalwî boshi, abaluzi n'abarhambo bali oku cihando c'ôyo mwâmi w'e Asîriya. Oyôla mwâmi ajogonja n'enshonyi ashubira omu cihugo câge. Erhi ajâ omu nyumpa ya nyamuzinda wâge, baguma omu barhenga omu bulâ bwâge yênene, bamuyîrhira omwôla n'engôrho.

²² Nyamubâho anaciyôkola ntyôla Yezekiyahu n'abantu b'e Yeruzalemu omu kuboko kw'abashombanyi bâbo boshi, anakazibarhenza empande zoshi.

²³ Bantu banji bakaziyîsha badwîrhe enterekêro zâbo aha Yeruzalemu balihêra Nyamubâho, banakaziyîsha badwîrhîre Yezekiyahu, mwâmi w'e Yûda ntûlo nyinji, n'okwôla kwarhuma ajâ irenge omu masû g'amashanja goshi.

²⁴ Muli agôla mango Yezekiyahu alwâla alonz'ifâ. Ashenga Nyamubâho, na Nyamubâho amudesa amujirira n'ecisômerîne.

²⁵ Ci kwônene Yezekiyahu arhavugaga omunkwa kuli agôla minjà ajiriragwa, ci omurhima gwâge gwabâ kucîbona gucîbona, na ntyo oburhê bwa Nyamubâho bwayâka kuli ye na kuli Yûda n'e Yeruzalemu.

²⁶ Yezekiyahu acîrhôhya ahûna obwonjo kuli obwôla bucîbone bw'omurhima gwâge, acîrhôhya ye yêne, kuguma n'abantu b'e Yeru zalemu, ntyo obukunizi bwa Nyamubâho burhacibayîshiraga amango g'obuzîne bwa Yezekiyahu.

Obugale n'emikolo ya Yezekiyahu. Okufâ kwa Yezekiyahu

²⁷ Yezekiyahu abona amagale manji anajâ irenge bwenêne. Acîjirira embîko z'amarhale, ez'amasholo, ez'amabuye g'engulo ndârhi, ez'emigavu, ez'empenzi n'eza ngasi bintu byankacîfinjwa.

²⁸ Kuguma ayûbaka n'embîko z'engano, eza idivayi n'eza amavurha, enyumpa z'enfarasi n'ebindi bishwêkwa bya ngasi lubero, anali agwêrhe amasò g'ebintu mwandu omu lugo lwâbyo.

²⁹ Acîyûbakira engo, anashweka masô manji ga nkâfu, aga ebibuzi, ebwa kubà Nyamubâho ali amuhîre bintu mwandu.

³⁰ Kandi ali oyôla Yezekiyahu, ye wajagiziba enjira y'enyanya y'amîshi ga Gihoni, agayêrekeza idako ebwa buzika-zûba bw'olugo lwa Daudi. Yezekiyahu ayôloloka omu mirimo yâge yoshi.

³¹ Na Nyamuzinda arhaderhaga mpu amulikirira emw'abantu bakazâgirhumwa n'abanya buhashe b'e Babiloni mpu bayishimudôsa emyanzi ya cirya cisômerîne câbâga omu cihugo n'okumurhangula, lyo bamanya ebimubà omu murhima byoshi.

³² Ebisigîre by'ebijiro bya Yezekiyahu, emikolo yâge y'obukunda-Lulema ajizire, alà oku ebyôla biri biyandike omu binwa by'omulêbi Yeshayahu, mugala wa Amotsi, n'omu citabu c'Abâmi b'e Yûda n'abà Israheli.

³³ Yezekiyahu acîhengeka aha burhambi bwa b'îshe, banacimubisha omu hantu h'enyanya bwenêne omu nshinda za bene Daudi. Abantu b'e Yûda boshi n'abantu b'e Yeruzalemu bamuhà irenge n'obukuze bwenêne aha kufà kwâge. Omugala Menashè anaciyîma ahâli hâge.

33

Obubî bwa Menashè

¹ Menashè ali agwêrhe myâka ikumi n'ibirhi ali abusirwe erhi abà mwâmi, anaciyîma myâka makumi arhanu n'irhanu ali mwâmi aha Yeruzalemu.

² Ajira ebiri bigalugalu omu masù ga Nyamubâho, ayiga amabî ga galya mashanja Nyamubâho akungushaga embere za bene Israheli.

³ Ashubirhondêra okujà ayûbaka empêro omu hantu h'enyanya omu birhondo, ezi îshe Yezekiyahu akazâgihongola; ayûbaka empêrero kuli ba Baali, ashubijà ajira enshanga, akazifukamira abazimu b'oku nkuba boshi n'okubakolera.

⁴ Ayûbaka empêrero omu ka-Nyamubâho, kalya Nyamubâho aderhagakwo erhi: «Omu Yeruzalemu mwo nahira izîno lyâni ensiku zoshi.»

⁵ Ayûbaka empêrero oku bazimu b'oku nkuba boshi omu maluli gombi g'aka-Nyamubâho.

⁶ Ageza abâna bâge omu muliro omu kabanda ka bene Hinomi. Akazâgijira ebwa endagwê y'olujimbi, okulaguza n'ebya obukurungu, ashubihira omu cihugo emandwa n'abalozi. Ajira mabî manji omu masù ga Nyamubâho, galya ga okumukuniza.

⁷ Ahira ensanamu y'omuzimu ajiraga omu ka-Nyamuzinda, kalya Nyamuzinda yêne abwîraga kwo Daudi n'omugala Salomoni erhi: «Muli eyîra nyumpa, n'omûla Yeruzalemu mwo nacîshozire e mwa bene Israheli boshi, oku mwo nahira izîno lyâni ensiku zoshi.

⁸ «Ntakaciziga amagulu ga bene Israheli gajà gazungula eyi n'eyi omu cihugo nahâga basho, casinga bakazishîbirira okujira oku nabarhegekaga, omu kushimba oburhegesi, amarhegeko n'engeso nabarhegekaga kuli Mûsa».

⁹ Menashê ahabula Yûda n'abantu b'e Yeruzalemu, balinda bajira amabî garhalusire amabî

gajiragwa na galya mashanja Nyamubâho amaliraga embere za bene Israheli.

¹⁰ Nyamubâho abwîra Menashè na olubaga lwâge ci barhayumvagya.

Menashè agwârha mpira anahûna obwonjo

¹¹ Lêro Nyamubâho anaciyisha abarhumire abarhambo n'engabo y'abalwî ba mwâmi w'e Asîriya, bagwârha Menashè n'ebyûma by'amîno-mîno n'erhi babà bamâmushwêka na ba caburhinda babirhi b'ecûma c'omulinga bamuhêka e Babiloni.

¹² Erhi abà akola ali omu malibuko, arhondêra okushenga Nyamubâho, Nyamuzinda wâge acîrhôhereza embere za Nyamubâho Nyamuzinda wa b'îshe.

¹³ Amushenga na Nyamubâho acîlekêrera agomba ayumvîrhiza omusengero gwâge, anacimushubiza e Yeruzalemu omu bwâmi bwâge. Menashè anacimanyira ahôla oku Nyamubâho yêne ye onabà Nyamuzinda.

¹⁴ Enyuma z'ahôla ayûbaka olukûta lw'embuga oku lugo lwa Daudi, olunda lw'e buzika zûba ebwa Gihoni omu kabanda kuhika aha muhango gw'enfî, mpu luhasha okuzonga Ofeli, anaciluyinamula bwenêne lwajà enyanya. Anacijira abarhambo b'abasirika omu ngasi ngo nzibuzibu z'omu Yûda.

¹⁵ Arhenza omu ka-Nyamubâho balya banyamuzinda b'embuga, arhenza mwo n'erya nsanamu y'omuzimu kuguma n'empêrero ajaga ayûbaka oku ntongo y'aka-Nyamubâho aha Yeruzalemu agendikweba kuli n'olugo.

16 Ashubiyûbaka oluhêrero lwa Nyamubâho, anarherekêrakwo enterekêro z'omurhûla n'eza okuvuga omunkwa, anacibwîra Yûda mpu akazikolera Nyamubâho Nyamuzinda w'Israheli.

17 Ci kwônene olubaga lwanakulikiza okukazirherekêra omu birhwa, lwakazirherekêra Nyamubâho yêne, Nyamuzinda walwo.

18 Ebisigîre oku bijiro bya Menashê, omusengero gwâge emwa Nyamuzinda wâge, n'ebinwa by'abalêbi bakazâgimushambâza okw'izîno lya Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli, alà oku okwôla kuli omu Bijiro by'Amabî g'Israheli.

19 Omusengero gwâge na kurhi ayumvûbagwa, ebyâha n'obugoma bwâge boshi, ahantu ajaga ayûbaka empêrero enyanya omu rhurhondo, aha ajaga ahira enshanga n'ensanamu embere arhòhekere, alà oku okwôla kuli kuyandike omu binwa bya Hozayi.

20 Menashê acîhengeka aha burhambi bwa b'îshe, banacimubisha aha nyumpa yâge. Omugala Amoni ayîma ahâli hâge.

Olwa Amoni

21 Amoni ali akola agwêrhe myâka makumi abirhi ali muburhe erhi abà mwâmi, anaciyîma myâka ibirhi* aha Yeruzalemu.

22 Ajira ebiri bigalugalu omu masù ga Nyamubâho, nk'oku îshe Menashê ajiraga. Amoni ajihâna enterekêro emwa ensanamu zoshi îshe Menashê ajiraga, anazirhumikira.

* 33:21 33, 21 Omu kushimba engerêrezo z'abantu b'omu Ndagâno ya Mîra, okulama nsiku nyinji, gubà mugisho gwa Nyamuzinda omu kushimbana n'ebijiro biru binjà.

²³ Arhanacîrhohekezagya embere za Nya-mubâho nk'oku îshe Menashè acîrhôhekezagya, ci yêhe kwabà kuyûshûla ayûshûla ebyâha.

²⁴ Abarhumisi bâge bamujirira irhigi ly'okumuyîrha, banacimuyîrhira omu nyumpa yâge.

²⁵ Ci olubaga lwa omu cihugo, lwayîrha ngasi boshi banajâga omu irhigi ly'okuyîrha mwâmi Amoni, n'ahâli hâge, olubaga lwanayîmika omu-gala Yoshiyahu.

34

Olwa Yoshiyahu

¹ Yoshiyahu ali akola agwêrhe myâka munâni erhi abà mwâmi, ayîma myâka makumi asharhu na muguma ali mwâmi aha Yeruzalemu.

² Ajira ebishingânîne omu masù ga Nya-mubâho, anashimba enjira z'îshe Daudi, arhager-aga eburhambi oli ebwa kulyo oli ebwa kumoshô.

Oluhindu lurhanzi w'oburhegesi bwa Yoshiyahu

³ Omu mwâka gwa kali munâni kurhenga ali mwâmi, erhi abà akola ali mwâna wabona, arhangira okukazilongereza Nyamubâho, Nyamuzinda w'îshe Daudi, n'omu mwâka gwa kali ikumi na kabirhi arhondêra okukazirhenza ngasi hyanali hibî omu Yûda n'omu Yeruzalemu; arhenzamwo empêrero z'ahantu h'enyanya omu birhondo, enshanga, ensanamu zabinjagwa n'ezatulagwa.

⁴ Bashambûla embere zâge empêrero za ba Baali, akulumbya ensanamu zâlî zirherekîrwe

izûba, zàli zihizirwe enyanya; ajonjaga enshanga, ensanamu mbinjûle n'ensanamu ntule n'erhi abà amazijira mutulo, ogwôla mutulo agugalagaliza oku nshinda z'abakazagizirherekêra enterekêro.

⁵ Amavuha g'abadâhwa agayôkera oku mpêrero zâbo. Acêsa ntyo omu Yûda n'omu Yeruzalemu.

⁶ Kuguma omu ngo za bene Menashè, eza bene Efrayimu, eza bene Simoni na kuhika bene Nefutali,

⁷ Omu bishabûkiza, omu marhambi goshi, ajà ahirimya mwo empêrero, ajà ajojanga anajira mutulo enshanga zoshi, ensanamu zabinjagwa zoshi, anajà akulumbya ensanamu zoshi zàli zirherekîrwe izûba omu cihugo c'Israheli coshi. Enyuma z'ahôla ashubira e Yeruzalemu.

Okushubiyûbaka aka-Nyamuzinda

⁸ Omu mwâka gwa kali ikumi na munâni gwa okuyîma kwâge, erhi abà amacêsa ecihugo n'aka-Nyamuzinda, anacirhuma Shafani, mugala wa Asaliyahu, Maseyahu, musirika wakazâgirhegeka olugo, na Yoha, mugala wa Yohazi, kabîka-myandiko, abarhuma mpu bagendishubiyûbaka aka-Nyamuzinda wâge.

⁹ Bajà emunda Hilikiyahu ali ye wali mudâhwa mukulu, banacihâna enfaranga zadwîrhwe omu ka-Nyamuzinda, n'ezi abaleviti bakazâgilanga emihango bahâbagwa emwa bene Menashè n'emwa bene Efrayimu n'emwa bene Israheli, emwa bene Yûda boshi emwa bene Benyamini n'emwa abantu b'e Yeruzalemu boshi.

¹⁰ Abalanzi b'aka-Nyamubâho bazihira omu maboko ga owakazagijirîsa emikolo

y'okuyûbaka, n'abôla bakozi, ezôla nfaranga zoshi bazikolêsa oku kushakûlula n'okuzibuhya aka-Nyamuzinda,

¹¹ bazihà abalenga ba okujira emirhamba n'abà okuyûbaka bagendigulamwo amabuye marhendêze n'emirhi y'okujira emirhamba n'emitungo y'emyûbako abâmi b'e Yûda bàhongolaga.

¹² Abôla bantu bajà n'obwîkubagirwa omu mukolo gwâbo. Bali bagwêrhe abakazilola emikolo oku yajirwa, bali Yahati na Obadiyahu, baleviti ba muli bene Merari, Zakariya na Meshu-lami ba muli bene Kehati bo bakazâgibayêresa kurhi bakola haguma n'abandi baleviti balya banakazâgihêka boshi nabo ebizihwa.

¹³ Abôla bakazâgiyêrekana emikolo n'okulola ngasi bandi bakozi oku ngasi mukolo. Hali abandi baleviti bali bandisi, abakazagilanga ebirugu by'omu nyumpa n'abalanzi b'emihango.

Ecitabu c'Amarhegeko ga Nyakasane

¹⁴ Erhi bakola barhôla enfaranga zadwîrhwe omu ka-Nyamubâho, omudâhwa Hilikiyahu arhôla ecitabu c'oburhegesi bwa Nyamubâho ecahânagwa na Mûsa.

¹⁵ Okubundi, Hilikiyahu ajà omu kanwa abwîra Shafani ye mwandisi erhi «Namarhôla ecitabu c'oburhegesi omu Ka-Nyamubâho;»

¹⁶ Hilikiyahu, ciryà citabu anacicihêreza Shafani. Naye Shafani, ciryà citabu acihêkera mwâmi, kandi anamumanyîsa olwa emikolo aderha erhi: «Ngasi oku banali babwîzire abarhumisi bâwe bakujizire.

17 Bayansire enfaranga zàli omu ka-Nyamubâho, bazihà abalanzi n'abakazagijirîsa omukolo.»

18 Omwandisi Shafani ashubi bwîra mwâmi ogûla mwanzi erhi: «Omudâhwa Hilikiyahu anampîre ecitabu.» Shafani anacisoma muli ecôla citabu anali embere za mwâmi.

19 Erhi mwâmi ayumva ebinwa by'obôla burhengesi, asharhula emyambalo yâge,

20 anacihûna erîra irhegeko emwa Hilikiyahu, emwa Ahikamu, mugala wa Shafani, emwa Abdoni mugala wa Mika, ye wali mwandisi, n'emwa Asaya murhumisi wa mwâmi ababwîra erhi:

21 «Mukanye mugendindôkeza Nyamubâho ebinyêrekîre, ebiyêrekîre abasigalaga b'omu Israheli, n'abà omu Yûda muli ebîra binwa bisomirwe mw'eci citabu barhôlaga; bulya obukunizi bwa Nyamubâho buli bunji kuli rhwe, ebwa kubà ba larha barhashimbaga akanwa ka Nyamubâho erhi baleka okukazijira nk'oku binayandisirwe muli ecîra citabu.»

Obulêbi bwa Hulda

22 Hilikiyahu, boshi n'abandi bantu ba mwâmi aderhaga, bakanya bajà e mwa omulêbi-kazi Hulda, mukà Shalumu, mugala wa Tokeati, mugala wa Hasara, ye wali mulanzi w'emyambalo; nyamukazi abâga aha Yeruzalemu, omu mûbako gwa kabirhi. Erhi babà bamamuganîrira nk'oku banarhumagwa,

23 nyamukazi ababwîra erhi: «Ntya kwo adesire Nyamubâho Nyamuzinda w'Israheli: “Mugendibwîra oyôla muntu wabarhumaga emunda ndi, oku Nyamubâho adesire ntyâla”:

24 “Alà oku nkola nalêrha obuhanya kuli olûla lugo n’oku bantu baluyûbakamwo; gali galya mabî ganayandisirwe muli cirya citabu basomeraga embere za mwâmi w’e Yûda garhumire”.

25 “Kulya kubà banyâsire bagendikazirherekêra abandî ba nyamuzinda, na ntyo banjira burhè n’eyôla mikolo y’amaboko gâbo, obukunizi bwâni bwayâsire kuli ahôla hantu, na ntâko burhenge”.

26 “Munagendibwîra oyôla mwâmi w’e Yûda wamurhumaga mpu mugendidôsa Nyamubâho erhi: kwo adesire ntya Nyamubâho Nyamuzinda w’Israheli: Kuli ebyôla binwa wayumvagya”,

27 “kulya kubà omurhima gwâwe gwa babîre, na nâwe wêne wacîrhôhize embere za Nyamuzinda omu kuyumva e byôla binwa byaderhagwa kuli ahôla hantu na oku bantu bahayûbaka, kulya kubà wacîrhôhize embere zâni, wanasharhangula emyambalo yâwe, wanalakira emunda ndi, nâni nakuyumvîrhîze, Nyamubâho okudesire”.

28 “Alà oku nayishikuyankirira aha burhambi bwa basho, wayishibishwa n’omurhûla n’amasû gâwe garhabone kuli agôla mabî nayishijirira ahôla hantu n’abahayûbaka.”» Banacigendibwîra mwâmi eryôla ishuzo.

Okulagânana na Nyakasane buhyâhya

29 Mwâmi anacirhuma mpu bashûbûze abagula boshi b’e Yûda n’abà omu Yeruzalemu.

30 Mwâmi anacisôkera ebwa ka-Nyamuzinda boshi na abôla bantu boshi b’e Yûda n’abà e Yeruzalemu, abadâhwa, abaleviti, n’olubaga loshi kurhenga oku mukulu kujà oku murhorhò,

anacirhegeka mpu babayumvîse e byôla binwa byoshi biri muli ecôla citabu c'endagâno carhologwa omu ka Nyamuzinda.

³¹ Mwâmi, halya ali atamîre oku ntebe yâge, ashubijira endagâno embere za Nyamubâho alagânana oku ashimba Nyamubâho n'oku ashimba amarhegeko gâge, engeso zâge b'oburhegesi bwâge boshi n'omurhima gwâge goshi, n'iroho lyâge lyoshi, omu kushimba ebinwa bya endagâno biyandisirwe muli ecôla citabu.

³² Anacirhumiza ngasi boshi banabâga omu Yeruzalemu n'e mwa bene Benyamini; abantu b'e Yeruzalemu bakazijira nka kulya enahunyire eyôla ndagâno ya Nyamuzinda wa b'îshe.

³³ Yoshiyahu arhenza ngasi bigalugalu byoshi byanali omu bihugo byoshi bya bene Israheli, anacisêza ngasi boshi banayûbakaga omu Israheli mpu bakazikolera Nyamubâho, Nyamuzinda wâbo. Amango g'akalamo kâge koshi, arhaderhaga mpu akaciyegûla kuli Nyamubâho, Nyamuzinda wa b'îshe wâbo.

35

Okurheganya olusiku lukulu lwa Basâka

¹ Yoshiyahu ajirîsa olusiku lukulu lwa Basâka aha Yeruzalemu, omu kukuza Nyamubâho banacirherekêra Basâka omu nsiku ikumi n'inni z'omwêzi gwa burhanzi.

² Ahira abadâhwa omu mikolo yaho, anabahâ omurhima mpu bakazikola bwinjà omwôla ka-Nyamuzinda.

³ Anacibwîra abaleviti bakazâgiyigîriza bene Israheli boshi banali erhi barherekîrwe Nyamubâho erhi: «Muhire Omucîmba gw'Amalaganyo omu nyumpa yayûbakagwa na Salomoni mugala wa Daudi, mwâmi w'Israheli; murhacikaziguhêka aha birhugo. Bunôla mukazâgikolera Nyamubâho, Nyamuzinda winyu, n'olubaga lwâge Israheli.

⁴ Mukaziyôrha muli barheganye nk'oku emilala yinyu enali, nk'oku emirhwe yinyu enali, omu kushimba irhegeko Iya Daudi, mwâmi w'Israheli n'erya Salomoni, mugala wâge.

⁵ Mukazibêra omu ka-Nyamuzinda omu kukolera ebigabi by'emilala ya bene winyu, ebya abantu b'olubaga, n'omurhwe gw'omulala gw'abaleviti.

⁶ Murherekêre Basâka, mucîcêse, munamurheganyize bene winyu, Iyo bashimba akanwa Nyamubâho aderhaga na Mûsa».

Olusiku lukulu Iwa Basâka

⁷ Yoshiyahu aha abantu b'olubaga oku bishwêkwa binyinyi, abâna-buzi n'abanahene; omubalè gwâbyo byâli bihumbi makumi asharhu, byoshi byoshi mpu birherekêrwe Basâka okwôla byanali ahôla byoshi oku binali bihumbi makumi asharhu, na nkâfu bihumbi bisharhu, ebyôla byoshi byarhengaga oku bintu bya mwâmi.

⁸ Abarhambo bâge nabo bahâna buzira kurhindira, ebindi bintu oku lubaga, oku badâhwa n'oku baleviti: Hilikiya, Zekariyahu, na Yehieli, barhambo ba aka-Nyamuzinda, bahà abadâhwa ebi bajiramwo olusiku lukulu Iwa

Basâka bâna-buzi bihumbi bibirhi na magana gali ndarhu na nkâfu magana asharhu;

⁹ Kenanyahu, Shamayahu na Netanaeli, bene wâbo Hashabiyahu, Yeieli, na Yozabadi bo bali barhambo ba abaleviti, bahà abaleviti ebya okurherekêra oku lusiku lukulu lwa Basâka, bâna-buzi bihumbi birhanu, na nkâfu magana arhanu.

¹⁰ Obugashânize bwarheganyibwa ntyâla: abadâhwa babêra ngasi muguma aha anagwâsirwe okubêra, kuguma n'abaleviti nk'oku ebigabi byâbo binali, omu kushimba irhegeko lya mwâmi.

¹¹ Abaleviti barherekêra Basâka, abadâhwa bakazishahuliza omukò bakazâgihâbwa n'okuboko kwâbo, erhi n'abaleviti banadwîrhe barheganya ebyarherekêrwa.

¹² Bahira hâgo hâgo ebihimbi byâli birheganyîbwe oku nterekêro z'ensirîra mpu babihe ebigabi by'emilala y'olubaga, lyo nabo bahasha okubirherekêra Nyamubâho nk'oku binayandisirwe omu citabu ca Mûsa; bajira ntyôla n'oku nkâfu.

¹³ Enterekêro ya Basâka, bayiyôkera oku muliro nk'oku binarhegesirwe, n'ezindi nterekêro ntagatîfu, bakaziyendera omu nnoga, omu nyungu nkalange, banabigabira duba olubaga.

¹⁴ Enyuma z'ahôla barheganya Basâka kuli bo bwônene na oku badâhwa, ebwa kubà abadâhwa, bagala ba Aroni bali bagogomîrwe n'emikolo, kuhika bijingo erhi kurherekêra banadwîrhe barherekêra enterekêro z'ensirîra n'ez'amashushi. Co carhumaga abaleviti barheganya Basâka kuli bo na oku badâhwa,

bagala ba Aroni.

¹⁵ Abimbiza, bagala ba Asafu nabo bali aha ba gwâsirwe okubera omu kushimba irhegeko lya Daudi, erya Asafu, erya Hemani na Editunu omulêbi wa mwâmi, nabo abalanzi b'emihango bali ngasi baguma aha muhango gwâbo, barhali bacigwâsirwe okurhenga omu mikolo ebwa kubà bene wâbo b'abaleviti bakazâgibarheganyiza Basâka.

¹⁶ Ntyo kwo bwarheganyîbwe obwôla bugashânize kuli Nyamubâho muli o lwôla lusiku lukulu lwa Basâka, kuguma n'okurherekêra enterekêro z'enzirîra oku luhêrero lwa Nyamubâho, omu kushimba irhegeko lya mwâmi Yoshiyahu.

¹⁷ Bene Israheli bali ahôla bakuza Basâka muli agôla mango, bajira n'olusiku lukulu lw'emigati erhalimwo lwango, nsiku nda.

¹⁸ Ntâ wundi Basâka oli nk'oyo wahizirwe omu Israheli kurhenga amango g'omulêbi Samweli, na ntâ wundi ciru n'omuguma omu bâmi b'Israheli wakashirijira olusiku lukulu lwa Basâka luli nka olwôla Yoshiyahu ajiraga boshi n'abadâhwa, abaleviti, bene Yûda boshi na bene Israheli boshi banali ahôla, kuguma n'abantu bayûbakaga e Yeruzalemu.

Obuzinda bwa Yoshiyahu

¹⁹ Omu mwâka gwa kali ikumi na munâni gwa okuyîma kwa Yoshiyahu agôla mango go bakuzagya ntyo olusiku lukulu lwa Basâka.

²⁰ Enyuma z'aho, erhi Yoshiyahu abà amâyûsa okushakûlula aka-Nyamuzinda, Neko, mwâmi w'e Mîsiri anacisôka mpu arhabalîre e Karkemishi

oku burhambi bwa Efrata; Yoshiyahu naye ahu-luka mpu akola agendimulwîsa.

²¹ Neko anacimurhumira entumwa zagendimubwîra erhi: «Bici onshimbire wâni mwâmi w'e Yûda? Arhali we nyishire ene; ci nyishire mulala muguma njire entambâla nago, na Nyamuzinda anambwîzire mpu nkanye. Omanyè wankalahira oku Nyamuzinda adesire, oli haguma na nâni, alekikuheza! »

²² Ci kwônene Yoshiyahu arhalonzagya okumuleka, acifulika omu kugendimulwîsa; arhayumvagya ebinwa bya Neko, n'obwo byâli binwa barhengaga omu kanwa ka Nyamuzinda, ayêgera akola alitula entambala omu kabanda ka Megido.

²³ Abalwî b'emisherho balasha emyampi emu-nda Yoshiyahu ali, mwâmi anacibwîra abarhumisi bâge, erhi: «Mpêki bulya namâbandwa bwenêne.»

²⁴ Abarhumisi bâge bamuhêka omu ngâlè, bagendimuhira omu yindi ngâlè yo yali yâge; bamuhêka e Yeruzalemu. Afâ anabishwa omu nshinda za b'îshe. Yûda yêshi na Yeruzalemu bashîba mwâmi Yoshiyahu.

²⁵ Yeremiya ajira olwimbo lwa omulenge kuli Yoshiyahu; abimbiza b'abalume n'abakazi bàdesire ebiyêrekîre Yoshiyahu omu nyimbo z'okulaka kwâbo, kuhika ene; banakujira irhegeko omu Israheli. Na lolà oku ezôla nyimbo ziri nyandike omu Nyimbo z'Emirenge.

²⁶ Ebisigîre oku bijiro bya Yoshiyahu, emikolo yâge y'obukunda Lulema oku ngasi binayêrekîre oburhegesi bwa Nyamubâho,

²⁷ ebyôla bijiro, ebirhangiriza n'ebizinda, lolà oku okwôla kuli kuyandike omu citabu c'abâmi b'Israheli n'ab'e Yûda.

36

Olwa Yehowakazi

¹ Olubaga lw'omu cihugo lwayanka Yehowakazi*, mugala wa Yoshiyahu, lwamujira mwâmi, ahâli h'îshe aha Yeruzalemu.

² Yehowakazi ali agwêrhe myâka makumi abirhi n'isharhu erhi abà mwâmi, anashinga myêzi isharhu ali mwâmi aha Yeruzalemu.

³ Omwâmi w'e Mîsiri amuyîmûla aha Yeruzalemu, anakazivurhîsa ecihugo, talenta igana za marhale, na talenta nguma ya masholo.

⁴ Ayîmika mwâmi omu Yûda n'omu Yeruzalemu, Eliyakimu, mwene wâbo Yehowakazi, ahindula izîno lyâge amuhà elya Yehoyakimu. Neko agwârha mwene wâbo Yehowakazi anacimuhêka e Mîsiri.

Olwa Yehoyakimu

⁵ Yehoyakimu agwêrhe myâka makumi abirhi n'irhanu amango abâga mwâmi, ayîma myâka ikumi na muguma ali mwâmi aha Yeruzalemu. Ajira ebiri bigalugalu omu masù ga Nyamubâho, Nyamuzinda wâge.

⁶ Nabukondonozori, mwâmi w'e Babiloni asôka, ayisha amurhabâlîre, amushwêka na caburhinda w'omulinga muniole kabirhi, amujâna e Babiloni.

* **36:1 36, 1** Okuyegera ecihebraniya rhwanamuderha Yehowakazi יְהוֹאָכִיָּם

⁷ Nabukondonozi ahêka ebirugu byoshi by'omu ka-Nyamuzinda e Babiloni agendibihira omu ka-Nyamuzinda aha Babiloni.

⁸ Ebisigîre oku bijiro bya Yehoyakimu, amabî ajizire, n'ebyayîshire amango gâge, lolà oku ebyôla byoshi biri biyandike omu citabu c'abâmi b'e Yûda n'abà Israheli. Omugala Yoyakini, ayîma ahâli hâge.

Olwa Yoyakini

⁹ Yoyakini agwêrhe myâka munâni erhi abà mwâmi, ayîma myêzi isharhu na nsiku ikumi aha Yeruzalemu. Ajira ebiri bigalugalu omu masù ga Nyamubâho.

¹⁰ Erhi omwâka gushubirhondêra, Nabukondonozi amuhêka e Babiloni haguma n'ebirugu by'engulo ndârhi bya omu ka-Nyamubâho; ayîmika mwâmi omu Yûda n'omu Yeruzalemu, Sidekiyahu, mwene Yoyakini.

Sidekiyahu ajà oku ntebe

¹¹ Sidekiyahu agwêrhe myâka makumi abirhi na muguma amango abâga mwâmi, ayîma myâka ikumi na muguma aha Yeruzalemu.

¹² Ajira ebiri bigalugalu omu masù ga Nyamubâho, Nyamuzinda wâge, arhanacirhêhekezagya embere z'omulêbi Yereimiya, ye wakazâgimubwîra ebya emwa Nyamubâho.

¹³ Acîhindula kuli mwâmi Nabukondonozi, owamulahirizagya oku izîno lya Nyamuzinda; abà wa cikanyi cirhagomba, azibuhya omurhima gwâge nk'ibuye, omu kubula kwagomôkera Nyamubâho, Nyamuzinda w'Israheli.

Obugoma bw'olubaga

¹⁴ Abarhambo b'abadâhwa bayûshûla nabo obugoma, n'amabî g'agandi mashanja, banahemula n'aka-Nyamuzinda kalya yêne agishaga aha Yeruzalemu.

¹⁵ Nyamubâho, Nyamuzinda wa b'îshe akazâgibarhonda n'akanwa k'entumwa zâge, akaziyôrha abarhonda ntyôla n'embere, na kanjikanji, ebwa kubà ali babalire olubaga lwâge n'enyumpa yâge.

¹⁶ Ci bakazishekera ezôla ntumwa za Nyamuzinda, bagayaguza ebinwa byâbo, banakazishekera abalêbi bâge, kuhika obukunizi bwa Nyamuzinda bwalinda buyâka oku lubaga na ntà bufumu bwankacibukûzire.

Okushandwa kwa Yeruzalemu n'okuhêkwa bujâ

¹⁷ Okuhandi, Nyamubâho abayinamulira omwâmi w'e Kaldeya, anigûza n'engôrho emisole yâbo yoshi, omu ka-Nyamuzinda wâbo arhababaliraga ndi, oli omwânarhabana oli omwânanyere, oli abashosi, oli abalume bakola bagwêrhe emvi; Nyamubâho ahira byoshi omu maboko gâge.

¹⁸ Nabukondonozi ayanka ebirugu byoshi by'omu ka-Nyamuzinda, ebinene n'ebinyinyî, ayanka amagale goshi g'omu ka-Nyamuzinda n'amagale g'omu nyumpa ya mwâmi na ag'omu nyumpa z'abarhambo, ahêka e Babiloni.

¹⁹ Banacyôca aka-Nyamuzinda, banahongola enkûta za Yeruzalemu, bayôca enyumpa nyinjâ zanalimwo zoshi, avunyangula anashandâza ebirugu binjâ byabâga mwo byoshi.

²⁰ Nabukondonozori ahêka e Babiloni ngasi boshi banafumire oku kuyîrhwa n'engôrho, bagendiba bajà, n'abajà b'abagala, kuhika amango g'oburhegesi bw'abâmi b'e Persi.

²¹ Okwôla koshi mpu lyo kuyunjula kulya Nyamubâho aderhaga n'akanwa k'omulêbi Yeremiya akaderhaga, erhi: kuhika ecihugo cibone cikola cigwêrhe kandi obusîme bwa okujira ensiku za Sabato, bulya hâli okurhamûka kw'amango ga Sabato muli agôla mango goshi g'okuhagulwa kw'ecihugo, kuhika hagera myâka makumi gali nda. Irhegeko lya Koreshi

²² Omu mwâka murhanzi kurhenga Koreshi ali mwâmi w'e Persi, lyo oluderho Nyamuzinda aderhaga omu kanwa k'omulêbi Yeremiya luyunjula; Nyamubâho ahira obugeramwa omu murhima gwa Koreshi mwâmi w'e Persi, anacirhuma entumwa y'akanwa n'ey'amaruba omu cihugo câge coshi aderha erhi:

²³ «Koreshi, mwâmi w'e Persi kwo adesire ntyâla: Nyamubâho, Nyamuzinda ôbà omu malunga ampîre amâmi goshi ga hanôla igulu, anantegesire okumuyûbakira enyumpa aha Yeruzalemu omu Yûda. Ndi muli mwe oli w'omu lubaga lwâge? Nyamubâho, Nyamuzinda wâge amulange, anakanye asôke, agende!»

BIBLIYA NTAGATIFU OMU MASHI
The Holy Bible in the Shi language of the Democratic
Republic of the Congo: Bibliya Ntagatifu omu mashi
(Bible with Deuterocanon)
La Sainte Bible en langue shi de la République
démocratique du Congo

copyright © 2024 BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Language: Mashi (Shi)

Contributor: BUKAVU Mashi and other Kivu Languages Bible

Bibliya aha nfune ajage n'emurhima n'omu bijiro

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

32d7d8c6-4f1f-556c-bf3d-9ed771bbfd1e